

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

73'üncü Birleşim
15 Mart 2023 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve önceki Meclis Başkanı Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ilişkin konuşması

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, Aksaray'ın taleplerine ilişkin gündem dışı konuşması

2.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, yükseköğretim kurumları ile öğrencilerin sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin gündem dışı konuşması

3.- Malatya Milletvekili Öznur Çalık'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlere ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve yerli ve milli otomobil Togg'un fiyatının açıklanmasına ilişkin açıklaması

2.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, belediye şirketlerinde ve KİT'lerde taşeron olarak çalışanların kadro taleplerine ilişkin açıklaması

3.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve alınmayan önlemlere ilişkin açıklaması

4.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve bir an önce yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması

5.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, AK PARTİ Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine, 12 Mart İstiklal Marşı'nın kabulünün 102'nci yıl dönümüne ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü'ne ilişkin açıklaması

6.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, Cumhurbaşkanının dünya lideri olarak kabul edilmesine ilişkin açıklaması

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Ayca'nın, engelli vatandaşların iş beklentisine ilişkin açıklaması

8.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, AKP iktidarının siyasi ömrünün dolduğuna ilişkin açıklaması

9.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, depremde hayatını kaybeden 102 hekime, yurttaşlara ve başka hastanelere taşınması düşünülen Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ile Taksim İlk Yardım Hastanesine ilişkin açıklaması

10.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Şanlıurfa'da ve Adıyaman'da yaşanan sel felaketine ve AK PARTİ Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ilişkin açıklaması

11.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, toplanan bütün bağış ve yardımların Afet Yeniden İmar Fonu kapsamına alınıp Sayıştay denetimine tabi olması gerektiğine ilişkin açıklaması

12.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, gelmiş geçmiş tüm hükümetlerin doğal afetlere karşı tedbir almadıklarına ve halka karşı suç işlediklerine ilişkin açıklaması

13.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Şanlıurfa ve Adıyaman'da yaşanan sel felaketine ve 18 Mart Çanakkale Zaferi'ne ilişkin açıklaması

14.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, EYT'de sorunların bitmediğine ilişkin açıklaması

15.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Adıyaman, Malatya ve Şanlıurfa'da meydana gelen sel felaketine, AK PARTİ Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ve Demir Grup Sivasspor'a Fiorentina'yla oynayacağı maçta başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

16.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, AK PARTİ iktidarının Kırşehir'e vaatlerine ilişkin açıklaması

17.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'in, şap hastalığının özellikle büyükbaş hayvancılık yapanların sorunlarını katladığına ve Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketine ilişkin açıklaması

18.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, infaz koruma memurlarının maaşlarına ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketine ve Şanlıurfa'da gerekli tedbirleri almayan yöneticilere ilişkin açıklaması

20.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da meydana gelen sel felaketine ve Karayolları Genel Müdürlüğü'nün taşıra teşkilatına işçi alınacağı duyurusuna ilişkin açıklaması

21.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, eski Başbakan Binali Yıldırım'ın annesinin vefatına, Mehmed Talat Paşa'nın vefatının seneidevriyesine, Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketine, çadır kurmayı başaramayan bir yönetimin millete kalıcı konut vaadinde bulunmasına, AFAD'ın kendi kontrolündeki vinçleri enkaz kaldırmak isteyen vatandaşlara kiralamasına, Hatay Valisinin milletvekili olmak için istifa etmesine, Tek Yürek Kampanyası'nda toplanan bağışlarla ilgili Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamaya, Cumhurbaşkanı ile İçişleri Bakanının deprem sonrası yaptıkları açıklamalara ve uzman çavuşların sorunlarına ilişkin açıklaması

22.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adıyaman'ın Tut ilçesinde ve Şanlıurfa'da aşırı yağış sonucu meydana gelen su baskınlarına, 28'inci Meclis Başkanı Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına, milli sporcuların uluslararası müsabakalardaki başarılarına, Ömer Seyfettin'in doğumunun 139'uncu yıl dönümüne ve Yusuf Akçura'nın vefatının 88'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

23.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştas'ın, Aren Yıldırım'ın gözaltına alınmasına, Şanlıurfa'da, Adıyaman'da ve Malatya'da yaşanan sel afetini felakete dönüştürenin iktidarın kendisi olduğuna, Asrın Hukuk Bürosunun mektubuna ve kendilerinin de mektupta geçen hususları sorduklarına ilişkin açıklaması

24.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, eski Başbakan Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına, Şanlıurfa, Adıyaman ve Malatya'da yaşanan sel felaketine, 7 milletvekilinden oluşan bir heyeti bölgeye gönderdiklerine, tam bir beceriksizliğin ve liyakatsizliğin devam ettiğine, Yeni Zelanda'da Christchurch şehrindeki El Nur Camisi'ne gerçekleştirilen saldırının 4'üncü yılına, özel sektördeki promosyon sorununun yasal düzenlemeyle çözülebileceğine, deprem bölgesindeki özel okul öğretmenlerinin maaş alamadıklarına ve Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

25.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, eski Başbakan Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım ile Doktor Cevdet Aykan'ın Hakk'ın rahmetine kavuştuklarına, Adıyaman, Malatya ve Şanlıurfa'daki sel felaketine, adresini taşıyan depremde vatandaşların almaları gereken yardımlara ilişkin bir mağduriyet yaşamayacaklarına, 17 Mart Cuma gününe kadar tüm depremde vatandaşların bulundukları yerlerde adres değişikliklerini yapmalarına ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

26.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ilişkin açıklaması

27.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, Isparta Milletvekili Recep Özel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

28.- Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın, Isparta Milletvekili Recep Özel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

29.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in önerisini önemsediklerine, kendi arkadaşlarının da bu konuda çalıştıklarına ve araştırma komisyonu kurulmasına yönelik çalışmaların cuma günü yapılabileceğine ilişkin açıklaması

30.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in önerisinde bir uzlaşma doğmasından dolayı grup önerilerini geri çektiklerine ve araştırma komisyonu kurulmasına yönelik çalışmaların Meclisin perşembeyi takip eden ilk iş günü yapılmasına ilişkin açıklaması

31.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

32.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in önerisiyle ilgili ortak bir komisyonun kurulmasını kendilerinin de istediğine ve cuma günü Meclisin çalışmasına katı suretle şehirlerinin olduğuna ilişkin açıklaması

33.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Silvan yolunda depremzedeler için kurulan çadır kente ve Geliye Goderne'deki (Taşköprü) ekokırma ilişkin açıklaması

34.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

35.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, deprem felaketinin gölgesinde gerçekleştirilecek seçimlerin her türlü tereddüt, şaibe, tartışma, kavgadan uzak ve güvenle sonuçlanmasını, tüm seçmenlerimizin iradesinin doğru bir şekilde Parlamentoda temsilini, bu sebepten alınacak tedbirlerin ve ulaşılan sonuçların yüce Türk milletiyle paylaşılması amacıyla 15/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- HDP Grubunun, Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve arkadaşları tarafından, 14 Mart Tıp Haftası vesilesiyle, depremin neden olduğu sağlık sorunlarının ve sağlık emekçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 15/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- CHP Grubunun, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz ve arkadaşları tarafından, ülkemizde balıkçıların, su ürünleri sektörünün ve paydaşlarının sorunlarının araştırılması, gereken önlemlerin alınması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 13/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 407)

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 413) Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

15 Mart 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 73'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve önceki Meclis Başkanı Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Adıyaman ve Şanlıurfa'da sel felaketinde vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar, zarara uğrayan vatandaşlarımıza da geçmiş olsun dileklerimizi iletiyorum.

Önceki Meclis Başkanımız Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım vefat etmiştir; kendisine Allah'tan rahmet, Binali Bey'e, ailesine ve ayrıca AK PARTİ camiasına sabırlar diliyorum, başsağlığı diliyorum.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Aksaray'ın talepleri hakkında söz isteyen Aksaray Milletvekili Ayhan Erel.

Buyurun Sayın Erel.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, Aksaray'ın taleplerine ilişkin gündem dışı konuşması

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; evliyalar diyarı, Somuncu Baba

Dergâhı, Yunus Emre, Tapduk Emre Ocağı, Sultan II. Kılıç Arslan'ın sarayı, Fatih Sultan Mehmet Han'ın göz bebeği; bu toprakların vefalı, samimi, yürekli insanlarının anası, Anadolu Aksaray'ımızın talepleri hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, AK PARTİ 2002'den beri iktidarda ve Aksaray'a gelen, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere Başbakanlar, Meclis Başkanları, Bakanlar Aksaray'ın taleplerini, isteklerini, hayallerini, düşlerini suistimal ederek onlara söz verdiler, taahhütte bulundular ancak bugüne kadar aşağıda saydığım taahhütlerini, sözlerini, vaatlerini bir türlü yerine getiremediler. Şimdi tutmuşlar diyorlar ki: "Yarın değil, hemen şimdi." Ya, "Yarın değil, hemen şimdi." dediğinizde aradan yirmi bir yıl geçmiş, yirmi bir yıldır neredeydiniz? Aksaray'ın bu taleplerine neden kulak tıkadınız? Ben beş senedir bu kürsüden gücüm yettiğince bas bas bağırıyorum. Sesimi böcekler, dağlar, taşlar duydu ama bir türlü AK PARTİ iktidarı duymadı. Soru önergeleri verdim, Meclisteki Plan ve Bütçe görüşmeleri sırasında Bakanlara bu talepleri ilettim, sağır sultan duydu ama AK PARTİ'nin Bakanları, Cumhurbaşkanı ve diğer yetkilileri duymadı.

Neydi Aksaray'ın talepleri? Bunlardan bir tanesi organize sanayi bölgemizi Mersin ve İskenderun Limanı'na bağlayacak olan demir yolu. Bu demir yoluyla birlikte Aksaray limanlara bağlanacak, organize sanayisinde bugün 15 bine yakın çalışan işçi sayımız 35-40 binlere ulaşacaktır.

Yine Aksaray'da her geçen gün yer altı suları çekilmekte, yer altı sularının yerine Tuz Gölü'nün suları gelmekte, verimli topraklar çoraklaşmaktadır. Kızılırmak havzasından bu bölgeye su getirilmesi talebimiz var; bunu da duymadınız.

Yine, İhlara Vadimiz var, yılda 1 milyona yakın yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği. Hani buraya seyir terası yapacaktınız, hani buraya asansör yapacaktınız, hani buraya teleferik yapacaktınız; nerede? O da yok.

Yine, yüzde 75'i biten havaalanımızı kaderine terk ettiniz ve orası şimdi harabe hâline geldi.

Aksaray'ın "su üstü bölgesi" dediğimiz, Gücünkaya, Doğantarla, Kızılkaya, Demirci, Gülağaç, Gülpınar, Bekarlar, Sofular, Selime, Yaprakhisar, İhlara, İlisu, Güzelyurt'u Aksaray merkeze bağlayan yol neredeyse her gün kazaların yaşandığı bir yol; bu yolu bir türlü bölünmüş yol hâline getirip vatandaşımızın hizmetine sunmadınız.

Yine, Ağaçören, Sarıyahşi ilçelerimiz yollarıyla, altyapısıyla neredeyse Türkiye'nin en geri kalmış bölgelerinden bir tanesi; yollarının köy yolundan farkı yok; oysa taahhüdünüz vardı, ilçeleri Aksaray'a bölünmüş yollarla bağlayacaktınız, maalesef, bunu da yapmadınız.

Yine, Hasandağı'mızı, heybetiyle Türkiye'nin tek dağlarından bir tanesi olan Hasandağı'mızı yayla turizmine, kış turizmine açacağınız yönünde taahhütleriniz, vaatleriniz, projeleriniz diğerleri gibi askıda kaldı.

Aksaray'ın içilebilir su problemi AK PARTİ iktidarının ilk gününden beri söz verdiği hâlde bugüne kadar maalesef çözüme kavuşmadı. Her dönemde belediye başkanları billbordlara, panolara "Hayırlı, uğurlu olsun; içilebilir suyunuz falan tarihte musluklarınızda." dediler ama bugüne kadar getirmedi.

Sayın Başkan, değerli Türk milleti, kıymetli hemşehrilerim; şimdi Aksaray'da AK PARTİ'li milletvekili adayları, il başkanları ve yöneticileri onun ötesinde de sayın milletvekillerimizden bakanlar ve diğer AK PARTİ'nin üst düzey yöneticileri yine gelip size ne vaat edecekler; onu çok merak ediyorum. Demir yolunu yirmi yıldır yapmadılar, havaalanını harabe hâlinde bıraktılar, içilebilir suyu musluklarınıza getirmedi, tarımda kullanılacak suyu Kızılırmak havzasından buraya akıtmadılar, yollarımızı yapmadılar, İhlara Vadisi'ni turistlerin daha rahat izleyebileceği tesislere kavuşturmadılar, Hasandağı'nı kaderine bıraktılar; şimdi size ne diyecekler, çok merak ediyorum. Herhâlde Sayın Ulaştırma ve Altyapı Bakanının dediği gibi "Ya, biz bunları size yapsaydık siz uzaya da yol isterdiniz." mi diyecekler deyip değerli Aksaraylı hemşehrilerimizle dalga geçmeye hakları yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYHAN EREL (Devamla) – Yaklaşan sandıkta da Aksaraylı hemşehrilerim bu sözleri söyleyenlere gerekli dersi verecekler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm Türkiye'de olduğu gibi Aksaray'ımızı da kaplayan tüm kara bulutları 14 Mayıs'ta dağıtmaya, yirmi bir yıllık gecenin sonunda güneşi doğurmaya geliyoruz. Eğer, bugün değişime dair bir umut varsa bunun mimarı da ustası da kalfası da چراغی da İYİ Partidir, İYİ Partililerdir.

Selam olsun güzel şehrin insanlarına diyor, Aksaraylı hemşehrilerimi en kalbî duygularla, sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Arkaz.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve yerli ve millî otomobil Togg'un fiyatının açıklanmasına ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan yoğun yağış sele neden oldu. Yaşanan afetten etkilenen tüm vatandaşlarımızı geçmiş olsun dileklerini iletiyorum. Hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet diliyorum. Arama kurtarma çalışmaları süratle devam ediyor. Devletimizin tüm imkânları seferber olmuştur. Allah ülkemizi ve milletimizi her türlü felaketten korusun.

Ülkemiz bir yandan afetlerle mücadele ederken bir yandan da yükselişine devam ediyor. Yerli ve millî otomobilimiz Togg'un fiyatı açıklandı, şimdiden büyük ilgi ve talep var. Hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

2.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, belediye şirketlerinde ve KİT'lerde taşeron olarak çalışanların kadro taleplerine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Taşeron olarak çalışan belediye emekçilerimizin kadro talebi hâlâ sürüyor. Sesini duymadığınız bu insanlar hepimizi yasa boğan depremde seferber oldu. Arama kurtarma çalışmalarında gecelerini gündüzlerine katarak yaraları sarmaya çalıştılar. Kimi direksiyon başında yardım taşıdı, kimi enkaz kaldırdı, kimi su dağıttı, kimi kıyafet, yemek götürdü, kimi cenazeleri defnetti. Zabıtası, şoförü, itfaiye personeli, temizlik işçisi, çaycısı, mühendisi; aklınıza gelebilecek herkes oradaydı. Buradan onlara teşekkürlerimi sunarken kadro taleplerini de bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Belediye şirketi çalışanları kadro istiyor, KİT'lerde çalışanlar kadro istiyor. Artık bu insanları görmezden gelmeyiniz. Mutlak surette kadro hakları teslim edilmeli ama az kaldı, siz düzeltmezseniz altmış iki gün sonra biz bu ayıbı düzelterek; bu ayrımcılığı, adaletsizliği, eşitsizliği, kamuda taşeron ayıbını bitireceğiz.

Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Özdemir.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, yükseköğretim kurumları ile öğrencilerin sorunlarına ve çözüm önerilerine ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, yükseköğretim kurumları ile öğrencilerin sorunları ve çözüm önerileri hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'e ait.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yükseköğretim kurumları ile öğrencilerin sorunları üzerine gündem dışı söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yönetim sistemiyle oldukça derinleşen kurumsuzlaşma, liyakati ortadan kaldıran kadrolaşma, kurumların içinin boşaltılması ve nihayetinde yönetimdeki vasatlaşma son yaşadığımız depremlerde de çok acı bir şekilde ortaya çıktı. Ortaya çıkan bu vasatlaşmanın yarattığı en büyük tahribat, eğitim sisteminde ve özellikle yükseköğretim kurumlarında, üniversitelerde yaşanıyor. Nitelikli eğitim ve bilimsel araştırma, bilim ve teknoloji üretme kapasiteleri, uluslararası rekabetleriyle gündemde olması gereken üniversitemiz ve akademisyenler, maalesef, bu son dönemde sadece liyakatsiz kadrolaşma, nitelik kaybı ve hukuk mücadelesiyle gündemde. Geldiğimiz aşamada nitelikli eğitim faaliyetlerinden uzaklaşma bir yana, eğitim faaliyetlerinden uzaklaşan tartışmalı, akademik ve idari anlamda sorunlu bazı yükseköğretim kurumları, üniversiteler ve özellikle de vakıf üniversiteleri sorunlarıyla karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, bu sorunlara çözüm üretmesi gereken YÖK ve iktidar partili milletvekilleri ise soruşturma ve denetim süreci devam eden bazı vakıf üniversitelerinin sadece isimlerini değiştiren kanun tekliflerini komisyona ve Genel Kurul gündemine getirmekle meşguller. O kadar uyarmamıza rağmen yükseköğretim kurumlarının yapısal sorunlarını gündeminize almadınız, sorunları yok sayarak sadece üniversitelerin sayısal artışıyla övündünüz.

Değerli milletvekilleri, özellikle kadro ilanlarında, jüri oluşumlarında ve öğretim üyeleri özlük haklarında burada, Mecliste kabul ettiğimiz yasalari uygulamayan üniversitelerde bir yönetim anlayışı ve özellikle de vakıf üniversiteleri gerçeğiyle karşı karşıyayız. Sayıları hızla artan üniversiteler niteliksiz eğitim, liyakatsiz kadrolar nedeniyle uluslararası sıralamalarda geriye gitmeye devam ediyorlar. Uluslararası endekslerde 2022 yılı dünya üniversiteler sıralamasında ilk 500 üniversite arasında sadece bir üniversitemiz yer almakta. Evet, işte bu tablo... Değerli milletvekilleri, üniversiteleri tartışmalı noktaya getiren bu sistemde Cumhurbaşkanı tarafından atanan rektörler tam da bu yönetim anlayışının bir yansıması olmuştur. Yükseköğretim kurumlarının, öğrenci ve akademisyenlerin yaşadığı tüm sorunlarda YÖK'ün görev ihmalı yaparak bu sorunlara müdahale edememesi, inisiyatif alamaması yine bu yönetim anlayışının, bu kurumsuzlaşmanın bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine bu dönemde, hukuksuz ve gerekçesiz birçok akademisyen görevlerinden, üniversitelerinden haklarında bir mahkeme kararı olmadan OHAL KHK'leriyle uzaklaştırıldılar. İşte, hepimizin şahit olduğu Boğaziçi Üniversitesinde ortaya çıkan nitelikli akademisyenlerin karşı karşıya kaldığı sorunlar, idari ve akademik görevden uzaklaştırmalar, haksız, gerekçesiz, hukuksuz uzaklaştırmalar en temel sorun alanları olarak karşımıza çıktı. Son iki yılda Boğaziçi Üniversitesi dünya sıralamalarından 200 basamak daha geriye düştü.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; diğer taraftan, çok önemsedğim bir konu, bu iktidarın pandemi sürecinde olduğu gibi, deprem öncesinde olduğu gibi deprem sonrasında da bir kez daha eğitimin, öğrencilerin, üniversitelerin nasıl feda edildiğine şahitlik ettik. Doğal afetler elbette üniversiteleri, akademisyenleri, idari personeli ve öğrencileri doğrudan etkilediği için bazı kararlar alınması gerekiyordu; bu, çok olağan fakat deprem sonrasında bir yetki karmaşasıyla keyfi, aceleyle, hazırlıksız alınan uzaktan eğitim kararı çok ciddi sorunlar yarattı, öğrenciler aceleyle yurtlarından çıkarıldı. Bakın, sayın milletvekilleri, bugün Bakanlığın açıklaması var; KHK yurtlarının kapasitesinin sadece yüzde 19'unda depremezeler kalıyor yani yüzde 81'i boş durumda. Peki, bu karar alınırken uzaktan eğitim için öğrencilerin eğitime erişimi için gerekli altyapı, internet, tablet, bilgisayar olup olmadığı araştırıldı mı, gerekli tedbirler alındı mı? Hepimizin ziyaret ettiği depremdede ailelerin, özellikle öğrencilerin eğitime erişimi konusunda çok ciddi bir çaresizlikleri, mağduriyetleri var. Bir an evvel, bir akademisyen olarak tekrar vurgulamak istiyorum üniversite binalarının depremsel risklerinin incelenerek eğitim faaliyetlerinin yüz yüze ve sürdürülebilir bir noktaya ulaştırılması gerekmektedir.

Son olarak da şunu vurgulamak istiyorum: Deprem sonrası OHAL ilan edilen illerdeki devlet üniversitelerindeki öğrencilerden katkı payı ve öğrenim ücreti alınmayacağı kararı alındı. Evet, bu çok doğru bir karardır ancak değerli milletvekilleri, vakıf üniversitelerinde okuyan depremdede...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Şunu vurgulamak istiyorum değerli milletvekilleri: Vakıf üniversitelerinde okuyan çok sayıda depremdede üniversite öğrencisi var ve bunlar farklı illere göç ettiler ve büyük bir mağduriyet yaşıyorlar. Ailelerinin gelir durumları gerçekten bildiğiniz tabloya hepimiz şahidiz; ciddi bir sorun var burada. Şimdi, devlet üniversitelerinde okuyan öğrenciler için katkı payı alınmama kararının vakıf üniversitelerinde okuyan, depremdede öğrenciler için ise en azından bahar dönemi için, bu dönem için bu öğrenim ücretinin alınmaması yönünde YÖK'ün bir karar alması gerekmekte. Üniversiteler arasında farklı uygulamalar var ama YÖK'ün bir karar alarak vakıf üniversitelerine bir uyarı ve çağrıda bulunması gerektiğini ben belirtmek istiyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, 6 Şubat 2023 tarihli depremler hakkında söz isteyen Malatya Milletvekili Öznur Çalık'a ait.

Buyurun Sayın Çalık.

3.- Malatya Milletvekili Öznur Çalık'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlere ilişkin gündem dışı konuşması

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, Şanlıurfa'da, Adıyaman'da, Malatya'da aşırı yağıştan kaynaklanan sel felaketinden dolayı deprem bölgesindeki tüm vatandaşlarımıza bir kez daha geçmiş olsun dileklerini iletiyorum, hayatını kaybedenlerin yakınlarına başsağlığı dileklerini iletiyorum.

Kıymetli milletvekilleri, 6 Şubat 2023 tarihinde saat 04.17'de ve ardından 13.30'da yaşadığımız 2 büyük deprem tüm Türkiye'yi sarstı. Ardından, 27 Şubatta merkezi Malatya olan 5,7 büyüklüğündeki depremle bir kez daha sarsıldık. O kara gecede 2020 depreminde olduğu gibi yine Malatya'daydım. Şu an depremin 39'uncu günündeyiz, daha acılarımızın kırkını çıkaramadık; hâlâ yaralarımız, hâlâ acılarımız çok taze ve çok ağır.

Karşınızda, ölümün üzerimize sağanak sağanak yağdığı o meşum karanlıktan, o menhus aydınlıktan, o kıyamet sabahından sonra tarifi arza sığmaz, tasviri arza sığmaz derin bir acıyla duruyorum. Çünkü acım, çünkü acımız, o adına türküler yaktığımız Beydağı'ndan büyük. Yitirdiğimiz canlarımıza, cananlarımıza, analarımıza, babalarımıza, doğmuş çocuklarımıza, doğmamış bebeklerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Geride kalanlar için Rabb'imden sabırların en güzelini niyaz ediyorum. Milletimize bir kez daha geçmiş olsun dileklerini iletiyorum, başsağlığı dileklerini iletiyorum.

40'ıncı günde, ömrümüzün sonuna kadar unutamayacağımız acılar biriktirdik. Mahalle Başkanımız Aydın Akyüz ağabeyimizin evlatlarını, torunlarını kurtarmak için verdiği mücadeleyi, Salköprü Muhtarı Mehmet Dönmez ağabeyimin acısını, sesini, sessizliğini, gözlerini; 9 evladını yitiren babamızın metanetini asla unutmayacağım. Hakk'a uğurladığımız Yalçın Albayımızı ve kıymetli eşini, Şişman Mahalle Muhtarımız Kadir ağabeyimizi, Yenihamam Mahalle Muhtarımız Murat ağabeyimizi, komşum CHP eski Kadın Kolları Başkanı Güllü ablayı ve Ekrem ağabeyi, Gençlik Kolları Başkanımız Tamer Korkmaz Pak evladımı unutmayacağız. Malatya'da kaybettığımız 1.224 canımızı unutmayacağız, 11 ilde kaybettığımız canlarımızı unutmayacağız ve acılarımızı paylaşmak, yaralarımızı sarmak, merhem olmak için gayret edenleri asla unutmayacağız.

İlk depremi yaşadıkten hemen sonra, Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere bütün bakanlarımız, yetkililerimiz, ordumuz, her biri sahadaydı ve sabahın ilk ışıklarından itibaren Turizm Bakanımız Mehmet Ersoy ve Millî Eğitim Bakanımız Sayın Mahmut Özer yanıımızdaydı.

24 Ocak 2020'de yaşadığımız depremde Malatya'da 4, Elâzığ'da 46 canımızı kaybetmiştik. Nasıl 2020 depreminde yaralarımızı sardıysak bugün de bir kez daha yaralarımızı saracağımızı biliyorum. Bu asrın felaketi o depremden 1.000 kat daha büyük oldu maalesef, üstelik eksi 20 derecede, kar ve tipinin kara yollarını, hava yollarını kapattığı bir gündü. Fırınlar ve marketler yıkılmış; elektrik, su kesilmiş; borular patlamıştı. Depremin hemen ardından ilk ekmek sevkiyatını komşumuz, canımız Elâzığ'dan aldık. Balıkesir, Sivas ve onlarca belediyemiz yardımımıza koştu; bakanlarımız, milletvekilllerimiz, sivil toplum örgütlerimiz yanımızdaydı. Bu depremlerde 1.224 canımızı kaybettik, diğer şehirlerle kıyaslandığımızda can kaybımız Allah'a hamdolsun daha az ancak 2'nci deprem ve sonrasında büyük artçı depremler maalesef, Malatya'yı çok ciddi bir yıkıma uğrattı. Malatya genelinde 34.842 binamızı yıktı ve 102 bin bağımsız bölümümüz yıkık; deprem bu denli büyük etkiledi Malatya'mızı. Şu anda, 55 bin çadırımızda, diğer geçici barınma alanlarımızda 341.883 vatandaşımızı barındırıyoruz; yemesini, bütün ihtiyaçlarını karşılamak üzere mücadele ediyoruz. Mutlaka eksikler vardı ve bunların telafisi için hep birlikte çalışmaya devam ediyoruz. Şehrimizin ticari ve ekonomik hayatını canlandırmak için geçici iş yerleri ve geçici dükkanlar oluşturuyoruz, 2 bine yakın geçici iş yerini ve prefabrik yapıyı inşa ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çalık.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Ve ilk günden itibaren -ordumuzun helikopterleri dâhil- ilimiz sınırlarındaki en ücra noktalara dahi her türlü çadır, gıda ve su ihtiyaçları gönderiyoruz. Hayvan çadırları, hayvan yemleri, nakdî yardımları vermeye devam ediyoruz. Su, enerji gibi altyapıyı iyileştirme çalışmaları tamamlanıyor. Tüm bunların yanında bir de kalıcı konutlarımızı inşa etmeye devam ediyoruz. TOKİ eliyle 66.230 konutu, 21 bin köy konutunu yapmaya devam edeceğiz.

Kıymetli milletvekilleri, Malatya'da dünden itibaren çiçekler açmaya başladı. Kayısı çiçekleri Malatya için bahardır, başlangıçtır, ümittir, sevinçtir, ekmektir, emektir. Buradan şunu söylemek istiyorum: Nasıl, 2020'de yaralarımızı sardıysak, evlerimizi yaptıysak, canlarımız için hizmet ettiyse şimdi çok kısa sürede bir kez daha Malatya'yı da 11 ilimizi de toparlayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Kıymetli Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Asla unutmayacağımız acılarımıza tutunarak kayısı çiçekleri gibi yeniden açacağız, yeniden ayağa kalkacağız, meşhur türkümüzü yeniden söyleyeceğiz “Malatya, Malatya -her şeye rağmen- bulunmaz eşin.” diyeceğiz. Hiçbir hemşehrimiz merak etmesin, üzülsün, ümitsizliğe düşmesin. Devlet Malatya'da, millet Malatya'da, sızmanız Malatya, yuvamız Malatya, geçmişimiz Malatya, geleceğimiz Malatya. Biz Malatya'dan vazgeçmeyeceğiz, biz ülkemizden, milletimizden asla vazgeçmeyeceğiz, hemşehrilerimizden vazgeçmeyeceğiz. Allah aziz milletimizden binlerce kere razı olsun.

Benim depremden önce, parti üyesi olarak mücadelem, seçimlerde AK PARTİ'nin iktidara gelmesi, Cumhurbaşkanımızla birlikte beraberce iktidara gelmek ve bu mücadeleyi sürdürmekti ama depremde bir şeyi gördüm.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Bu ülkenin, bu yıkılan şehirlerimizin ayağa kalkması için Recep Tayyip Erdoğan'a ihtiyacımız var.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Biraz süre verebilir miyiz Sayın Başkan?

ERHAN USTA (Samsun) – Kesinlikle ihtiyacı var(!)

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Bütün milletin bu konuda söylediği cümlelere ihtiyacımız var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onun tedbirsizliği yüzünden bu hâle geldik ya!

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Ben bu vesileyle bütün siyasetin ötesinde bir şey söylüyorum, samimiyetle söylüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tedbirler alsaydı bu hâlde mi olacaktık! Daha hâlâ bunları konuşuyorsunuz.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Laf atmayalım lütfen.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Bir dakika ya!

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Allah'tan korkun ya! Sırf bu nedenle gitmeli diyeceğiniz yerde...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Sonra tartışsınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne sonrası kardeşim? Bundan sonra bir şey yok. Millet enkaz altında hâlâ “Sonra.” diyorsunuz! Ne sonrası?

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Samimiyetle söylüyorum...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne sonrası!

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Çok ayıp bir şey ama!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Allah Allah!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne sonrası! Şanlıurfa su altında, sel altında, enkazda. Nerede, can kurtaranınız nerede?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hepsi orada.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nerede hepsi orada! TOMA'ları dayamışsınız Şanlıurfa'ya şu anda.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, devam edelim ya. İstismar etti zaten, siyaset yaptı Hanımefendi.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Çok ayıp, çok ayıp!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – TOMA'ları dayamışsınız, vatandaş perişan. Beceriksizliğinizi şovla kapatıyorsunuz.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – O sizin işiniz. Niye bağırıyorsunuz? Ayıp denen bir şey var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne ayıbı kardeşim! Hırsızlık yapan ayıp işler.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bağırma kardeşim, bağırma, yeter!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim. Sayın Aydın...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve alınmayan önlemlere ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Depremin daha 37'nci gününde, bugün Adıyaman ve Şanlıurfa'da da sel felaketiyle karşı karşıyayız. Öncelikle hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum ve tekrar bölgeye geçmiş olsun diyorum.

Baktığımızda, depremde önlemsizlik, tedbirsizlik ve koordinasyonsuzluk yüzünden onlarca insan hayatını kaybetti, bir ay üzerinden geçti; şimdi aynı fotoğrafı, aynı durumu selde de yaşıyoruz. Çok yakın kurulan çadırlar, altyapıların yirmi yıldır düzenlenmemesi ve hiçbir önlem alınmaması da ölümleri gözümüzün önüne serdi. Bir yanda saraya tanesi 1,4 milyondan alınan 50 tane at, 20'şer milyondan alınan zırhlı Mercedes'ler; diğer tarafta yapılmayan, yurttaşlarımıza çok görülen önlemler. Bunları bir kez daha gündeme getiriyor ve takipçi olacağımı söylüyorum.

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu...

4.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine ve bir an önce yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Depremın yaraları sarılmadan sel felaketiyle yeniden can kaybı yaşayan, zarar gören Urfa, Adıyaman ve diğer illerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Acilen güvenli bölgelerde altyapısı sağlam, sosyal alanları ve eğitim kurumları olan konteyner kentler kurulması gerekirken otuz yedi gün sonra bölgede kalanlar sele kapılıyor, terk edenler çaresizce bekliyor. Bursa'da ziyaret ettiğimiz depremzedeler bize soruyorlar "Biz şimdi ne yapacağız? Bize hiç kimse bir şey söylemiyor." diyorlar. Geçici kaldıkları hayırseverlerin evlerinden çıkmak durumunda kalanlar kiralık ev dahi bulamıyorlar, gelecek kaygısıyla maalesef her gün yeniden yeniden deprem yaşıyorlar.

BAŞKAN - Sayın Taşkın...

5.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, AK PARTİ Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına, Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketine, 12 Mart İstiklal Marşı'nın kabulünün 102'nci yıl dönümüne ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü'ne ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son Başbakanımız, AK PARTİ Genel Başkan Vekilimiz Sayın Binali Yıldırım'ın vefat eden annesi muhterem Fahriye Yıldırım Hanımefendi'ye Allah'tan rahmet, başta Genel Başkan Vekilimiz Binali Yıldırım Bey olmak üzere tüm aile efradına sabır ve başsağlığı diliyoruz. Mekânı cennet, makamı ali olsun.

Şanlıurfa ve Adıyaman'da yoğun yağışlar nedeniyle meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet niyaz ediyor, selden etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Rabb'im, ülkemiz ve milletimizi her türlü afetten korusun.

Geçtiğimiz 12 Mart, İstiklal Marşı'mızın kabulünün 102'nci yıl dönümü ve Millî Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü olarak yurt genelinde değişik etkinliklerle kutlandı. İstiklal Marşı'mızın kabulünün 102'nci yıl dönümünde büyük dava adamı, şair, mütefekkir, münevver Mehmet Akif Ersoy başta olmak üzere İstiklal mücadelemizin tüm kahramanlarını rahmet ve minnetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

6.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, Cumhurbaşkanının dünya lideri olarak kabul edilmesine ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Cumhurbaşkanımızın dünya lideri olarak kabul edilmesi elbette boşuna değil; 2020 yılının başından beri, önce pandemiyle sonra birden fazla dış kaynaklı ekonomik saldırılar ve ekonomik krizlerle mücadele etti, bir taraftan Libya'da, diğer taraftan Suriye'de, beri taraftan Irak'ta, Azerbaycan'da, Kıbrıs'ta Türkiye düşmanlarıyla mücadele etti, Türkiye'nin, Türk milletinin menfaati uğruna tüm sömürücü küresel güçleri karşısına aldı, mavi vatanı anlaşmalarla sağlama aldı, Karadeniz'de doğal gazı, güneyde petrolü buldu, bugünlerde asrın felaketinde yaraları sarma adına, 100 milyar doların üzerinde bir maddi yüke rağmen, yine 1999'da hakları gasbedilen milyonlarca EYT'linin haklarını verme adına milletin yanında oldu, sorunu çözdü, 2002 öncesi hükümetlerin çözümsüzlüğü çözüm olarak sundukları bir yarayı daha sağlığına kavuşturdu.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, engelli vatandaşların iş beklentisine ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, engelli nüfusumuz artmaktadır. Depremde de çok sayıda vatandaşımız engelli duruma düşmüştür. Depremde yalanan vatandaşlarımıza bir kez daha geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Nüfusumuzun yüzde 12'sinin en az bir engeli olduğunu unutmamak gerekir, engelli vatandaşlarımızın önündeki engelleri kaldırmak gerekir, bağımsız olarak hayatlarının yaşamalarını sağlamak, bu doğrultuda her alanda düzenleme yapmak en ideal olanıdır. Şehirlerin, kuruluşların buna göre düzenlenmesi engelli vatandaşlarımızın beklentileridir. Engelli vatandaşlarımızın en önemli beklentileri ise bir işte çalışmaktır; bu konuda özel sektör sorumluluklarını yerine getirmemektedir, bu nedenle tüm engellilerin gözü kamudadır, uzun süredir kamuda engelli ataması yapılmamaktadır. Tüm engelliler; engelli öğretmenler, engelli sağlıkçılar kamuda engelli ataması yapılmasını beklemektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bülbul...

8.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbul'ün, AKP iktidarının siyasi ömrünün dolduğuna ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Seçimlere, özgürlüğe, baskıcı saray düzeninden kurtulmaya ve hukuk devletini inşaya çok az bir süre kaldı. Covid döneminde vatandaşa maske dağıtamayan, esnafı kapatıp iflasa sürükleyen, yanlış politikalarla ekonomik krize neden olan, deprem felaketinde vatandaşı enkaz altında bırakan, arama kurtarmada, afet yönetiminde sınıfta kalan, vatandaşa çadır veremeyen ama parayla satan ve çadıra sayaç takan AKP iktidarının siyasi ömrü artık dolmuştur. Yoksullaşan çiftçi, esnaf, işçi, işsiz gençler sandığı bekliyor; vatandaş kararını vermiş durumda, bunu anket firmaları açık açık ortaya koyuyor. 14 Mayıs günü, milletin kararıyla "13'üncü Cumhurbaşkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu" rekor bir oyla seçilecektir. Yönetemiyorsunuz ve gideceksiniz, 14 Mayıs'ta sizin bu bozuk düzeniniz de son bulacak.

Geliyor gelmekte olan. Birleşe birleşe kazanacağız!

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

9.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, depremde hayatını kaybeden 102 hekime, yurttaşlara ve başka hastanelere taşınması düşünülen Cerrahpaşa Tıp Fakültesi ile Taksim İlk Yardım Hastanesine ilişkin açıklaması

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, bu yıl 14 Martı kutlayamayan 102 hekim arkadaşımızı, depremde kaybettiğimiz 102 hekim arkadaşımızı saygıyla ve acıyla selamlayarak konuşmama başlamak istiyorum. 100 bine yakın yurttaşımızı da maalesef bu felakette kaybettik. Deprem sonrası felakete dönüşen bir ülke olduğumuz için, hiçbir tedbir alınmadığı için bunları yaşadık.

Cerrahpaşa Tıp Fakültesini başka hastanelere taşımayı düşünüyorlar, Taksim İlk Yardım Hastanesine taşımayı düşünüyorlar, onu da başka bir yere taşımayı düşünüyorlar. Herkesi yerinden eden bir düzenleme yerine doğrudan Cerrahpaşayı ve Çapa'yı şehir hastanelerine taşıyarak şehir hastanelerinin atıl olan kısmı pekâlâ değerlendirilebilecekken niye diğer hastanede çalışan binlerce kişiyi de mağdur edecek bir düzenleme yapıyorsunuz? Cerrahpaşaya, 2014'ten beri, dokuz yıldır, TOKİ çivi çakacaktı, bir çivi dahi çakmadı. Depremde en çok ihtiyacımız olan hastaneleri maalesef bu depremde de başıboş bıraktılar.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

10.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Şanlıurfa'da ve Adıyaman'da yaşanan sel felaketine ve AK PARTİ Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şanlıurfa'mızda ve Adıyaman'ımızda dünden beri yaşanan yoğun yağış nedeniyle sel felaketi yaşandığını büyük bir üzüntüyle takip ediyorum. Şanlıurfa ve Adıyaman halkına büyük geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, yaşanan felakette hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Asrın felaketinde asrın dayanışmasını göstererek deprem sonrası yaralarımızı sarmaya çalışırken yaşanan bu felaketin de üstesinden devlet ve millet eli vererek hep birlikte geleceğiz.

Aynı zamanda, vefat haberini öğrendiğimiz Genel Başkan Vekilimiz Sayın Binali Yıldırım'ın kıymetli annesi Fahriye Yıldırım Hanımefendi'ye Allah'tan rahmet, Genel Başkan Vekilimize, ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Girgin...

11.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, toplanan bütün bağış ve yardımların Afet Yeniden İmar Fonu kapsamına alınıp Sayıştay denetimine tabi olması gerektiğine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Deprem yaralarını sarmak için Sayıştay denetimine tabi yeni fon kurulmasıyla ilgili kanun teklifi görüşülüyor ve iktidar Türkiye Tek Yürek Kampanyası'yla toplanan 115 milyar lirayı fona almıyor. Merkez Bankası ve kamu bankalarının bağışlamayı taahhüt ettiği paralar da dâhil olmak üzere 115 milyar liralık yardım denetimsiz kaldı. Vatandaşın güvenmediği AFAD'ın elindeki milyarlarca lira para nasıl, neye göre, kimin emriyle harcanıyor? Şu ana kadar toplanan paralar nerededir ve nereye harcanmıştır?

Geçmişten bugüne kadar 88 milyar lira deprem vergisini topladığını; bunun yollara, yap-işlet-devretlere, faizlere, arabalara, ağırlama giderlerine gittiğini biliyoruz. Harcanan her kuruşun hesabını bilmek vatandaş olarak hepimizin hakkıdır. Acilen toplanan bütün bağış ve yardımlar Afet Yeniden İmar Fonu kapsamına alınıp Sayıştay denetimine tabi olmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kemal Bülbül...

12.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, gelmiş geçmiş tüm hükümetlerin doğal afetlere karşı tedbir almadıklarına ve halka karşı suç işlediklerine ilişkin açıklaması

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ülkemizin mevcut yapısı gösteriyor ki bugüne kadar gelmiş geçmiş tüm hükümetler maalesef altyapı, halkların ihtiyaçları, kentlerin yapılaşması ve konut sorunu konusunda halka karşı suç işlemişler. Bu, son yirmi yılda katlanarak devam etmiş, son yirmi yılda maazallahutaala bir volkan patlamadığı bir de dünyaya meteor çarpmadığı kaldı. AKP'lilere önerimdir: Allah aşkına, her gün şu ekranlarda konuşan, kerameti olduğunu iddia eden dincilere bir baktırın bakalım, sizin falınız gelecekte neyi gösteriyor?

Selde Hakk'a yürüyen canlara rahmet, mağdurlara inayet, kalanlara Hak'tan himmet olsun. Deprem yıktı, sel götürdü ama halkların insanlığa, bize, Meclisimize, hepimize ihtiyacı var. Akıl, dayanışma ve birlik zamanıdır.

BAŞKAN – Sayın Aksoy...

13.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Şanlıurfa ve Adıyaman'da yaşanan sel felaketine ve 18 Mart Çanakkale Zaferi'ne ilişkin açıklaması

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Sayın Başkan, öncelikle, Şanlıurfa ve Adıyaman'da yaşanan sel nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine sabır diliyorum.

18 Mart Çanakkale Savaşı, tarihe damga vurmuş mücadelenin zaferidir; anadan, yardan, evlattan vazgeçip Arıburnu, Kilitbahir, Seddülbahir, Conkbayırı ve Anafartalar'da "vatan" diye can verenlerin kaniyla yazılan bir destandır. Bir gözünü kaybettiği hâlde diğer gözüyle savaşan, göğsüyle kurşunlara siper olan, kaniyla toprağa can katan yiğitlerin arşa yükseldiği yerdir Çanakkale.

Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere vatan ve millet aşkıyla mücadele eden tüm kahramanlarımızı rahmet, minnet ve şükranla anıyorum. Türk milleti "Çanakkale geçilmez." diyen şehitlerini asla unutmayacaktır. Yüz sekiz yıl sonra kılık değiştiren emperyalistlere ve yerli iş birlikçilerine asla geçit vermeyecektir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karasu...

14.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, EYT'de sorunların bitmediğine ilişkin açıklaması

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yıllardır beklenen ancak inatla mücadelesine devam edip haklarını kazanan EYT'lilerin sorunları bitmiyor. EYT'den faydalanıp emeklilik hakkını kazanan binlerce çalışanın bağlı bulunduğu işletmeler tazminat nedeniyle zor durumda. İktidar, EYT kapsamında çalışanı olan iş yerlerine ucuz kredi vereceğini söylemişti ancak iş verenler hâlen kredi kararlarını bekliyor ve her geçen gün umutsuzluğa kapılıyor. Kanundan faydalanan 7 çalışanı olan bir işveren "Şu anda EYT kapsamına giren çalışanlarıma 800 bin TL tazminat ödemem gerekiyor, bankalar ucuz kredi vermezse bunu ödeme şansım yok." diyor. Aynı mağduriyeti yaşayan binlerce iş yeri bulunuyor. Toplumun bir kesimini memnun ederken diğer kesimini yüksek kredi faizlerine, borç batağına sokmaya kimsenin hakkı yoktur. İşletmelere verilen ucuz kredi sözü bir an önce yerine getirilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

15.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Adıyaman, Malatya ve Şanlıurfa'da meydana gelen sel felaketine, AK PARTİ Genel Başkan Vekili Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ve Demir Grup Sivasspor'a Fiorentina'yla oynayacağı maçta başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

SEMiHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

Adıyaman, Malatya ve Şanlıurfa'da meydana gelen sel felaketinden etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerini iletiyor, hayatını kaybeden vatandaşlarımıza rahmet, yakınlarına sabır diliyorum. Rabb'im ülkemizi tüm afetlerden muhafaza eylesin.

Son Başbakanımız, Genel Başkan Vekilimiz Sayın Binali Yıldırım'ın vefat eden muhterem annesi Fahriye Yıldırım annemize Allah'tan rahmet, başta Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım olmak üzere sevenlerine sabır diliyorum.

Sivas'ımızın gururu Demir Grup Sivasspor'umuz yarın UEFA Konferans Ligi son 16 turunda rövanş maçına çıkacak. Sahamızda oynayacağımız Fiorentina maçına tüm Sivaslı hemşehrilerimizi davet ediyor, Demir Grup Sivasspor'umuza başarılar diliyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

16.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, AK PARTİ iktidarının Kırşehir'e vaatlerine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yirmi bir yıllık AKP iktidarının seçim bölgem olan Kırşehir için vasatı aşamamış hizmetleri Kırşehirli hemşehrilerimizi derinden etkilemiş ve iktidara karşı büyük bir tepki oluşturmuştur. Düşünün, Kırşehir'in Hükümet Konağı Projesi şehrin göbeğinde beş yıldır atıl vaziyette beklemekte. Türkiye'de birçok ilçenin bile çevre yolu varken Kırşehir'in, aradan geçen onca yıla rağmen, çevre yolu projesi bir türlü başlamadı. 2019 yılında tamamlanmış olması gereken ek hastane inşaatı revizyon aldatmacasına kurban gitti ve aradan geçen dört yıla rağmen bir çivi bile çakılmadı. Düşününüz, yıl 2023 olmuş ve Kırşehir'in şehir stadı ve kapalı spor salonu elli yıllık eski yapılardan ibaret. Devleti milyarlarca lira zarara uğratma pahasına tren yolu projesinden Kırşehir çıkarıldı.

Bunlar ve buradan sayamadığım diğer birçok vaat ne yazık ki AKP iktidarınca gerçekleştirilemedi. Ancak aziz Kırşehirli hemşehrilerim müsterih olsunlar, biz bu sorunları ilk iki yıl içinde mutlaka çözeceğiz diyorum; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güner...

17.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güner'in, şap hastalığının özellikle büyükbaş hayvancılık yapanların sorunlarını katladığına ve Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkanım.

Farklı illerde görülen şap hastalığı hayvancılıkta yeni bir sorunun kapısını araladı. Yem fiyatlarındaki artış nedeniyle hayvanlar kesime gönderiliyordu; inekler, düveler, gebe hayvanlar kesildi, o yetmedi depremlerle telef olan hayvanlardan sonra bu kere de şap hastalığı özellikle büyükbaş hayvancılık yapanların sorunlarını katladı. Bu hastalık Tarım ve Orman Bakanlığının vurdumduymazlığının yansımasıdır. İthal 11 milyon 750 bin hayvan aşısı getirilip her yıl düzenli hayvan aşılamasının yapıldığını açıklayan Bakanlığın bu bağlamda işini düzenli ve sürekli takip etmediği ortaya çıkmıştır. Şap, bulaşıcılığı yüksek bir hastalıktır, yaban hayvanından insana, dolaylı yollardan hayvana taşınabilmektedir. Bu bağlamda, büyükbaş hayvanların süt sorunları artacaktır, sütte ve ette yaşanan sorunlar katlanacaktır.

Bu arada, Urfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet diler, çiftçilerimize de bu anlamda destek sağlanmasını dilerim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sertel...

18.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, infaz koruma memurlarının maaşlarına ilişkin açıklaması

ATILA SERTEL (İzmir) – Ülkemizde diğer memurlar gibi infaz koruma memurları da 11.800 lira ortalama maaşla çalışıyor. Soruyorum: Siz 11.800 lirayla geçinebilir misiniz? Siz çalışırken yoksulluk çekmek nedir bilir misiniz? Siz bir memurun, çocuğuna harçlık veremediği zaman duyduğu ıstırabı bilir misiniz? Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'a sesleniyorum: Söz verdiniz, sözünüzde durun. Yedinci yargı paketinde infaz koruma memurlarının maaşlarının iyileştirilmesi yer alıyordu, bu iyileştirme kaldırıldı. Her şeye, herkese para buluyorsunuz, saraya 70 bin avroya Hollanda'dan at alıyorsunuz; at için para var, cezaevi çalışanları için yok öyle mi? "Infaz koruma memurlarının durumunu iyileştirmek benim borcum." diyen Bekir Bozdağ, borcunu ödmeden gidiyorsun.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

19.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketine ve Şanlıurfa'da gerekli tedbirleri almayan yöneticilere ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketi nedeniyle geçmiş olsun diyorum. Yağan yağmurla birlikte Şanlıurfa'mız hayalet kentine döndü. Çürük altyapı sistemi, tedbirsizlik nedeniyle hastaneler ve diğer kamu binaları, apartmanlar su altında kaldı, vatandaşlarımız mahsur kaldı, elektrik ve iletişim altyapısı çöktü. Bu iş bilmez yöneticiler yüzünden Şanlıurfa'nın başına gelmeyen kalmadı. Yıllardan beri gerekli tedbirleri almayan, altyapı konusunda çağdaş şehircilik ilkelerine uygun bir çalışma yürütmeyen Şanlıurfa'daki yöneticilerin ve yetkililerin kente karşı işlenmiş suç kapsamında yargılanmaları gerekmektedir. İmar Kanunu'na uygun düzenlemeler yapılmadı, yaşanabilir bir kent için alınması gereken tedbirler alınmadı, şimdi "Yaraları saracağız." deniliyor ama önemli olan yaraları almadan tedbirleri ve önlemleri almaktır. Allah rızası için şu Şanlıurfa'yı mağdur etmeyin, Şanlıurluların mağduriyetini giderin; Şanlıurlular şu anda orada selle boğuşurken bir yandan da su TOMA'larıyla boğuşuyorlar.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Arık...

20.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Adıyaman ve Şanlıurfa'da meydana gelen sel felaketine ve Karayolları Genel Müdürlüğüne taşra teşkilatına işçi alınacağı duyurusuna ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adıyaman ve Şanlıurfa'da meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Karayolları Genel Müdürlüğü, taşra teşkilatına 3 bin işçi alınacağını duyurdu, hayırlı uğurlu olsun ama önce taşeron olarak yıllarca her türlü şartlarda çalışan işçilerimize kadroları verilsin, mağduriyetleri giderilsin. Kışın kar, tipi demeden karla mücadele eden, yazın yol bakım onarımı yaparak hayatlarını ortaya koyan işçilerimizin haklarını teslim edin. Sevgili kardeşlerim, umutsuzluğa da kapılmayın, az kaldı, geliyor gelmekte olan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Nuhoğlu... Yok.

Kemalbay Pekgözü... O da yok.

Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerimize söz vereceğim.

Beş dakikaya dikkat edeceğiz inşallah.

Buyurun Sayın Usta.

21.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, eski Başbakan Binali Yıldırım'ın annesinin vefatına, Mehmed Talat Paşa'nın vefatının seneidevriyesine, Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketine, çadır kurmayı başaramayan bir yönetimin millete kalıcı konut vaadinde bulunmasına, AFAD'ın kendi kontrolündeki vinçleri enkaz kaldırmak isteyen vatandaşlara kiralamasına, Hatay Valisinin milletvekili olmak için istifa etmesine, Tek Yürek Kampanyası'nda toplanan bağışlarla ilgili Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamaya, Cumhurbaşkanı ile İçişleri Bakanının deprem sonrası yaptıkları açıklamalara ve uzman çavuşların sorunlarına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Eski Başbakanlarımızdan Sayın Binali Yıldırım'ın annesinin vefatını üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Kendisine, merhumeyle Allah'tan rahmet diliyorum; Binali Bey'e ve ailesine de başsağlığı diliyorum.

İttihat ve Terakkinin kurucularından, bir dönemin lider büyük Türk devlet adamı Mehmed Talat Paşa'nın vefatının seneidevriyesinde de kendisini rahmetle yâd ediyorum.

Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketleri nedeniyle 5 vatandaşımız hayatını kaybetti, onlara Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. 5 vatandaşımız da kayboldu, onlardan da olumlu, hayırlı bir haber almasını temenni ediyorum.

Şimdi, tabii, "sel" derken... Yağış var bölgede ve AFAD'ın çadırlarını su bastı, depremedeler geceyi sokakta geçirmek zorunda kaldılar, yeniden bir barınma sorunu maalesef başladı. Daha önce bakın... Yani bu çadırların doğru düzgün yere kurulması meselesi o kadar önemli ki... Daha önce hatırlarsınız İskenderun'da deniz kenarına yapılan çadır kentlere tsunami uyarısı yapılmıştı. Şimdi böyle yerlere gittiler çadır yaptılar, şimdi de kanallar üzerine çadırlar yapılması sonucunda depremedeler yeni bir skandal ve yeni bir mağduriyetle karşı karşıya kaldılar. Meteoroloji diyor ki: "Şu bölgede kuvvetli rüzgâr var." Meteoroloji, devletin bir kurumu orada uyarı yapıyor, devletin diğer bir kurumu da gidiyor, oraya çadır kent kuruyor. Arkadaşlar, şunu, doğru düzgün çadır kurmayı başaramayan bir yönetim millete kalıcı konut vaadinde bulunuyor yani yapamayacağı bir şey; bir göz boyama, bir yalan üzerinden bir siyaset yapıyor işin doğrusu. Bir defa şu çadır işini doğru düzgün sen halledemedin, millet otuz gün sonra çadırla ancak buluştu ve çadırları düzgün bir yere koymadın, çadırlar ya rüzgârla ya tsunamiyle ya selle... Efendim, selin altında kaldı, insanlar mağdur, bir sürü görüntüler var. Bunları yapamayan iktidar şimdi tutuyor diyor ki: "Efendim, ben kalıcı konut yapacağım." Böyle bir palavrayla siyaset yapıyor yani merak ediyoruz, hakikaten bu afeti daha ne kadar felakete çevireceksiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Daha başka ne var? Daha neler yapıp bunu daha büyük bir felaket hâline getireceksiniz diye

de insan merak ediyor.

Şimdi, skandallar üzerine skandal; Kızılay skandalları bitmek bilmiyor, AFAD'dan yeni bir skandal gündeme geldi. Şöyle bir iddia var: AFAD, on binlerce insan enkaz altındayken kendi kontrolündeki vinçleri enkaz kaldırmak isteyen vatandaşlara saati 10 bin liradan parayla kiralyor. Şimdi, bununla ilgili dünya kadar mahkemelik olay var. Bunlar, bu iddialar yer aldı basında, herhangi bir açıklama veya yalanlama gelmedi. Vatandaş mahkemeye gidiyor. Vatandaş gidiyor, parasını veriyor, AFAD'dan vinç kiralyor, oradan enkaz altındaki evladını kurtarmaya çalışıyor. Ya, böyle bir rezalet dünyanın neresinde görülmüştür? Niye bununla ilgili bakanlardan herhangi bir açıklama yok? İnsanlar mahkemelerde. Yani hayretler içerisinde kalıyoruz, bunları... Nasıl böyle bir vicdansızlık olabilir? Ama biz bu işin takipçisi olacağız, bu işin peşini bırakmayacağız.

Şimdi, sanki çok önemli işler yapmış gibi Hatay Valisi, daha doğrusu şöyle söyleyeyim, şöyle başlayayım cümleye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, konumuz çok, biraz müsamaha ederseniz çok memnun olurum.

Hatay Valisi istifa etmiş. Nihayet bir istifa geldi derken anladık ki Hatay Valisi milletvekili olmak için istifa etmiş. Ya, utanmazlığın bu kadar olur. Kardeşim, hangi işi bitirdin sen orada? Ne başarı gösterdin? Ne mükâfatı bekliyorsun da şimdi milletvekilliği için istifa ediyorsun? Hangi yarayı sardın? Zamanı mı? Ya, ne olursa olsun sana altın tepside sunulsa “Kardeşim, ben burada işimin başında olacağım, işimi yapacağım, zaten çok başarısız olduk, hiç olmazsa daha...” Ya, insanda biraz hakikaten bir hayâ duygusu olur. Bunları kabul etmek mümkün değil yani ben anlamıyorum, bu istifa da nasıl kabul edildi onu da anlamıyorum. Yani millet bu ve bunlar gibi olanların, diğer bakanların, AFAD Başkanının, Kızılay Başkanının, valilerin cezalandırılmasını beklerken bunlar demek ki kendileri ödül bekliyorlar. Yani hakikaten bunları anlamak... Yani insan “Pes!” diyor, bunları anlamak mümkün değil.

Şimdi, diğer bir husus, Tek Yürek Kampanyası yapıldı, vatandaşlarımız o gece 115 milyar lira vadettiler, bunun yaklaşık 90 milyarı ise kamu kuruluşlarından.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Bugün Fuat Oktay nihayet piyasaya çıktı -kendisinden haber yoktu, deprem koordinatörü Fuat Oktay'dan haber yoktu- dedi ki: “Ya, bu 115 milyarın 74 milyar lirası hesaba yatırıldı.” Şimdi, buradan soruyoruz: Diğer paralar nerede? Yatırılmayacak paralar mı vad edildi? Zaten bunun sadece 90 milyar lirası kamu kuruluşları tarafından vad edilmişti. Kamu bile hile mi yaptı yani yatırmayacağı, veremeyeceği veya karar çıkaramayacağı bir parayı mı vadetti; bunu anlamak mümkün değil. Dolayısıyla, bunun takipçisi olmak lazım, buradaki mesele nedir, bize de devletin anlatması lazım. 115 milyar lira ile 74 milyar lira arasında yaklaşık 40 milyar lira fark var. Bu fark neden kaynaklanıyor, bu paralar ne zaman yatırılacak; bunu da milletimiz öğrenmek istiyor.

Son iki konu olarak da Sayın Başkanım...

Şimdi, Sayın İçişleri Bakanı demiş ki: “Devlet, milletinden yardım istiyor, bunda eleştirilecek ne var?” Ya, şimdi, buradaki esas eleştiri konusu şu: Cumhurbaşkanı çıkıyor “Her şeyi mükemmel yönetiyoruz, hiçbir şeye ihtiyaç yok.” diyor, sonra tutuyor helallik istiyor; kendi içerisinde çelişiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Beşi geçtik.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Tamam Başkanım.

Ama bu taraftan da Sayın İçişleri Bakanı, işte, AFAD'ın bağlı olduğu birimin Bakanı diyor ki: “Ya, bizim kahvaltı, çay, şeker, terlik, pijama ihtiyacımız var.” Şimdi, bir bakmak lazım, ya, bunu eleştirmek bizim hakkımız değil mi? Yani hakikaten her şey kontrol altında! Ya, siz daha milletin terliğini verememişsiniz, çayını, şekerini verememişsiniz, tutuyorsunuz “Kalıcı konutunu vereceğim.” diyorsunuz. Nasıl böyle bir yalan olabilir, bunu anlamak mümkün değil. Bunun iktisaden de olmayacağını dün burada izah ettik anlayanlar için yani eleştirdiğimiz konu bu. Varsa elbette... Millet zaten yardıma koşmak istiyor, milletin bununla ilgili bir sorunu yok. Siz milletin yardımını bile koordine edemediniz, milletin getirdiği eşyalar orada yerlere dökülmek zorunda kaldı, tırların içerisinde kaldı; vinçler geldi, vinçler geldi, vinçler çalıştırılmadı, sonra AFAD vinçleri parayla sattı. Böyle bir şey olabilir mi? Dolayısıyla millettten yardım istemek... Eğer şunu söylerseniz biz bunu eleştirmeyiz: “İhtiyacımız var.” dersiniz, tamam ama bir yandan böyle kuyruğu dik tutacaksınız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – ...Cumhurbaşkanı çıkacak, çıkacak, diyecek ki: “Efendim, her şey mükemmel, müthiş bir mücadele yapıyoruz.” Öbür taraftan Bakan çıkacak “Ekmeğe muhtacız.” diyecek, bu çelişkiyi elbette biz söyleyeceğiz, bunu söylememek mümkün değil.

Son konu olarak da bu uzman çavuşlar... Biliyorsunuz, uzman çavuşlarla ilgili bir mevzuat var; işte, önce iki yıldır, sonra yedi yıl çalışanların kamu kuruluşlarına geçmesine imkân tanıyan bir mevzuat var. Dün bizi ziyaret ettiler, hakikaten burada çok ciddi bir haksızlık olduğunu söylüyorlar yani torpili olan, adamını bulan atanıyor, diğerleri atanamıyor. 10 binin üzerinde şu anda boşta olan uzman çavuş var.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu insanların kimisi on yıl çalışmış, kimisi on beş yıl çalışmış; bunlar bir meslek sahibi. Bir tanesi dedi ki: “Ben keskin nişancıyım ama burada çoluğumuzu çocuğumuzu görmeden, hastalıklarla dağda taştta yıllarımız geçti, artık bu mesleği sürdüreceğim durumda değiliz, ayrıldık fakat biz ne iş yapacağız?” Yani bunlar şerefli Türk Silahlı Kuvvetleri üniformasını taşıyan insanlar. Şimdi, bir şeyi icat ediyorsanız bir sistem içerisinde düşünmeniz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Başkanım, lütfen, bitiriyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başkanım, şu beş dakikadan vazgeçin ya!

ERHAN USTA (Samsun) – On yıldan sonra bir uzman çavuşun ne yapabileceğini ne yapamayacağını düşünmek lazım. Bunları, işte, efendim, önce sahada olur, alanda olur, dağda taştta olur; sonra kışlaya mı çekersiniz ofise mi çekersiniz, bunlarla ilgili bir planlama yapılması lazım. Şimdi, bu kadar insan iş arıyor ve tabii çok üzgünler. “Biz devletimiz için, milletimiz için çalıştık, şehit olduk, kimimiz gazi oldu, hastalıklarla boşuuyoruz ancak devletimiz, milletimiz bize bakmıyor. Atama yapılırsa da göreve verilenler olursa da tamamen bir ehliyetle, liyakatle değil; işte torpil bulan, adamını bulan yerleştiriliyor, diğerleri yerleştirilmiyor.” diye isyan ediyorlar; ben bu isyanı da buradan yüce Meclise sunmak istedim.

Müsahahanız için de çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

22.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Adıyaman'ın Tut ilçesinde ve Şanlıurfa'da aşırı yağış sonucu meydana gelen su baskınlarına, 28'inci Meclis Başkanı Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına, millî sporcuların uluslararası müsabakalardaki başarılarına, Ömer Seyfettin'in doğumunun 139'uncu yıl dönümüne ve Yusuf Akçura'nın vefatının 88'inci yıl dönümüne ilişkin açıklamaları

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Adıyaman'ın Tut ilçesinde ve Şanlıurfa'da aşırı yağışlar sonunda meydana gelen su baskınlarıyla 5 vatandaşımız hayatını kaybetmiş ve 9 vatandaşımızı arama çalışmaları sürmektedir. Üzüntümüz büyüktür; hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyor, kayıplarımızın bir an evvel sağ salım bulunmasını temenni ediyorum. Bu büyük deprem felaketi ve acısından sonra, bunların yaralarının sarılmaya çalışıldığı bir aşamada, bu defa bu yağışla -Adıyaman'ı "Acıyaman" yapan bu depremden sonra- bu su baskını da son derece üzücü olmuştur.

Sayın Başkan, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkan Vekili, 27'nci Başbakanımız ve 28'inci Meclis Başkanımız Sayın Binali Yıldırım'ın muhterem annesi Fahriye Yıldırım Hanımefendi'nin vefatını büyük bir üzüntüyle öğrendik. Merhume Fahriye Yıldırım Hanımefendi'ye Allah'tan rahmet, Sayın Binali Yıldırım'ın şahsında ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, millî sporcularımız uluslararası müsabakalarda farklı branşlarda önemli başarılar kazanmaya devam etmektedirler. Almanya'da düzenlenen Millî Takımlar Dünya 3 Bant Bilardo Şampiyonası'nda Semih Saygıner ve Tayfun Taşdemir şampiyon olmuştur. Millî sporcularımız, bu başarılarıyla, ülkemizin üst üste 3'üncü, toplamda ise 7'nci dünya şampiyonluğuna ulaşmasını sağlamışlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Millî karatecilerimiz, Konya'da düzenlenen, 76 ülkeden 1.073 sporcunun katıldığı Karate 1 A Serisi'nde toplamda 3 altın, 4 gümüş, 6 bronz olmak üzere 13 madalya kazanmıştır. Millî badmintoncularımız Portekiz'de düzenlenen Uluslararası Badminton Turnuvası'nda 2 altın, 1 gümüş madalya kazanmıştır. Katar'da düzenlenen Plak Atışları Dünya Kupası'nda millî atıcımız Oğuzhan Tüzün dünya şampiyonu olmuştur. Millî Takım'ımız Estonya'da düzenlenen Havalı Silahlar Avrupa Atıcılık Şampiyonası'nda 10 metre havalı tabanca takım müsabakasında altın madalya kazanmıştır. Farklı branşlarda kazandıkları başarılarla ülkemizi gururlandıran tüm sporcularımızı, yönetim ve teknik ekiplerini tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, 11 Mart, millî edebiyat akımının ve çağdaş Türk hikâyeciliğinin öncülerinden, Türk edebiyatının usta kalemi Ömer Seyfettin'in doğumunun 139'uncu yıl dönümüyü. Ömer Seyfettin, otuz altı yıllık kısa hayatına rağmen, gelecek nesillere, Türkçeyi ustalıkla işlediği, kıymetli eserler bırakmıştır. Balkan Savaşlarında ve Birinci Dünya Savaşı'nda savaşmış bir Türk subayı olarak millî birlik ve beraberliğin önemini savaş meydanlarında yaşayarak öğrenmiş ve tatbik etmiştir.

11 Mart, aynı zamanda, "Üç Tarz-ı Siyaset" makalesiyle Türk milliyetçiliğini bir siyaset şekli olarak ortaya koyan Yusuf Akçura'nın vefatının 88'inci yıl dönümüyü. Yusuf Akçura, bir yandan aksiyoner kimliğiyle Balkan Savaşları ve İstiklal Harbi'nde görev alırken diğer yandan düşüncesiyle cumhuriyetimizin kuruluş aşamasında çok önemli fikrî katkılar sunmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün yakın çalışma arkadaşı olarak kültür ve siyaset danışmanlığını da yapan Akçura, ortaya koyduğu eserlerle kültür dünyamızın başmimarlarından biri olmuştur. Bu düşüncelerle çok kıymetli düşünce ve fikir dünyamızın önemli isimlerini rahmet ve şükranla anıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Allah rahmet etsin.

Sayın Beştaş...

23.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Aren Yıldırım'ın gözüaltına alınmasına, Şanlıurfa'da, Adıyaman'da ve Malatya'da yaşanan sel afetini felakete dönüştüren iktidarın kendisi olduğuna, Asrın Hukuk Bürosunun mektubuna ve kendilerinin de mektupta geçen hususları sorduklarına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bianet Kurdî editörü, dil bilimci, çevirmen Aren Yıldırım bu sabah altıda İstanbul Üsküdar'daki evinde polis baskınıyla gözüaltına alındı. Neden gözüaltına alındığına dair bir bilgi yok. Aren Yıldırım gazetecidir ve onun çalışmalarına dönük bir gözdağıdır. Kendisine geçmiş olsun dileklerinizi iletiyoruz ve derhâl serbest bırakılmalıdır diye bitirmek istiyorum.

Evet, Urfa'da, Adıyaman'da ve Malatya'da bir sel felaketi var. Aslında felaketi felakete dönüştüren, afeti felakete dönüştüren -depremde olduğu gibi- şu anda iktidarın tam kendisidir. Urfa'da 4 kişi yaşamını yitirdi, 2 kayıp var; yine Adıyaman'da 1 kişi yaşamını yitirdi ve Malatya'da da üç gündür yağış vardı, çadırları su bastı ve bu su basma öncesinde ne oldu onu hatırlatmak istiyorum. Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından turuncu alarm verilmişti. Maraş, Urfa, Kilis, Antep, Adıyaman, Malatya, Elâzığ, Diyarbakır ve Mardin için turuncu alarm. Bu ne demek? Hava durumu tehlikelidir, tahmin edilen meteorolojik hadise sıklıkla görülmektedir, hasar ve kayıpların oluşması muhtemeldir, çok tedbirli olmalı ve güncel olarak hava durumu takip edilmelidir. Peki, hangi tedbirler alındı gerçekten? Bunu soruyoruz. Tedbirlerin alınmadığını biliyoruz, üstelik Bozova-Hilvan yolunun 8'inci kilometresinde de yol çökmüş. Yaptıkları her şey çürük ya, çürük! Kendileri de çürük! Yirmi yıldır Urfa'da iktidardalar, Belediye Başkanlığı onlarda, Adıyaman da öyle, Malatya da öyle. Bu AKP belediyeleri ne yapar gerçekten?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hiçbir tedbir almaz, ihalelerle 21/b'ye göre önüne gelene yapı izni verir, denetim yapmaz, altyapı inşa etmez, 7 vekili var sadece Urfa'da, sonra da efendim "Afet oldu." Hayır, afeti, felakete siz dönüştürüyorsunuz, bunun başka hiçbir izahı yoktur. Çadır ihtiyacı hâlâ var, çadırları su basıyor, çadırları kurdukları yerde depremzedeler yeni bir felaket daha yaşıyorlar. Yani bunu hiçbirimiz "kader" diye "afet" diye geçiştiremeyiz. Bu iktidarın kendisi bu halkın, bu toplumun başına gelen en büyük afet ve felakettir. Bundan bir an önce kurtulacağız, buna güveniyoruz ve yine "kader" naralarını atmasınlar. Bir an önce konteyner kentlerin kurulması gerektiğini de ifade etmek istiyorum. Tabii ki tüm Adıyaman, Urfa ve Malatya başta olmak üzere hepsine geçmiş olsun dileklerimi, başsağlığı dileklerimi ve şifa dileklerimi de buradan paylaştığımı ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tek söz olarak da şunu söylüyorum: Bu yaşadıklarımızın sebebi ne insan yaşamını ne de doğanın sınırlarını odak almayan büyüyen kentlerle birlikte yaşadığımız felakettir.

Sayın Başkan, bir mektup okuyacağım, müsamahanıza şimdiden teşekkür ediyorum. Adalet Bakanlığına yönelik dün bir açık mektup yayımlandı, Meclis duydu mu bilmiyorum ama ben bütün Türkiye'ye ve dünyaya okumak istiyorum, Asrın Hukuk Bürosunun mektubu: "Sayın Adalet Bakanı Bozdağ, İmralı Hapishanesinde tutulmakta olan müvekkillerimiz Sayın Abdullah Öcalan, Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar, Veysi Aktaş'tan tüm girişimlerimize, yaptığımız tüm başvurulara rağmen tam yedi yüz yirmi gündür hiçbir haber alamamaktayız. İmralıdan en son 25 Mart 2021 tarihinde, bütün dünyayı kasıp kavuran pandemi koşullarında oluşan kaygıları gidermek amacıyla müvekkillerimize aileleriyle yarım yamalak yaptırılan telefon görüşmeleri

sayesinde haber alabilmıştık.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Aynı zamanda yirmi dört yıllık İmralı tutsaklığı sürecindeki 2’nci telefon görüşmesi olan bu kısacık görüşmede Sayın Öcalan kardeşine yasal hakkı olan avukatlarıyla görüşme hakkından yararlanmak istediğini özellikle ifade etmişti. Bizler de avukatları olarak bu hukuksuz ve insanlık dışı tecridi aşmak amacıyla gerek ulusal gerekse de uluslararası düzeyde başvurabileceğimiz adli ve idari tüm mercilere başvurular yaptık, yapmaya devam ediyoruz. 2019 yılında hapisanelerdeki açlık grevleri ve sonrasında evrildikleri ölüm oruçlarının kritik bir aşamaya geldiği, çok sayıda insanın tecrit siyasetini protesto amacıyla hayatına son verdiği bir dönemde sefinizin olan Adalet Bakanı bizzat kameraların karşısına geçerek İmralıda avukat görüşü yapmanın önünde herhangi bir engel bulunmadığını söylemişti.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mektup uzun mu?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çok uzun değil Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “2019 yılında 5 avukat görüşmesi gerçekleşmiş ve Sayın Öcalan devreye girip yüzlerce olası ölümün önüne geçmiş ve bir kez daha tüm topluma rahat bir nefes aldırılmıştı. İmralıdaki son avukat görüşmesi 7 Ağustos 2019 tarihinde gerçekleşti ve dönemin Adalet Bakanının sözüne rağmen yaklaşık dört yıldır İmralıya avukat girişi yasaklandı. Bizler avukatları ve aileleri, İmralıdan 25 Mart 2021’den bu yana hiçbir bilgi ve haber alamıyoruz. Orada neler olduğu, neler yaşandığı hakkında en ufak bir gözlemimiz, deneyimimiz, bilgimiz yok. Bir hapishaneyi ve o hapishanedeki 4 Kürt siyasi tutsağı bu şartlarda tutma hakkını, onların dış dünyayla tüm iletişimlerini kesme hakkını hangi yasadan alıyorsunuz?

Sayın Bakan, 6 Şubat’ta ülkemizde büyük bir deprem felaketi gerçekleşti. Resmî rakamlara göre 48 binden fazla yurttaşımız hayatını kaybetti, on binlercesi enkaz altında kaldı ve yaralandı, yüz binlerce insanımız evsiz yurtsuz kalıp göçmek zorunda kaldı.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Artık mektubu durdur da bir değerlendirme yap.

Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitireceğim.

“Bakanlığınıza bağlı olan hapishanelerde mahpuslara aileleriyle görüşüp haber alabilmeleri için ek telefon görüşmeleri yapma hakkı tanındı. Deprem koşullarında insani saiklerle mahpuslara tanınan bu hak dahi İmralıdaki müvekkillerimize tanınmadı. Üstelik her 4 müvekkilimizin ailelerinin de deprem bölgelerinde ikamet ettiği gerçeğine rağmen bu hâl böyle oldu. Bu durumda sormak isteriz: İmralı F Tipi Kapalı Hapishanesi size bağlı bir hapishane değil midir? İmralıda farklı bir hukuk rejimi ya da başka bir ülkenin hukuku mu uygulanmaktadır? Neden mesela Silivri Hapishanesindeki bir mahpus deprem bölgesi olan Urfa’daki ailesini arayıp yakınlarının, sevdiklerinin akıbetini öğrenebiliyorken İmralıdakiler ailelerini telefonla bir kez dahi arayamamaktadır?”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bu çok laf kime söylenir ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Neyse yani, son toplantımız.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Ya da şöyle soralım: İmralı Hapishanesi dışında kırk üç ay boyunca hiçbir avukat ya da insan hakları...”

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Böyle bir usul yok Sayın Başkanım ya, bu kadar olmaz yani. Kürsüden çıksın, konuşsunlar, böyle bir şey yok. Ya, böyle bir şey olamaz ki yani burası onların hapishane...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Böyle bir mektup okuma var mı ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Neden itiraz ediyorsunuz? Mektubu duyun.

“...avukat ya da insan hakları savunucusunun kapısından giremediği Bakanlığınıza bağlı başka bir hapishane var mıdır? Yedi yüz on yedi gündür haber alamıyoruz.” Bunun hukukla izah edilebilecek hiçbir yanı yoktur, bunu çok iyi bilmektesiniz. Yoksa konuya dair AİHM kararları ve CPT’nin raporları orta yerde duruyor.

Son olarak şunu söylüyorum: Mesela müvekkillerimizin hukuk sisteminin dışında belirsiz ve tanımsız bir alanda rehine statüsünde tutuluyor olmasıdır, Öcalan’a yaklaşımla ilgilidir, Kürt meselesinde ve bu meselenin çözümünde rol almasıyla ilgilidir. Biz de aynı mektubu soruyoruz; susmayın, susmayın, susmayın; hukuksuzluğu itiraf edin, açıklayın, yedi yüz on yedi gündür Türkiye’de bir hapishanede tutuklular yaşıyor mu yaşamıyor mu bilinmiyor.

BAŞKAN – Peki, Sayın Özel, buyurun.

24.- Manisa Milletvekili Özgür Özel’in, eski Başbakan Binali Yıldırım’ın annesi Fahriye Yıldırım’ın vefatına, Şanlıurfa, Adıyaman ve Malatya’da yaşanan sel felaketine, 7 milletvekilinden oluşan bir heyeti bölgeye gönderdiklerine, tam bir beceriksizliğin ve liyakatsizliğin devam ettiğine, Yeni Zelanda’da Christchurch şehrindeki El Nur Camisi’ne gerçekleştirilen saldırının 4’üncü yılına, özel sektördeki promosyon sorununun yasal düzenlemeyle çözülebileceğine, deprem bölgesindeki özel okul öğretmenlerinin maaş alamadıklarına ve Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkan Vekili, önceki dönem Başbakanlık ve Meclis Başkanlığı görevinde bulunmuş Sayın Binali Yıldırım’ın annesi Fahriye Yıldırım’ın vefat ettiğini öğrendik. Fahriye annemize Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Allah’tan rahmet diliyoruz, Sayın Başbakana sabır diliyoruz, bütün ailesine ve AK PARTİ camiasına da başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz Sayın Başkanım.

Bir sel felaketi yaşanıyor. Şanlıurfa, Adıyaman, Malatya başta olmak üzere, deprem bölgesindeki hemen her il tehdit altında. Şu ana kadar 5 vefat, 6 da kayıp var. Kayıpların bir an önce bulunmasını temenni ediyoruz ama bu acının üstüne gelen bu acıya hakikaten artık tahammül kalmadı.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Adıyaman Milletvekilimiz Abdurrahman Tutdere ve Şanlıurfa Milletvekilimiz Aziz Aydınlik’in yanı sıra, Balıkesir Milletvekilimiz Ensar Aytekin, Gaziantep Milletvekillerimiz İrfan Kaplan ve Bayram Yılmazkaya, İzmir Milletvekilimiz Ednan Arslan ve Manisa Milletvekilimiz Bekir Başevirgen’den oluşan 7 kişilik bir heyeti bölgeye yolladık, temaslarda bulunuyorlar, konu hakkında raporlarını bildiriyorlar.

Tabii, şunu görmezden gelemeyiz: O çadırlarda kim kalıyordu? Evleri yanlış yerlere yapılmış, bu yüzden yıkılmış ya da ağır hasarlı olduğu için içine girilemeyen depremzedeler kalıyordu. Peki, onları nereye yerleştirmiş AFAD? Yanlış yere yapılmış çadırlara. Yani akıllanmak, doğrusunu yapmak yok, acil eylem planı yok, çadır kentlerin inşa edileceği toplanma alanlarının önceden hazırlanması yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Tam bir beceriksizlik ve liyakatsizlik devam ediyor; facia üzerine facia, acı üzerine acı, ölüm üzerine ölüm ekleniyor. Artık bura sonra sonra eleştirmek falan değil, bunu milletimiz görüyor, milletimiz değiştirmek zorunda; bu

beceriksizleri götürüp yerine gerçekten bilime inanan; sadakati yerine liyakatine güvenilen, tam olarak eğitim almış kişilerin bu işi yapması lazım.

Ben hiçbir meslek grubunun eğitimine ve devlette görev yapmasına karşı değilim. Adıyaman'a, Adıyaman Müftülüğüne inşaat mühendisi yollarlarsa itiraz ederim, Şanlıurfa Müftülüğüne mimar görevlendiremezsiniz, Malatya Müftüsü şehir plancısı olmaz. Aynı bunların olmayacağı gibi, AFAD'ın en kritik yerlerindekiilerinde tek vasfı ilahiyat fakültesi mezunu olmak olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bunu söyleyince "Efendim, ilahiyata mı karşısınız?" Hayır, liyakatsizliğe karşıyız, eğitimsizliğe karşıyız, beceriksizliğe karşıyız. Bir kez daha aynı şeyler yaşanıyor, görmeyenler görsün istiyoruz.

Bugün ayrıca bir başka büyük acının, 15 Martta Yeni Zelanda'da Christchurch şehrindeki El Nur Camii'ne gerçekleştirilen saldırıda 51 Müslümanın hayatını kaybettiği saldırıların 4'üncü yılındayız. Yaşamlarını yitirenleri bir kez daha anıyor, dünyada İslamofobiyle daha derinden, daha kapsamlı bir mücadelenin yapılması gerektiğini, bu konuda Türkiye Cumhuriyeti tavrının her bir saldırıdan sonra alevlenen, sonra meseleyi terk eden bir tavırdan sürekli doğru bir mücadele noktasına gelmesi gerektiğini hatırlatmak durumundayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkanım, 2 önemli hususu hep dile getirdik. Bu promosyonlar, kamuda promosyon sorunu İçişleri Bakanlığının bazı kuruluşlarında kaldı sadece; jandarma çözüldü, polis çözüldü ama bazı alt kuruluşlarda sıkıntı var. Diyanet İşleri Başkanlığında var, Diyanet İşleri Başkanlığının normal bankaları ihaleye sokmayıp katılım bankalarının fırsatçılığıyla istedikleri, hak ettiklerinin onda 1'ini bile alamıyor Diyanet personeli. Bu konuda uyarıyoruz.

Özel sektörle ilgili olarak -3 Grup Başkan Vekili imzalı- grubumuzun önerisi var; aradan patronun çıkarılıp özel sektörde maaşların banka tarafından doğrudan çalışana yatırılması. Burada 15 bin liralık bir promosyon imkânı var. Patronun kim olduğunun önemi yok. Emin olun, bize İş Bankasının bir iştirakinin de promosyonu yatırmadığı şikâyetleri geliyor. Bu konuda yasal düzenleme lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bitireceğim Sayın Başkan

Asla ve asla patronun insafına bırakılmaz, teker teker mücadele ediyoruz ama bizim mutlaka ve mutlaka yasal düzenlemeyi yapmamız gerekiyor. Meclisin son üç haftasıdır görünen. Bu konuya bütün grupların ilgisini bekliyoruz.

Bir diğer hususumuz deprem bölgesindeki özel okul öğretmenleri. Eğitim öğretim durdu, 1.100 özel okul öğretmeni 1 lira maaş alamıyor; bu konuyu düşünmek lazım. Bizim Genel Başkanımızla ziyaretimizde çok sayıda geldi, "Özel okulda çalışıyoruz; depremden sonra maaşımız, işimiz, aşımız kesildi." diyorlar. Bu konuyu hatırlatmak isterim.

Biraz önce sayın mevkidaşım, Hatay Valisinin milletvekili adayı olmasına tepki gösterdi, şaşırdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, son... Toparlayalım.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Normal demokrasilerde doğru, hatta şöyle: Milletvekilliğini hak edecek kadar iyi valilik yapıyorsan Hatay'ı niye yalnız bırakıyorsun şimdi, bu günde? Kişisel ikbal için. Yok, iyi yapmadıysan nasıl böyle bir göreve talip olabiliyorsun? Ama şöyle olabiliyor: İdari tutarlılık var Sayın Başkanım. Recep Tayyip Erdoğan'ın 100 bin ilan edilen 300 bin Covid vakasını yönetemediği ülkede, 300 bin kişinin öldüğü ülkede; depremdeki resmî 48 bin -rakam 60 bine, 70 bine doğru ilerleyecek kayıplarımıza; son yıl 334 kadın cinayetine; 1.843 iş cinayetine, Soma'da ölen 301 madenciye rağmen "İnşallah, milletimize mahcup olmayacağız." diyen birisi Cumhurbaşkanlığına adaysa idari tutarlılık gereği Hatay Valisi de milletvekili adayı olur. Bu düzende bunlar mümkün, bu düzeni değiştireceğiz, 14 Mayıs'ta bu düzeni değiştireceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Zengin, buyurun.

25.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, eski Başbakan Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım ile Doktor Cevdet Aykan'ın Hakk'ın rahmetine kavuştuklarına, Adıyaman, Malatya ve Şanlıurfa'daki sel felaketine, adresini taşıyan depremzede vatandaşların almaları gereken yardımlara ilişkin bir mağduriyet yaşamayacaklarına, 17 Mart Cuma gününe kadar tüm depremzede vatandaşların bulundukları yerlerde adres değişikliklerini yapmalarına ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. İyi bir çalışma günü olmasını temenni ediyorum.

Özgür Bey, evet, heyecanınız fazla, fark ediyorum.

Ben öncelikle Saygıdeğer Grup Başkan Vekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Genel Başkan Vekilimiz, Eski Başbakanımız Sayın Binali Yıldırım Beyefendi'nin anneleri Fahriye Yıldırım Hanımefendi Hakk'ın rahmetine kavuştu; Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine, kendisine başsağlığı diliyorum.

Bu arada, Tokat için çok önemli bir isim Doktor Cevdet Aykan. Kendisi Tokat'ta milletvekilliği, senatörlük yaptı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı, Köyişleri Bakanı olarak görev ifa etmişti; Tokat'ımızdaki hastanemizin de ismi böyledir. Doktor Cevdet Aykan da Hakk'ın rahmetine kavuştu, onun da ailesine başsağlığı diliyorum, rahmetle kendisini yâd ediyorum; Tokat'a yaptığı hizmetler için de ayrıca minnettarız. Bir sağlık çalışanı olması hasebiyle de hassaten teşekkürlerimizi sunuyorum.

Farklı bir konu, tabii, Adıyaman'daki, Malatya'daki ve Urfa'daki sel felaketi son derece önemli; yakından takip ediyoruz, aynı zamanda bakanlarımız oradalar, milletvekili arkadaşlarımız oradalar ve gidecek arkadaşlarımız da var. 5 insanımız hayatını kaybetti, kayıplarımız var. Özellikle çadırların olduğu yerde olması hasebiyle son derece önemli. Depremzedelerimizin ayrıca bir mağduriyet yaşamaması için özel bir gayret sarf ettiğimizi belirtmek isterim.

Bir diğer önemli noktayı hatırlatmak istiyorum. Aslında belki, dün, haftaya böyle başlamak daha iyi olurdu. Özgür Bey de ifade etti. Aslında çalışma süremizin son üç haftasına girmiş durumdayız. Zira, 10 Mart Cuma günü Sayın Cumhurbaşkanımız seçimlerin yenilenmesiyle alakalı kararını açıkladı. Bu manada, biz, 14 Mayıs'ta ülke olarak hep beraber seçime gidiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Tabii, seçimlerle alakalı önemli bir nokta var çünkü pek çok depremzede vatandaşımız kendi bulundukları illerden başka illere taşındılar, göç ettiler, bunların bir kısmının da kendi ifadelerinde bazı kaygıları vardı "Acaba başka bir ilde seçmen olarak kayıt yaptırırsak, adresimizi taşırsak depremle alakalı yardımları almakta sorun olabilir mi?" diye bazen görüşürüm sosyal medyada. Bunu bir kez daha ifade etmek isteriz, bugün Sayın Cumhurbaşkanımız da grup toplantımızda söylediler; adresini taşıyan hiçbir vatandaşımızın alması gereken yardımda asla bir mağduriyeti olmayacak, konutların yapımı, almaları gereken yardımlar, ücretler dâhil olmak üzere her türlü yardım kendilerine ödenmeye devam edecek. Bu manada, seçimlerin geleceği açısından 17 Mart Cuma gününe kadar tüm depremzede vatandaşlarımızın bulundukları yerlerde adres değişiklikleri yapmalarını, seçmen olarak kayıtlarını kontrol etmelerini son derece önemsiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Son bir şey Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Özgür Bey hatırlattı; her ne kadar itiraz ettiğim cümlesi olsa da fevkalade iyi bir şey oldu. Yeni Zelanda'da dört yıl evvel olan hadise son derece önemli bir hadiseydi. Christchurch şehrinde gerçekleşen, 49 insanımızın vefat ettiği, içinde 2 Türk vatandaşı yaralımız da vardı. Tabii, İslamofobi dünyada çok büyük sorun fakat malum, Türkiye'de de sorun. Yani sadece dünyada sorun olduğunu düşünmüyorum; Türkiye'de de bazısı aleni, bazısı alttan alta kullanılan ifadeler, imam-hatiplilerle ilgili, ilahiyatçı arkadaşlarımızla alakalı kullanılan ifadeler -altında yatan- maalesef gizli bir İslamofobinin izlerini görmemize de sebebiyet veriyor.

Ben de tekrar çalışmalarımızda başarılar diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

26.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım'ın vefatına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, ben de burada öğrendim. Sayın Binali Yıldırım'ın annesi Fahriye Yıldırım vefat etmiş. Bütün aileye, başta Sayın Binali Yıldırım'a ve ailesine başsağlığı dileklerimi iletmek istiyorum. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, deprem felaketinin gölgesinde gerçekleştirilecek seçimlerin her türlü tereddüt, şaibe, tartışma, kavgadan uzak ve güvenle sonuçlanmasını, tüm seçmenlerimizin iradesinin doğru bir şekilde Parlamentoda temsilini, bu sebepten alınacak tedbirlerin ve ulaşılan sonuçların yüce Türk milletiyle paylaşılması amacıyla 15/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

15/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 15/3/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, deprem felaketinin gölgesinde gerçekleştirilecek seçimlerin her türlü tereddüt, şaibe, tartışma, kavgadan uzak ve güvenle sonuçlanmasını, tüm seçmenlerimizin iradesinin doğru bir şekilde Parlamentoda temsilini, bu sebepten alınacak tedbirlerin ve ulaşılan sonuçların yüce Türk milletiyle paylaşılması amacıyla 15/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 15/3/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; deprem felaketinin gölgesinde gerçekleştirilecek -özellikle afet bölgesinde- seçimlerin her türlü şaibe, tartışma, belirsizlik ve kayıdan uzak, güvenle sonuçlanması için alınan tedbirleri görüşmek üzere İYİ Parti olarak genel görüşme açılmasını talep ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, 11 ilimizin direkt etkilendiği bir deprem felaketi yaşadık. Bugün de Urfa'da sel felaketi oldu; ölenlere Allah'tan rahmet, yaralılara -geçmiş olsun- acil şifalar diliyorum.

Evet, yaralar sarılmadan, afet bölgesinde insanlarımızın barınacakları çadır, konteyner hâlen bulunamamışken, sayısını bilemediğimiz yüz binlerce insanımız başka illere taşınmışken, 49 bine yakın vatandaşımız hayatını kaybetmişken, yüz binden fazla yaralımız varken, on binlerce vatandaşımız aileleri tarafından defnedilip resmî kayıtlara geçmemişken, enkaz altından çıkamayan binlerce vatandaşımız kayıp durumuna düşmüşken, Cumhurbaşkanı, seçimi 14 Mayıs olarak ilan etti. Seçimler 18 Haziranda yapılsaydı birçok eksiklik belki giderilebilirdi ama yangından mal kaçırıyorsunuz ya; bu, her zamanki hâliniz.

Sayın milletvekilleri, İYİ Parti olarak hem CHP hem de AK PARTİ Grubuna 28 Şubatta bir teklif götürdük. "Gelin, hep birlikte, afet bölgesi dışına taşınan depremzedelerin kendi illeri için oy kullanmalarını sağlayacak şekilde, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'a bir geçici madde ekleyelim, Anayasa'nın 67'nci maddesinin son fıkrası için bir geçici maddeyle de bunu hep birlikte oylayalım." demiştik. Teklifimiz, Türkiye'nin muhtelif illerine dağılmış afetzede vatandaşlarımız için depremzede seçmen kütüğü hazırlanması yönündeydi. Bunun nasıl olacağını da teferruatıyla açıklamıştık. Maalesef her iki parti grubundan da bir dönüş olmadı.

Şimdi görüşürüz ki İçişleri Bakanlığının açıkladığı bir duyuru var; 17 Mart gecesine kadar afet bölgelerinde kalanlarla ve afet bölgesi dışına çıkanlarla ilgili, ikamet beyanıyla ilgili bu metni inanın ki kimse anlamadı. Afet bölgesi dışına çıkan vatandaşlarımız, 17 Mart'a kadar, nüfus müdürlüklerinden veya e-devletten kaldıkları yerleri adres olarak gösterirse taşındıkları il için oy kullanacaklar yani afet bölgesindeki il/ilçeler için oy kullanamayacaklar. Eğer bu süre içerisinde adres beyanında bulunamazlarsa seçmen listelerinin askı süresi olan 20 Mart-2 Nisan tarihleri arasında nüfus müdürlüklerine başvurup sonra seçim kurullarına başvuracaklar. Bu, ekonomik sıkıntı içinde olan acılı vatandaşlara da eziyettir. Afet bölgesinde ilin başka ilçelerinde veya çadır kent, konteyner kentlerinde olanlar da aynı işlemi yapacaklar. Sayın milletvekilleri, resmî rakamla 49 binlere dayanan ölüm durumları inşallah MERNİS'e işlenmiştir. Ey iktidar mensupları ve Hükûmet mensupları, resmî kayıtlara geçmeyen on binlerce ölüm, kayıp ne kadardır, gelip burada anlatın. Soruyorum: Kaç yüz bin kişi veya kaç milyon kişi afet bölgesi dışına çıkmıştır? Hangi illerde, ilçelerimizde geçici ikamet eden depremzede vatandaşımız vardır? Sadece AFAD'ın yerleştirdiklerinden bahsetmiyorum, kendileri ayrılanların bir istatistiği var mıdır? Bu vatandaşlarımızın doğru bir şekilde kayıtları tutulmuş mudur? Acılar ve ekonomik sıkıntılarla boğuşan vatandaşlarımızdan 17 Mart tarihine kadar adres beyanını e-devlet ve nüfus müdürlüklerine yapacakların oranı ne kadardır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Geçici kaldıkları il ve ilçelerde oy kullanmak istemeyen, memleketine seçim günü dönüp orada oy kullanmak isteyen vatandaşlarımızın mahalleleri seçim bölgesinden çıkarılmış ise bu vatandaşlar oylarını nerede kullanacaklardır, adres olarak nereyi göstereceklerdir? Afet bölgesinde kalan vatandaşlarımızın seçim güvenliğini sağlayacak ortamlar düzgün müdür? Kaç güvenlik gücü ve devlet memuru afet bölgesinde olacaktır? Bunların o bölge için oy kullanmaları

gündemde midir? Bunları soruyoruz. Nasıl bir planlama yaparak acaba şeytana pabucunu ters giydireceksiniz, neler planladınız, bunu da merak ediyorum.

Resmî kayıtlara geçmeyen ölümler ve kayıplar seçmen kütüğünde görünecektir bildiğiniz gibi. Bir zaman ölüleri mezardan kaldırarak oy kullanmanın önerildiği ülkedir Türkiye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Bir dakika Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Bu yüzden, hiç olmazsa sadece afet bölgesine parmak boyası getirilmelidir. Spekülasyonlara, şaibeye açık bir durum ortadadır. Gelin, parmak boyası için bir kanun teklifini hep birlikte oyalayalım, Anayasa değişikliği yapalım. İçişleri Bakanı ve Adalet Bakanını da buraya davet ediyorum, gelin, sorularımıza cevap verin, aziz Türk milletini inandırın. Sayın milletvekilleri, lütfen, rica ediyorum, bir genel görüşme açılınsın, Türkiye rahatlasın.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç.

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli halkımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün gene Urfa, Malatya ve Adıyaman'da meydana gelen sel nedeniyle yaşamını yitiren yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet ve acılı ailelerine, Türkiye halklarına sabır diliyorum.

Şimdi, hakikaten öyle bir zamandan geçiyoruz ki yani felaket üzerine felaket, halkın karşı karşıya bırakıldığı bu manzarayı görünce insanın isyan etmemesi elinde bile değil. Şimdi, yağmur yağar, sel olur fakat yıllardan beri ciddi bir şekilde bir rant ekonomisiyle oluşturulan kentler ve uzun yıllardan beri dere yataklarında ve su yataklarında oluşturulan bu kentlerin sel felaketi ve yağmurlar nedeniyle uğramış olduğu tabloya bir bakar mısınız. Her sene Türkiye'de onlarca insan bu şekilde yaşamını yitiriyor, her bölgeden bu haberler geliyor. Tamam, bu şekildeki bu felaketlerin yanı sıra... Ya, 6 Şubat'ta meydana gelen bu deprem nedeniyle bir bölge resmen yıkıldı ve bu yıkılmanın nedeni de yine, mevcut olan bu iktidardır, geçmişten bu yana halka karşı, halklara karşı suç işleyen iktidardır; onu bu şekilde belirtelim de. Yani, depremten sonra oluşturulan şu çadır kentlerin ve konteynerlerin su yataklarına ve dere yataklarına kurulmasına ne dersiniz? Ya, böyle bir öngörüsüzlük olabilir mi! Bu halk daha artık hangi facialarla karşı karşıya kalacak? Ya, bu halka hangi amaçla artık bunu reva görüyorsunuz? Yani, bir konteyner kenti, bir çadır kenti veya oluşturmuş olduğunuz bu yerleşim alanını su yataklarının dışında başka bir alanda yapmak o kadar zor muydu? Bu şekildeki bir yönetimle karşı karşıya kalmak bu halkın gerçekten hakkı değil ve önümüzdeki seçimde bunun bedelini gerçekten çok ağır bir şekilde ödeyeceksiniz.

Bir taraftan da 50 bine yakın insan yaşamını yitirdi resmî rakamlara göre, enkazlarının büyük bir kısmı şu anda henüz daha kaldırılmış değil. Neredeyse binlerce insan şu anda kayıp ve bu insanların mevcut olan kayıtları -halk kendi imkânlarıyla cenazelerini çıkardı ve gömdü- birçok kişinin de kayıtları henüz daha tutulmuş değil. Bütün bunlara rağmen bir de dünya standartlarına göre, Türkiye, demokratik seçim standartları açısından demokratik olmayan ülkeler kategorisinde yer alan bir ülke.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Bakın, bunun sonucu nedir? Son yıllarda seçime giderken taraflı olan İçişleri Bakanı hâlâ görevde, istifa etmiyor, Adalet Bakanının istifa etmesi lazım, Ulaştırma Bakanının istifa etmesi lazım; demokratik olan bir seçim ortamının yaratılması için şart olan bir şey. Öte taraftan, bu mevcut deprem nedeniyle olağanüstü hâl ilan edilmiş durumda. Ya, bu olağanüstü hâl keyfi bir yönetim şeklidir, bunun derhâl ortadan kaldırılması gerekiyor ve şunu belirtmek isteriz ki: Bu seçim standartları açısından demokratik olmayan bir seçimle karşı karşıya kaldığımızı biz burada görüyoruz ama halklarımızla şunu paylaşmak istiyoruz ki bütün önlemleri alacağız ve bu iktidarı önümüzdeki seçimde kesinlikle göndereceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Zeynel Emre.

Buyurun Sayın Emre.

CHP GRUBU ADINA ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, resmî rakamlar üzerinden gideceğim. Açıklanan rakamlara göre, yaşadığımız o büyük felaketten sonra, büyük depremlerden sonra, acılardan sonra 48 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetti, yüz binlerce vatandaşımız yaralı. Bakın, bölgeyi gezen tüm milletvekili arkadaşlarımız bilir ki açıklanan rakamların çok daha üzerinde vefat sayısı var, çok daha üzerinde yaralı sayısı var, ciddi sayıda açıklanmayan, tespit edilemeyen kayıp var. Değerli arkadaşlar, evet, sizin yıllardır yaptığınız ihmaller sonucunda, hatalar sonucunda o gün yaşanan depremde can kaybı çok fazla oldu. Evet, bu nedenden ötürü deprem bölgelerinde sizlere çok büyük tepkinin olduğunu biliyorsunuz, bu bir gerçek ve öyle anlaşıyor ki "O bölgelerden ne kadar vatandaşımız oy kullanmazsa bizim için iyi." diyorsunuz; ben şu ana kadarki tüm davranışlarınızı buna yoruyorum. Değerli arkadaşlar, orada yaralanan vatandaşlarımız nasıl oy kullanacak? Bakın, Çevre, Şehircilik Bakanlığının verilerine göre 227 bin bina yıkılacak, ağır hasarlı. Yani ne demek? 227 bin binada seçmen sayısını kaba bir hesapla hesapladığınızda milyonlarca vatandaşımız kendi binasında değil, seçmen, yerinde değil gösterilen başka yerlerde oy kullanacak. Değerli arkadaşlar, bu insanların oy kullanması sizin umurunuzda değil mi? Bakın, altı üstü bir genel görüşme açılması teklifi var; bu. Ne yapacağız genel görüşme açıldığında? Burada bilemediniz iki saat konuşacağız, bu konuşma sonrasında belki bir yol haritası çıkaracağız; sandık güvenliğini nasıl alırsı diye çıkaracağız. Siz de duyuyorsunuz, biz de duyuyoruz. Nereye gitsek diyorlar ki "Ya, seçimi kesin kazanırsı ama ne yapar eder bunlar bir yolunu bulur. Bak depremzedelere, işte, oraya ilişkin önlem almıyorlar." Bunlar sizin kulağınıza gelmiyor mu değerli arkadaşlar? Biz 6'lı masa olarak, millet masası olarak bu konu üzerinde 6 parti birlikte oluşturduğumuz komisyonlarla ciddi çalışmalar yapıyoruz. Bunlar içerisinde, değerli arkadaşlar, seçmen sayısındaki değişimi kontrol ediyoruz. Bakın, gelin, birlikte bunları kontrol edelim. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını kazanan sayıları kontrol ediyoruz. Gelin, eğer depremde hayatını kaybedenlere, ailelere, depremzedelere saygınız varsa bunları birlikte kontrol edelim. Orada görev yapacak sandık görevlisini, hukukçu sayısını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın.

Buyurun.

ZEYNEL EMRE (Devamla) – Buralarda milletin Meclisi iş birliği yapsın, sandığa giderken insanların içerisinde en ufak bir kuşku bırakmayalım; bundan niye kaçınıyorsunuz?

Şimdi, biz, tabii, şunun altını özellikle çiziyoruz değerli arkadaşlar, bakın, tüm Türkiye duysun: Sadece bizim -ittifak partilerini ayrı tutarak söylüyorum- 280 bin sandık görevlimiz olacak. Biz bütün hepsini bugünden aradık, nerede görev yapacaklarını, hangi gün nasıl vasıtayla oraya varacaklarını bile çalıştık, belirledik; biz üstümüze düşeni yapacağız, tek bir oyun oynamaması için mücadele edeceğiz. Ama eğer ki sizin başta depremzedeler olmak üzere Türkiye'deki seçmenlere ve ülkemizde yaşayan tüm yurttaşlara saygınız varsa bunu şeffaf bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi eliyle yürütelim diyorum. O nedenle, genel görüşme açılması lehinde olduğumuzu ifade ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Isparta Milletvekili Sayın Recep Özel.

Buyurun Sayın Özel.

AK PARTİ GRUBU ADINA RECEP ÖZEL (Isparta) – Sayın Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Emre'nin konuşmasından, seçimleri Yüksek Seçim Kurulunun yaptığını biliyorduk ama sanki Meclisin bu seçimleri yönetmek gibi bir görevi olduğunu da ilk defa öğrenmiş oldum. Kendisine teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, sayın İYİ Parti temsilcisinin burada konuşmuş olduğu konuyu... Birtakım önerilerle AK PARTİ'ye geldiniz ama bunu yazılı bir metne dönüştürmediniz, sadece sözle söylediniz, daha sonra Sayın Grup Başkan Vekilimiz "Bunu yazılı metne dönüştürün, bakalım." dedi, henüz, şu ana kadar elimize yazılı bir metin gelmiş değil.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Öyle değil Recep Bey, öyle değil.

RECEP ÖZEL (Devamla) – Tabii ki her türlü önerinize açığız, her türlü teklifinize açığız.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Konuya vâkıf değilsiniz, hayır, öyle değil.

RECEP ÖZEL (Devamla) – Çünkü seçimleri, bütün siyasi partiler milletin huzurunda el birliğiyle yapıyoruz. Seçim güvenliği mi, biz sizden daha fazla istiyoruz seçim güvenliğini. Sandık güvenliği mi, biz sizden daha fazla önemsiyoruz sandık güvenliğini. Bakın, ne güzel, CHP'nin 280 bin sandık görevlisi varmış, bütün siyasi partilerin ilçe seçim kurulunda temsilcisi var, sandık kurulunda temsilcisi var; Yüksek Seçim Kurulunda alınan bütün kararlarda sizin de bütün siyasi partilerin de buralarda temsilcileri bulunuyor. Alınan kararların hepsi oradaki temsilcilerin gözü önünde, şeffaf bir şekilde işliyor. Deprem bölgesinde, evet, mağdur olan vatandaşlarımız var, onların kayıt altına alınması için biz çok uğraş veriyoruz, aynı uğraşı sizlerden de bekliyoruz. Gelin, hep birlikte, deprem bölgesinde yaşayan, başka yere göç eden vatandaşlarımızın kolay bir şekilde seçmen kütüklerine kaydedilmesini, oylarını kullanmasını el birliğiyle... Sizler de katkıda bulunun... Bakın, İçişleri Bakanlığımız bunlarla ilgili kolaylaştırıcı işlemler yaptı...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Çok, harika(!)

RECEP ÖZEL (Devamla) – ...e-devlet üzerinden, nüfusmatikler üzerinden; birtakım belgeleri aramıyoruz. Bu seçmen listeleri askıya çıktığında Yüksek Seçim Kurulu bunları da aramayacak. Tüm kolaylıkları, en ufak, bir seçmenin oy verme hakkının, en kutsal hakkının yerine getirilmesi için biz üzerimize düşen görevi yapıyoruz AK PARTİ olarak, bütün partiler bunu yaparsa... Daha sonra lütfen burada bir kuşku imalatı içerisinde olmayın. Seçimler 1950 yılından beri Yüksek Seçim Kurulu gözetiminde yapılıyor, en iyi yaptığımız işlerden bir tanesi seçimdir. Bu deprem dolayısıyla hemen arkasından "Seçimler ertelenemez." diyen sizlerdiniz. Cumhurbaşkanımız bu tarihi belirttikten sonra ne oldu da şimdi "Seçimler 18 Haziranda olsaydı." falan diyorsunuz yani? Yüksek Seçim Kurulu elindeki mevcut imkânlarla bu seçimleri en güzel şekilde yönetebilecek kabiliyete sahiptir. Bakın "Parmak mührü." diyorsunuz değil mi? 1961 yılında 298 sayılı Yasa'da bu yoktu; 1979 yılında girdi, ondan sonra seçimlerde uygulandı, en son da 2009 Yerel Seçimlerinde uygulandı ve 2010 yılında yürürlükten kalktı. Şu anda bunları hangi ülkeler uyguluyor biliyor musunuz? Filipinler, Etiyopya, Uganda. Türkiye bir Uganda değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Uygulamalarıyla öyle bir şey.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Uganda'ya çevirdiniz Türkiye'yi, merak etmeyin!

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Maşallah, o hâle geldik.

BAŞKAN – Buyurun.

RECEP ÖZEL (Devamla) – Türkiye Cumhuriyeti devleti, kimlik numarasına geçtikten sonra mükerrer seçmen, bir başka kişinin yerine oy kullanma bizim seçim sistemimizde yoktur.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Burası da Uganda oldu sayenizde.

RECEP ÖZEL (Devamla) – Bütün siyasi partiler sandıklara sahip çıksın, sandıklara sahip çıksın.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Size güven yok.

RECEP ÖZEL (Devamla) – Bakın, sandıkta sizin de temsilciniz var, hepimizin temsilcisi var. Sandık görevliniz o gün sabahleyin sekizde, yedide gitsinler, sandığın başına otursunlar, seçim kurulundaki bihakkın görevlerini yerine getirsinler; sonra seçimin mağlubiyetini bunlara lütfen atamayın. Millete yaklaşımlarınız, taahhütlerinizle gelin, yarışalım. Seçim mağlubiyetini bunlara havale etmeyin, ciro etmeyin diyorum.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Mağlup olacaksınız.

RECEP ÖZEL (Devamla) – Seçimleri YSK yapıyor, süreç de başladı. Bu önergeyi burada görüşmemizin bir anlamı yok, YSK'de bunların hepsi konuşuluyor, temsilcileriniz orada bunları konuşuyor, dile getiriyor; burada konuşursak onlara müdahale etmiş oluruz, yargıya müdahale etmiş oluruz, seçim yargısına müdahale etmiş oluruz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi...

RECEP ÖZEL (Devamla) – Burada böyle bir genel görüşme Anayasa'nın temel ruhuna aykırıdır diyorum, hepinize saygılar, sevgiler sunuyorum.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, Isparta Milletvekili Recep Özel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, hatip kürsüde konuşurken benden öğrendiklerinden bahsetti ama konuşmalarından öyle anlıyorum ki yanlış öğrenmiş çünkü tutanaklar açıktır; benim, Yüksek Seçim Kurulunun seçimleri yönetmesiyle ilgili bir yetki devrinden falan bahsettiğim yok. Yüksek Seçim Kurulu yönetiyor ancak yani bunu gören gözlerin görmesi, duyan kulakların duyması lazım; 11 ili, 13 milyon seçmeni ilgilendiren, bazı illerde yüzde 60'ından fazlasının yer değiştirdiği bir ortamda, şurada altmış üç gün kaldığı bir yerde, elbette seçim güvenliğini konuşmak Türkiye Büyük Millet Meclisinin de asli görevlerinden biridir; bizim buradaki açıklamamız budur, o nedenle de bunun görüşülmesini faydalı buluyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sunat, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Efendim, ben, atıfta bulunduğu için isterseniz kürsüden söz alayım.

BAŞKAN – Yerinizden söz vereyim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Peki Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

28.- Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın, Isparta Milletvekili Recep Özel'in İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, biraz önce Sayın Özel bazı konuları gündeme getirdi yani güven. E, tabii ki burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Yani hem İçişleri Bakanlığının hem Adalet Bakanlığının, yargının ve AFAD'ın -İçişleri Bakanlığına bağlı olarak- neler yaptığını, nasıl bir çalışma içinde olduğunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde anlatmasından daha tabii ne olabilir ki Sayın Özel?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Biz de onları anlattık.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, bu kadar kötü durumdayken, normal zamanında yapılması gereken seçimleri 14 Mayıs'a alelacele, yangından mal kaçırınız. Tabii ki bunu sorgulamayacak mıyız? Bu kadar insanın, bu kadar insanı... Neyse o

geldi, geçti ama söylemek istediğim... (AK PARTİ sıralarından gülüşmeler) Gülmeyin beyefendi.

Söylemek istediğim; size bir teklif getirdik, bizim kanun teklifimiz de Anayasa değişikliği de hazır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Lütfen, rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bize Sayın Elitaş'ın söylediği "Ben bunu ilgili arkadaşlara, birimlere gönderip görüşümüzü bildireceğim, bildireceğiz." demişti. Maalesef, böyle bir şey olmadı çünkü işinize de gelmedi. Sizin için temsilde adaletin, sizin için Anayasa hakkı olan seçme seçilmenin bir anlamı olmadığı için bir şekilde alalecele işler yapıyorsunuz söylemeksizin ama burada milleti rahatlatmanız gerekiyor Sayın Özel, AK PARTİ Grubuna söylüyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, deprem felaketinin gölgesinde gerçekleştirilecek seçimlerin her türlü tereddüt, şaibe, tartışma, kavgadan uzak ve güvenli sonuçlanmasını, tüm seçmenlerimizin iradesinin doğru bir şekilde Parlamentoda temsilini, bu sebepten alınacak tedbirlerin ve ulaşılan sonuçların yüce Türk milletleyle paylaşılması amacıyla 15/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Peki, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

2.- HDP Grubunun, Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve arkadaşları tarafından, 14 Mart Tıp Haftası vesilesiyle, depremin neden olduğu sağlık sorunlarının ve sağlık emekçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla 15/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 15/3/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

15 Mart 2023 tarihinde Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve arkadaşları tarafından verilen -24260 grup numaralı- 14 Mart Tıp Haftası vesilesiyle, depremin neden olduğu sağlık sorunlarının ve sağlık emekçilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 15/3/2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurun Sayın İpekyüz.

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, 14 Mart; dün, birçok kesimden özellikle hekim ve sağlık emekçileri için, sağlık çalışanları için mesajlar yayımlandı, sosyal medyada paylaşıldı ve hekimler, sağlık çalışanları bunu bir hafta şeklinde kutluyorlar. Buradan, öncelikle partimiz adına, sevgili Doktor İdris Baluken, sevgili Selçuk Mızraklı ve Semra Güzel'e saygılarımızı, sevgilerimizi iletiyoruz; onu başlangıçta söyleyeyim.

Hekimlikte yaşamı daha sağlıklı yapmak için bir taraftan çalışırken yaşamından olmak da var, bunu pandemide de gördük ve bu süreçte de yaşadık. Ve şurada -yani büyütme bile istemedim, devasa bir şekilde büyütme bile istemedim- bu siyah sayfada bu depremde yaşamını yitiren hekimler ve bir o kadar sağlık çalışanı, sağlık emekçisi arkadaş var; hepsinin önünde saygıyla eğiliyoruz. Nedir tıpta öğretilen ilk eğitime başladığınızda sağlıkta? Önce zarar verme, bu Latince bir kökenden. Bir diğeri ne? Koru, önle; önleme olmadan, koruma olmadan siz her şeyi yapabilirsiniz.

Arkadaşlar, depreme gelmeden, şu anda yeni bir şey söyleyeceğim. Sel nedeniyle Urfa'da büyük bir felaket yaşandı, yaşıyor ve az önce konuştuğum Diyarbakır'da da şu anda ciddi bir yağmur var, çadırlar kurulmuş, insanlar orada ama hekimler, sağlık çalışanları, bilim insanları hep şunu söylüyor: "Felaketlerde ölüm olabilir ama ölmemesi gerekenler, önlenmesi gerekenler, hasta olmadığı hâlde yaşamını yitirenler bizlerin elinde. Biz bunu yapmadığımız sürece sorumluyuz, yetkililer yapmadığı sürece sorumludur." Hekimler her zaman koşuşturdu, pandemide koşuşturdu, sağlık emekçileri her zaman koşuşturdu en zor dönemde. Bu süreçte ne oldu? Yaşamını yitirenler, çalıştığı yerlerin binaları yok olanlar, birinci derece yakınları yok olanlar, o dönemde çalışanlar, mecburi hizmete gidenler, rotasyona gidenler; bir yığın problem ama fedakârca çalıştılar, çalışıyorlar, hepsine de saygılarımızı sunuyoruz. Neden? Bakın, Urfa'da önlenemez, Eyyübiye Hastanesi... İki gündür televizyonlar gösteriyor. Pandemi sürecinde yoğun bakımlara ihtiyaç var. Hangi kafa, kime dayanarak... Ne yapmışlar biliyor musunuz? Yaptıkları şu: "Hastanenin otoparkı var, burayı yoğun bakım yapalım." Otoparkı yoğun bakım yapmışlar. Nasıl ki kolonları kesip market yapanlar Diyarbakır'da binaların yıkımına neden oldular, otoparkı yoğun bakım yapmışlar. Şu anda pandemiden sonra neye dönüşmüş? "Ya, burası yoğun bakımsa devam edelim, çocuk yoğun bakım olsun." Şu anda Eyyübiye Devlet Hastanesinde çocuk yoğun bakımı sel altında, su altında; çocuklar, bebekler taşınıyor. Böyle mi bilime inanacaksınız? Böyle mi sağlık çalışanlarını koruyacaksınız? Böyle mi sağlık çalışanlarının hizmetini vereceksiniz? Bu, işte felakete davetiye çıkarmaktır; bu, önce korumamaktır; bu, zarar vermektir; bu, bilerek ölüme davetiye çıkarmaktır. Şimdi, bir taraftan, Urfa'da insanlar canla başla yaşamıyla uğraşırken bir taraftan da hastane boşaltılıyor, diğer hastanelerde yer açılmaya çalışılıyor.

Şimdi, Türkiye'de sağlık çalışanları başta olmak üzere sağlık kurumlarıyla ilgili ciddi çalışma yapmak lazım. Birçok hastane boşaltıldı İstanbul dâhil olmak üzere. Dileden birçok hekim arıyor, diyorlar ki: "Hastanemiz çatlamış, burada yaşanamaz durumdayız, korkuyoruz." Bingöl'de hakeza öyle, Hakkâri'de hakeza öyle. Bütün binaları yaptınız ama kafanız tek şuna çalışıyor: "İnsanlar gelsin, performans olsun, ne olursa olsun, otelcilik hizmeti vereyim." Otelcilik hizmeti verdiğiniz binalar da yetersizdir. Ve ne diyorsunuz; kötülük, şiddet, zorbalığa uğrayan, bütün özlük hakları yok edilip hedef gösterilen hekimler de: "Gidiyorlarsa gitsinler." Gitmiyorlar, bu zor koşullarda çalışıyorlar, fedakârca çalışıyorlar ve hâlen de devam ediyorlar. Peki, yaşamını yitiren, bu kadar sıkıntıda olanlarla ilgili bir çare var mı, onlara bir teşekkür var mı, tükenmişliklerine, terk edilmişliklerine karşılık, fedakârlıklarına karşı bir şey var mı? Yok. Hiç bunlar yapılmıyor ama "Gidiyorlarsa gitsinler, ne olursa olsun."

Ya, birçok tabip odasından hekimler gönüllü olarak deprem yerine gitmek istediler, dediler ki: "Yakınlarımız var, gidelim, hizmet verelim." Hiçbir sağlık müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı yanıt vermedi onların bir şekilde oraya gitmeleri için.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ve gidenlere “Gidin. Yirmi dört saatte nasıl barınacaksınız, nerede kalacaksınız, ne yapacaksınız?” koşulları sağlanmadı ama gittiler. Benim sınıf arkadaşım Adıyaman’da 5 kuzenini yitirdi, ablasını yitirdi; kendisiyle Adıyaman’da konuştuğumda “Ya, benim komşum, ablam, birçok şeye ben gidip hizmet vermek istedim.” İyi ki hekimlik, iyi ki sağlık çalışanları var. Ve dedi ki: “Ben Eczacılar Birliğine teşekkür ediyorum. O kıyamette Eczacılar Birliği gelmiş, burada ilaç dağıtıyor.” Ya, Eczacılar Birliğine Kızılay çadır sattı ya! Ve o arkadaşım dedi ki: “Ben ablamın sonra cenazesi çıktığında gitmek için araç bulamıyorum. Necdet, sen vekilsin, bir tanıdık var mı, yok mu?” Biz bu hâlleri yaşadık.

Gelin araştıralım, gelin bu araştırma önergesine destek verelim; önleyelim, koruyalım, zarar vermeyelim. Şimdi, Eyyübiye’de, dün depremde, birçok yerde felaketlere yol açmayalım, buna destek verelim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Isparta Milletvekili Sayın Aylin Cesur.

Buyurun Sayın Cesur.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Deprem felaketinde 102’si hekim, 448 sağlık çalışanımızı kaybettik maalesef ve 528’i de yaralı. Kaybettiğimiz meslektaşlarımıza Yüce Allah’tan rahmet ve yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Gördük ki sağlık kurumlarımızın bir kısmı sağlam yapılmamış ve 2012’de depreme dayanıksız raporu verilen ve de çalıştırılmaya devam eden Iskenderun Devlet Hastanesinin A bloku yıkıldı, pek çok aile sağlık merkezi ve hastane binası yıkıldı ve buralar, meslektaşlarımızın çalıştığı bu binalar kendilerine maalesef mezar oldu. Bize bölgede, özellikle köylerde en çok sağlık hizmeti talebi iletildi vatandaşlarımız tarafından. Çadır kentlerin çoğunda hâlâ sağlık birimi yok, olanlarda da poliklinik hizmeti yetersiz ve özellikle köylere, kırsal kesime gezici sağlık hizmetlerinin çok daha iyi götürülmesi gerekiyor, çok daha iyi verilmesi gerekiyor. Hekimlere böyle afetlerde “Yaşa, var ol, kahramansın, en öndesin.” filan diyen, bunu bu şekilde aslında duyuran, slogan hâline getiren iktidar maalesef, afetlerde de afetler yaşanırken veya daha sonrasında da hekimleri ve sağlık çalışanlarını unuttu. Covid-19 pandemisi gibi depremde de ön saftaydı meslektaşlarımız, maalesef onlara depremdede olma hakkı bile tanınmadı. Onlar, sağ çıkabilenler ilk günden itibaren uykusuz, aç, susuz giderek tekrar kurulan yerlerde, sağlık merkezlerinde çalışmak zorunda bırakıldılar. Ailelerini kaybetmişlerdi, ne kalacak çadırları ne çalışacak konteynerleri vardı ama çalıştılar. Hâlen daha bir kısmının ihtiyaçları tam olarak karşılanmadığı için bize sürekli başvurularını, taleplerini iletiyorlar. Ben buradan duyurmuş olayım.

Deprem bölgesinde görev yapan tüm sağlık çalışanlarının dışarıdan gelen ekiplerle dönüşümlü olarak yer değiştirmesi gerekiyor, daha esnek bir uygulama yapılması gerekiyor. Bugün, hekimlerimiz ve sağlık çalışanlarımız, yirmi bir yıllık iktidarın yıllardır uyguladığı yanlış sağlık politikaları nedeniyle verdikleri emeğin karşılığını alamıyor. Yapılan iyileştirmeler, bir parmak bal niteliğinde. Maaş, nöbet, teşvik ve taban şeklinde parçalanmış ücretlerle şiddet ve mobbinge maruz kalarak zorlu koşullarda çalışıyorlar.

GENEL SAĞLIK-İŞ Sendikasının raporuna göre sağlık çalışanlarının yüzde 81’i borçlu, bunların yüzde 92’si borcunu ödeyemiyor. Çalıştıkları süre boyunca sağlık çalışanlarının yüzde 50’sinden fazlası şiddete maruz kalıyor, yüzde 65’i iş yerinde mobbinge uğradığını, baskıya maruz kaldığını söylemiş. Şimdi, Atatürk’ün kendisini emanet ettiği Türk hekimleri yoksul bugün, Türk hekimleri güvencesiz, Türk hekimleri şiddete uğruyor, Türk hekimleri yorgun, umutsuz ve kaygılı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYLİN CESUR (Devamla) – Hastalarımız aylarca randevu alamıyor, ilaç bulamıyor; parası kadar sağlık hizmeti alabildiği için de mağdurlar. Hasta garantili şehir hastaneleri için köklü hastanelerimiz bir bir kapatılıyorlar. Asistan hekimler yeterince mesleki pratik yapmadan mezun oluyorlar ve tüm sağlık çalışanları ucuz iş gücü olarak görülüyor maalesef. Hastaneleri ticarethaneye, hastaları müşteriye dönüştüren Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın 20’nci yılına gelinen yerde, sağlık çalışanlarımız daha iyi ve güvenli koşullarda olmak için göç ediyorlar. Evet, biz bunları düzelteceğiz, ülkemizi bu durumdan çıkaracağız, sağlık çalışanlarımıza, hekimlerimize hak ettikleri onurlu yaşam koşullarını sağlayacağız. Sizin yapamayacağınızı biliyoruz, bundan sonrası bizde ve bizim tek zırhımız var, beyaz önlüğümüz ve gururumuz, milletimizin güveni bir de. Bunlara zarar vermenize asla izin vermeyeceğiz. Onurlu yaşam koşullarında Atatürk’ün kurduğu cumhuriyete sahip çıkan Türk hekimleri olarak biz görevimizi yapmaya devam edeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ali Şeker.

CHP GRUBU ADINA ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, depremde ve bugünkü sel felaketinde hayatını kaybedenleri saygıyla ve acıyla selamlayarak konuşmama başlamak istiyorum.

Önceki gün, Hatay’da bir toplantıda arkadaşlar şöyle söylediler, dediler ki: “Hepinizi saygıyla ve acıyla selamlıyorum.” Bu acıyı unutmamak gerekiyor, bu acının gereğini yapmak gerekiyor.

Öncelikle, daha önce -biliyorsunuz- Ayamama Deresi’nde bir sel felaketi yaşandı, onlarca vatandaşımızı İstanbul’da sele kurban verdik. Sele kurban verdiğimiz o yerde “Derenin intikamı ağır olur.” dedi Cumhurbaşkanı Erdoğan -o zaman Başbakanı- ve o öyle dedikten sonra o derenin yatağına yüzlerce gökdelen dikildi ve orada yeni bir intikamı bekliyor o gökdelenler. Nasıl Hatay’da yumuşak zeminlere yapılan o binalar bir bir devrildiyse, Esenyurt’ta da temeli olmayan o gökdelenler, 30-40 katlı gökdelenler, maalesef yıkılmayı bekliyor ve bu konuda sorumluluğu olanlar sorumluluğunun gereğini yerine getirmek yerine işi yine kadere havale ediyor.

Bu kederli günlerde, biz 92 Erzincan depreminden akıllanmadıysak, 99 Marmara depreminden akıllanmadıysak, bu Maraş depremlerinden, Pazarcık, Altınözü depremlerinden de akıllanmayacaksak bu ülkenin geleceği karanlık. Burada yıkım yaşanırken bu yıkımda kaybettiğimiz on binlerce vatandaş var ve 102 hekim, 500’e yakın sağlık çalışanı var. Ve bizim kaybettiklerimiz, orada hayatını kaybedenler şanslı mı, şanssız mı? Oradan kurtulanlar bunu şöyle söylüyorlar: “Biz kurtulduk acaba biz mi şanslıyız hayatını kaybedenler mi?” Bu yıkımdan sonra oralar bu şekilde, -görüyorsunuz- toz duman ortalık. Bu tozun, bu asbestin, civanın, ağır metallerin oradan ortama karışmasını, solunum yoluyla alınmasını engellemek için oradaki enkazın üzerine bir su püskürteceksiniz, bundan bile âcizsiniz. Oradaki bu tozlar, asbestler yirmi yıl sonra kanser olarak öldürmeye devam edecek.

Depremden önce tedbir almadınız, o binalar mezar oldu; deprem sırasında enkaza yetişemediniz, AFAD 2’nci bir afet oldu, onlar can çekişe çekişe donarak öldüler. İlk 12’nci saatte ben oraya gittiğimde 30-40 acil yardım talebi olanların, bas bas yardım talep edenlerin seslerini kendi kulaklarımla duydum. İki gün boyunca bir tane AFAD görevlisi, müdürleri de başta olmak üzere... “Buraya koşun, buraya ekip gönderin, buraya ekipman gönderin.” dediğimiz hâlde maalesef, bir tanesine bile ekip gitmediğini sekiz on saat sonrasında acı bir şekilde gördüm ve onlar bağıra bağıra öldüler ve biz hâlâ her şey normal gibi konuşuyoruz burada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

ALİ ŞEKER (Devamla) – Sağlıklı bir barınma koşulu yok. Gelen hemşirelerin kalacakları çadırları yok, dört beş günde 1

çadır tedarik edebildik. Su basıyor o uygun olmayan yere kurulan çadırlara ve orada insanlar bit ve uyuz salgını karşısında küçücük çadırlarda 20 kişi kalmak zorunda kalıyorlar. Bizim bunları bu halkımıza reva görmeye hakkımız yok. Tarım alanları, gördüğünüz gibi molozlarla, asbestle, yığınlarla doldurulmuş durumda. Gelecek kuşakları maalesef zehirlenmek bekliyor yine, buna hakkınız yok. Suriye sınırından, karşıdaki kamplardan gelen kanalizasyonlar Reyhanlı'yı zehirlemeye devam ediyor. Bizim bir an önce zihniyet devrimine ihtiyacımız var. Artık yeter; ölmeyelim, ölmeyelim, ölmeyelim!

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Mustafa Esgin konuşacak.

Buyurun Sayın Esgin.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ESGİN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen depremlerde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımızı Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Ayrıca, Şanlıurfa ve Adıyaman'da meydana gelen sel felaketinde kaybettığımız vatandaşlarımıza da Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

Değerli arkadaşlar, zorlu süreçler geçirdiğimiz şu dönemde geride kalan vatandaşlarımızı hayata bağlamak için yapılabilecek her şeyi yapmanın gayreti içerisindeyiz. Asrın felaketi 6 Şubat depremleri sonrası depremin yaşandığı ilk andan bu yana bölgede 71 ilimizden 2.313 tabip, 4.022 uzman tabip, 18.389 diğer sağlık personeli, 5.037 UMKE, 6.436 destek personeli olmak üzere, toplam 36.197 personel görevlendirilmiştir. 10 ilde hâlen kadrosu bulunan personelle birlikte bölgede toplam 150 bin personelimiz görev yapmaktadır. Depremin yaşandığı tüm illere ilgili bakanlıklarımızca çok sayıda personel, yönetici, psikososyal destek elemanı görevlendirilmiştir. Yerel yönetimlerimiz, AFAD koordinasyonunda bölgenin altyapısı, restorasyonunun yanı sıra sahra hastaneleri dâhil birçok yatırım ve sosyal yardımın ulaşmasında önemli rol oynamıştır.

AK PARTİ Grubu milletvekillerimizin hemen tamamı depremin ilk gününden itibaren yaraların sarılmasına katkı sağlamış, Bakanlarımız Sayın Cumhurbaşkanımızın koordinasyonunda bir an olsun bölgeden ayrılmayarak vatandaşımızın yanında olmuşlardır.

Değerli arkadaşlar, yirmi yıllık iktidarımız boyunca sağlık altyapımıza yapmış olduğumuz yatırımların ne kadar önemli olduğunu son yıllarda yaşadığımız felaketlerde açık ve net olarak görmekteyiz. Son yirmi yılda, 750'si hastane olmak üzere, 4 bin sağlık tesisini tamamlayarak hizmete açtık. Son dört yıl içerisinde 20 şehir hastanesi yaptık, 13 şehir hastanesini daha yapıyoruz. Türkiye'nin dört bir tarafında depreme dayanıklı olarak yaptığımız hastane yatırımları karşısında Türkiye muhalefetine talihsiz hezeyanlarını burada serdetmeyeceğim.

Seçim bölgem Bursa'da 17 ilçemizin tamamında hastanelerimizi yeniledik. Bursa Şehir Hastanesini yaptığımızda depremsellik analizi kötü olan eski hastanelere sadece muhalefet etme adına yapılan kutsama siyasetini de bu milletin unutmayacağını ifade etmek istiyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hatay ve Kahramanmaraş Şehir Hastaneleri çöktü, kullanılmadı, hatırlatırım.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – 859 sismik izolatörüyle Bursa Şehir Hastanemiz Covid sürecinde amiral gemimiz oldu.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Övündüğünüz şehir hastanelerini ovaya yaptınız.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Kısa bir süre içerisinde hizmete açacağımız 923 sismik izolatörüyle Ali Osman Sönmez Devlet Hastanemiz âdeta 2'nci bir şehir hastanesi olarak hizmet verecektir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şehirde hastanelere ihtiyaç var, şehir hastanelerine değil. Çöküyor, hiç, çaresiz bıraktı insanları. Şehirde bir tane sağlam hastane yoktu.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin deprem riskini göz önüne alarak sağlıklı şehirler inşa etmek için yirmi yılda 3 milyon 300 bin konutun dönüşümünü gerçekleştirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Keşke önergemize cevap verseniz.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – TOKİ marifetiyle yirmi yılda 1 milyon 170 bin yeni konut yaptık, 81 ilimizde 250 bin konutun dönüşüm süreci devam ediyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şehirde hastane yoktu, şehirde.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Son bir yıllık süreç içerisinde yaşadığımız felaketlerde milletimizin yanında olmaya devam ettik; deprem, sel, yangın... Bakın, son birkaç yıl içerisinde 43.179 konutu vatandaşlarımıza teslim ettik. Devlet-millet el ele vererek daha önce yaptığımız gibi Anadolu'yu yeniden ayağa kaldıracacağız, yeniden yükselteceğiz, inşa ve ihya edeceğiz; depremden etkilenen 11 ilimizde toplamda 420.325 konut, 143.261 köy evini yapacağız.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Deprem, deprem; Adıyaman, Malatya, Maraş...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ovaya, bataklığa şehir hastanesi yaptınız, çöktü, çöktü; insanlar hastanesiz kaldı.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – İnşallah, 2035'e kadar kentsel dönüşüme girmemiş tek bir bina, tek bir konut, tek bir iş yeri kalmayacak şekilde, evet, durmaksızın çalışmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, biz sağlık önergesi verdik, siz ne anlatıyorsunuz?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sağlık çalışanları?

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Bu zorlu süreçte bizler AK PARTİ olarak "Türkiye Yüzyılı" idealimizden ve kararlılığımızdan asla vazgeçmeyeceğimizi belirtiyor, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 2016'da açtığınız şehir hastanesi çöktü.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İktidarın sağlık konusunda görüşü yokmuş, öyle anladım. Reklam yapıyorlar.

BAŞKAN – Öneri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum.

3.- CHP Grubunun, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz ve arkadaşları tarafından, ülkemizde balıkçıların, su ürünleri sektörünün ve paydaşlarının sorunlarının araştırılması, gereken önlemlerin alınması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 13/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

15/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 15/3/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel
Manisa
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Sinop Milletvekili Barış Karadeniz ve arkadaşları tarafından, ülkemizde balıkçıların, su ürünleri sektörünün ve paydaşlarının sorunlarının araştırılması, gereken önlemlerin alınması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 13/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (3953 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 15/3/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sinop Milletvekili Sayın Barış Karadeniz.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Başkan, sevgili milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Deprem felaketi yaşadık, birçok vatandaşımızı kaybettik; Allah'tan rahmet, yaralılara da şifa diliyorum.

Hatay bölgemizde de balıkçılarımız vardı, onların da ciddi sorunları var; desteklerin bir an önce artırılması ve bu bölgeye biraz daha imtina gösterilmesini talep ediyorum.

Şimdi, bütün partilerin Meclis gruplarına sesleniyorum: Türkiye'nin dört bir yanından gelen, balıkçılarımızı temsil eden birçok sektör temsilcisi ve balıkçılarımız var şu anda burada, bir sefer selamlamanızı istiyorum. Teşekkür ederim.

Ülkemizde bu sektörle ilgili ciddi sorunlarımız var, çok sefer bu Meclisin kürsüsünden dile getirdik. Yol almayı denedik ama bu zamana kadar biraz zor oldu.

Bugün bir Meclis araştırması önergesi verdik; umarım bütün partilerin oylarıyla bu Meclis araştırması önergesini buradan geçirip balıkçılarımızın bu sorunlarını seçimden önce bir gün, üç gün, beş gün, on gün bile olsa Meclisin gündeminde değerlendirip ülkenin gündemine taşımayı ve Türkiye'yi, üç tarafı denizlerle çevrili, 4 denizi olan, iç suları olan, akarsu ve gölleri olan ülkemizi bir adım daha yükseltmek için mücadelemize devam ederiz diyorum.

Çok sorun var, hangisinden başlasak anlatamıyoruz yani mevsimlerimiz değişti, bölgeler farklı. Mevsimsel ve bölgesel bir balıkçılık sistemine geçilmesi lazım, su ürünleri sektörünün bunu bir an önce dile getirmesi lazım. Denizlerimiz kirlendi, kıyılarımızda ileri derecede biyolojik arıtma sistemlerimiz yok ve denizlerimiz mahvoldu ve faturayı hep balıkçılarımıza kestik. Maalesef öyle değil. Ülkemizin bu çevre ve deniz kirliliğiyle ilgili bir an önce önlem alınması lazım. Kredi ve sigorta desteklerinde adaletsiz bir dağıtım var, bunların düzenlenmesi lazım. Barınaklarımız yetersiz, barınaklarımız yetersiz olduğu için üretici de lojistik desteklerini sağlayamıyor, balıkçılarımız da yetersiz olduğu için gerekli çalışmayı yapamıyor. Mevzuatımızın sahada uygulanabilirliği çok zor, sosyal güvenlik sorunumuz var, kotalar adil dağıtılmıyor. Bir tane orkinos kotasını aylardır, yıllardır dışarıda tartışıyorlar; bunu çözecek bir adil dağıtım lazım. 1380 sayılı Kanun'la ilgili mağdurlarımız var, bu mağdurlarımızın mutlaka dinlenmesi lazım. Mühendislerimizde imza yetkisi yok yani "Su ürünleriyle ilgili dünyada ileri dereceye geldik." diyoruz, su ürünleri mühendislerimizin imza yetkisi yok. Et ve Balık Kurumu vardı, "et" devam ediyor; Et ve Süt Kurumu oldu. Bu "balık"la derdiniz ne onu anlayamıyoruz, buradan "balık"ı çıkardınız, balığımızla ilgili bir kurumumuz bile yok. Limanlar yetersiz, fiziki alanlar yetersiz. 4 bin dalgıcımız var Türkiye'de, 7'si geçen sene boğuldu; bir tane hastanemizde dalgıçlarımıza müdahale edecek alan yok. Bu dalgıçlarımız işsiz. Kıyı balıkçılarımız var, geleneksel balıkçılarımız, evlerine ekmek götüremiyorlar, yazık ettiler; çocukları evde ağlıyor. Bizim, özellikle bu dönemde onlara çok destek vermemiz lazım, geçinmiyorlar çünkü.

Anlatılacak o kadar çok şey var ki. Yaptığınız kanunlar, düzenlemeler, 1380 sayılı Yasa, bu ülke balıkçısını kaçakçılığa ve yasa dışıya zorluyor. Yasak bölgelerde avlanmaya kimsenin sesi çıkmıyor, yeşil ruhsatlı balıkçılarımıza, üreticilerimize her türlü ceza kesiliyor yani bunların bir an önce düzelmesi lazım. Ben biliyorum, burada balıkçılarımız var, Türkiye'nin dört bir yanından bizi izliyorlar. İki buçuk yıldır Meclisin kürsüsünden bunları dile getirdik, yorulduk dile getirmekten; rica ediyoruz, Anayasa'nın 98'inci maddesi, İç Tüzük'ümüzün 104 ve 105'inci maddesine göre verdiğimiz araştırma önergesini lütfen oylayın, gelin, beraber araştıralım. Var, hazırladık raporumuzu, iki buçuk yılın emeği var burada. Raporumuzu da buradaki herkese vermeye hazırız çünkü biz, siyasetin ötesinde balıkçılarımızın, su ürünleri sektörünün, üreticilerin hakkını korumak için buraya çıktık; rica ediyoruz...

Bir de bu ülke sadece Su Ürünleri Genel Müdürlüğüyle yönetilmez. Dünyada denizi olmayan ülkelerde bakanlıklar kuruluyor, üç tarafı deniz olan, 4 tane denizi olan bir ülkede Su Ürünleri Genel Müdürlüğüyle biz bu işi yönetmeye çalışıyoruz. Gelin, bakanlık kurun. Hadi, bu ara kurun, biz de alkışlayalım. Siz kurmazsanız da biz kuracağız yani biliyor herkes bunu.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Cumaya kuracağız hep beraber.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Cumaya mı kuracağız?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Hep beraber kuracağız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Bakanlık kuracağız." diyor, Bakanlık kuralım...

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – "Bakanlığı cumaya kuracağız." dersiniz, ben şimdiden size teşekkür ediyorum Sayın Başkan ama bunları yapalım.

Bakin, insanlarımız bekliyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha...

BAŞKAN – Buyurun.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Cumaya anlaştıysak eğer ben bu araştırma önergesini...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Anlaştık, anlaştık.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Yani bu işi bugün niye yapmadık? Biz bu işleri...

BAŞKAN – Yani Barış'ı niye bu kadar konuşturdunuz anlaştınız da.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Yani Türkiye'de bu balıkçılarımız sorun yaşıyor; her zaman bunu dile getirmekten gerçekten yoruldum. Bazen dinlemiyordunuz, bugün dinlediniz en azından; son Meclis araştırma önergesini bütün Meclis olarak hepiniz dinlediğiniz için ayrıca teşekkür ediyorum.

Bütün gruplara tekrar sesleniyorum: Bunun oylamasında lütfen destek verin; bu ülkedeki balıkçılarımızın, su ürünleri sektörünün, üreticilerin bütün sorunlarını hep beraber gündeme getirip tartışalım ve sorunları çözüme kavuşturalım.

Hepinizi saygıyla sevgiyle tekrar selamlıyorum; iyi ki varsınız.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; verilen grup önerisi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarımızı saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, son açıklanan verilere göre dünyada toplam su ürünleri yetiştiriciliği 87,5 milyon ton olarak bildirilmiş ve üretimin ilk satış değeri de toplam 281,5 milyar dolar olarak tahmin edilmiştir. Türkiye, denizde ve kıyı alanlarda yüzgeçli balık üretiminde dünyada 8'inci sırada iken Avrupa ülkeleri arasında hem tatlı su üretimi hem de Akdeniz havzası yetiştiricilik miktarında ise ilk sırada yer almaktadır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de deniz ve iç sularda toplam 2.139 adet tesis bulunmakta olup bu tesislerin yıllık toplam kapasitesi ise 516.784 tondur. Türkiye'de denizlerde yetiştiricilik yapılan iller arasında en büyük paya yüzde 36,4'le Muğla sahip iken benim seçim çevrem Trabzon yüzde 3,1'lik payla 4'üncü sırada yer almaktadır.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Artan nüfus, av sezonunun kısa olması, talebin fazla olması, kaçak avlanma gibi balıkçılık sektörünü olumsuz etkileyen unsurların yanında sektörü ve deniz ekosistemini tehdit eden en önemli sorun deniz kirliliğidir. Konuyla ilgili, bununla ilgili 2019 yılı Ekim ayında bir araştırma önergesi vermiştim deniz kirliliğinin önlenmesiyle ilgili; maalesef bu araştırma önergemiz iktidar kanadına mensup arkadaşlarımızca reddedilmişti; ben bunu da burada hatırlatmak istedim.

Değerli milletvekilleri, sektörün konsolide finansal tabloları incelendiğinde denizlerde üretimin ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan yüksek sermaye yatırımlarına karşılık sektör borç verenlerin baskısı altındadır. Sektörde faaliyetler ağırlıklı olarak banka kredileriyle finanse edilmektedir. Balıkçılık sektörüne ilişkin devlet teşviklerinin artırılması, para ve sermaye piyasası araçlarına erişimde devlet güvenesi verilmesi gereklidir.

Değerli arkadaşlar, su ürünleri yetiştiriciliğinde üretim maliyetinin ana bileşenleri balık yemi ve yumurtasıdır. Bu 2 girdi toplam satış gelirlerinin yüzde 80'i civarındadır. Maalesef bu 2 kalemden ülke olarak dışa bağımlıyız, bunu da üzülmekle belirtmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Değerli arkadaşlar, yetiştiricilik sektöründeki potansiyelimize rağmen sektörün ihtiyaç duyduğu yetişmiş insan gücü açısından da önemli problemler vardır. Balıkçılık ve su ürünleri mühendisi eksikliği, işleme tesislerinde çalışacak personel bulamama, denizlerdeki kafeslerin bakım onarımı ve diğer faaliyetlerde dalgıç yokluğu diğer aşılması gereken problemlerdendir.

Değerli arkadaşlar, son olarak da şunu söylemek isterim, ilave etmek isterim konuşmama: Denizlerde gemi seyri, demirleme bölgesi, kafes alanları, avlak alanları, koruma alanları gibi hususlar bir bütün olarak ele alınmalıdır, bir bütün olarak planlanmalıdır. Günümüzde birçok bakanlığın iştigal alanına giren bu konuda koordinasyonu sağlayacak bir yapı ivedilikle oluşturulmalıdır.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Rıdvan Turan.

Buyurun Sayın Turan.

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, balıkçılığın sorunları esasen küçük ölçekli balıkçılığın sorunlarıdır. Bir de biliyorsunuz endüstriyel balıkçılık var; devasa balıkçılık filolarıyla bütün denizi tarumar eden, etkin olarak gırgır ve trol kullanan, deniz ekosistemini perişan eden, yavruları dahi avlayan ağ gözleriyle son derece ekosisteme zararlı bir avlanma yöntemi daha var ama bu Meclisin esas meselesi küçük ölçekli balıkçılık olmalıdır. Bunu niye söylüyorum? Bir defa, geçen sene “Küçük Ölçekli Balıkçılık Yılı” ilan edilmişti Birleşmiş Milletler tarafından ve bu açıdan da küçük ölçekli balıkçılığın ekosistemi destekleyen, deniz ekosistemine zarar vermeyen özelliği de oldukça öne çıkarılmıştı. Fakat Türkiye’de sistemli olarak sürdürülen politikalar sayesinde küçük ölçekli balıkçılık aynı küçük ölçekli çiftçilik gibi kendi kaderine terk edilmiş durumda.

Şimdi, 12 metrenin altında teknen var, bu tekneyle her gün denize çıkıyorsun ve işte, deniz ne veriyse onlarla aileni geçindiriyorsun. Devlet destek sunuyor buna fakat sürekli ödediğin harçlarla -işte, algarına için ayrı harç, tekir için ayrı harç, karides avcılığı için ayrı harç, kalkan için ayrı harç, üst üste eklediğinde- devletin verdiği 1.250 liranın bin lirasını zaten devlete geri vermiş oluyorsun. Şimdi, bunların eti ne budu ne, bunlar zaten boğaz tokluğuna çalışan insanlar ve endüstriyel karaktere sahip olmayan bir avcılık yaptıkları için de tükenen türler açısından bir risk faktörü değiller.

Bakın, mesela, bu küçük ölçekli balıkçılığa destek sunmayanlar trollerin ve gırgırların önünü açmak suretiyle ortalığı perişan ediyorlar. Şimdi, Marmara’da bunlar yasaklandı ama biyolojik bir koridor olan İstanbul Boğazı’na Karadeniz’den gelmiş olan lüfer buradan basıp gitmesin diye geçen dönem burada troller ve gırgırlar çalıştı; bunu şikâyet ettik “Böyle yapmayın.” dedik ama onlar yakalayacakları balıkları yakaladılar. Şimdi, tezgâhlara bakıyorsunuz, tezgâhlarda böyle el kadar kalkanlar var. El kadar kalkan balığının bir lezzeti falan yok ama onu yakalamak bildiğin düpedüz katilliktir, başka bir şey değil; bunlara izin verilmemesi lazım.

Su Ürünleri Genel Müdürlüğümüzün desteğiyle orfoz konusunda ileri doğru bir adım atılmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

RIDVAN TURAN (Devamla) – El kadar orfozlar yakalanıyordu, şimdi bir ölçüde bu azaltılmış durumda ama böyle endemik türler var; bu türlerin avcılığının önüne mutlaka geçilmesi lazım. Bakın, küçük ölçekli balıkçılar avlamıyor bunları, endüstriyel balıkçılık avlıyor. Türkiye’de Marmara başta olmak üzere bütün denizlerde en büyük sorunlardan bir tanesi endüstriyel balıkçılıktır, diğeri de denizlerin planlı programlı kirlenmesi meselesidir; müsilaajda biz bunu gördük, müsilaajda, kapitalistlerin, para babalarının ve yanlış belediyeçilik politikalarının sonucunda Marmara Denizi’nin ne hâle geldiğini gördük. Marmara Denizi’nde biyolojik çeşitlilik önemli ölçüde bu sebeple azalmış durumda ve Türkiye’nin bütün denizlerinde bu risk var.

O sebeple yapılması gereken temel şey şudur: Balıkçılığın sorunları eşittir küçük ölçekli balıkçılığın sorunları; 12 metre altı teknesi olanların devlet tarafından desteklenmesi ve birçok giderinin sübvansede edilmesi gerekir. Başka türlü, bu sektör giderek böyle tarihi, antik bir sektöre dönüşüyor; buna bu Meclisin izin vermemesi lazım.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, bana söz vermenizi rica edeceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir söz talebi var Başkanım.

BAŞKAN – Özlem Hanım, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin’in, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz’in önerisini önemsediklerine, kendi arkadaşlarının da bu konuda çalıştıklarına ve araştırma komisyonu kurulmasına yönelik çalışmaların cuma günü yapılabileceğine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; Meclisimizde istisnai bazı uzlaşmalarımız da olabiliyor. Sayın Barış Karadeniz’in önerisini biz önemsiyoruz; aynı zamanda, bizim arkadaşlarımızın da üzerinde çalıştığı konulardan bir tanesi; Kayseri Milletvekilimiz İsmail Emrah Karayel Bey hassaten bu konuyla ilgileniyor. Tokat’ta, Kayseri’de, bu illerimizde deniz olmamasına rağmen balıkçılıkla alakalı çok ciddi çalışmalar var; bizim de önemli yatırımları olan işletmecilerimiz var, arkadaşlarımız var. Bu manada, bizi dinleyen balıkçı arkadaşlarımıza da ben hoş geldiniz diyorum.

Bizim önerimiz şudur: Bu çalışmayı biz cuma günü hep beraber yapalım. Bu araştırma komisyonunun kurulmasını önemsiyoruz; Türkiye için, balıkçılık için, balıkçılarımız için anlamlı ve faydalı buluyoruz. O sebeple, bu konuyu cuma günü hep beraber yapalım diye öneriyoruz Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İsmail Emrah Karayel...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bir cümle ilave etmek istiyorum Sayın Başkanım: İsmail Emrah Karayel arkadaşımız cuma günü konuşmasını yapacaktır.

BAŞKAN – Peki.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

30.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in önerisinde bir uzlaşma doğmasından dolayı grup önerilerini geri çektiklerine ve araştırma komisyonu kurulmasına yönelik çalışmaların Meclisin perşembeyi takip eden ilk iş günü yapılmasına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, siz, Meclisi, özellikle genç milletvekillerini çok yakın takip edersiniz. 2011 yılında karşılıklı konuştuklarımız dün gibi aklımda. 7 Haziran 2015'te bu Meclise "Barış Karadeniz" diye bir Milletvekili girdi, ben de ilk kez o gün Grup Başkan Vekili oldum. Sekiz yıldır ben Grup Başkan Vekiliyim; Barış Karadeniz'in balıkçılarla ve balıkçıların sorunlarıyla ilgili söz taleplerinden ben yorulmadım, o yorulmadı; gece gündüz "Özgür Başkanım, balıkçılar... Özgür Başkanım, balıkçılar..." Pandemide Meclis kapalı; Hopa'dan Samandağ'a kadar bütün balıkçı barınaklarını takasıyla gezdi ve partimize bu konuda bir çalışma hazırladı. Önümüzdeki dönemde bir denizcilik bakanlığı kurulursa emeği çok. Defalarca bu önergesi reddedildi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Belki de Özlem Hanım'la karşılıklı son nöbetimiz ve bir kez daha önergesi reddedilecekken - tabii, salonda balıkçılar var, sahada balıkçıların beklentileri var, Barış Karadeniz'in inanılmaz emeği var, bu konudaki fikrî takibi var- şimdi bir uzlaşma imkânı doğduğuna göre ben bu önergeyi bir kere daha reddettirmeyeyim, grup önerimizi çekeyim. Cuma değil de perşembeyi takip eden ilk Meclis günü diyelim çünkü o konuda Halkların Demokratik Partisinin bir programı olduğundan cuma çalışılmasına itirazları var, cuma olmazsa pazartesi günü olur, ilk öneride balıkçılıkla ilgili bu önergede ortaklaşalım. Bu önemli bir adım olur; biz de inşallah bu komisyonun çalışmalarından iktidarımızın ilk günlerinde "balıkçılık bakanlığı" "denizcilik bakanlığı" olarak istifade ederiz.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Barış bak, bu sana yeter, güzel.

Özlem Hanım, buyurun.

31.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Barış Bey, hakikaten bu kadar iltifat güzel.

Sayın Başkanım, bir cümle ilave edeceğim. Sayın Başkanım, Genel Kurulun ve bizi izleyen milletimizin bilmesinde fayda var; biz salı günü aslında Özgür Özel Bey'le bir araya geldiğimizde bu konuyu beraber yapmayı teklif etmiştik, anlık gelişen bir durum söz konusu değil fakat burada ancak uzlaşmak mümkün oldu. Türkiye Büyük Millet Meclisinde pek çok konuda çatışıyoruz, o yüzden iyi yaptığımız, ortak yaptığımız işlerin de altını çizelim. Bu arada Sayın Bülent Turan'ın, sayın arkadaşlarımızın, İsmail Bey'in çok büyük katkısı var. Tabii ki sizlere de teşekkür ederiz, sizin öyle bir alışkanlığınız yok ama biz sizlere teşekkür edelim, emeği geçen tüm herkese teşekkür ediyoruz. Balıkçı arkadaşlarımıza hayırlı olsun. Yaşasın -keçiler konuşmam vardı- balıklar diyorum ben de bu manada.

Teşekkür ediyoruz, sağ olunuz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

32.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in önerisiyle ilgili ortak bir komisyonun kurulmasını kendilerinin de istediğine ve cuma günü Meclisin çalışmasına kati suretle şerhlerinin olduğuna ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yani ben de şunu ifade edeyim: Bizim grupta dalgıç olan arkadaşlarımız bile var, Müsilaj Komisyonunda dalabilen tek vekil bizimdi, Rıdvan Turan Vekilimiz ve bu konuyu çok yakından izliyor, diğer vekillerimizin de bir bölümü. Tabii ki ortak bir komisyonun kurulmasını biz de istiyoruz yani bunun araştırılmasını ve uygun bir sonuç çıkmasıyla sorunların çözümünü. Ancak cuma gününe dendiği için buradan itiraz etmek istiyorum yani cuma günü depremin 40'ıncı günü ve bütün deprem bölgelerinde hem mevlitler hem de lokma dağıtımı var, bizim de merkezî olarak programlarımız var Halkların Demokratik Partisi olarak. Cuma günü Meclisin çalışmasına kati suretle şerhimiz olduğunu ifade etmek istiyorum, ilk iş günü olabilir ama tabii ki.

Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- CHP Grubunun, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz ve arkadaşları tarafından, ülkemizde balıkçıların, su ürünleri sektörünün ve paydaşlarının sorunlarının araştırılması, gereken önlemlerin alınması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 13/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin Genel Kurulun 15 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Grup önerisi geri çekilmiş, işleminden kaldırılmıştır.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.23

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.37

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 73'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince, denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporlarının görüşmelerine başlıyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümde yer alan 1'inci maddesi üzerinde önerge işleminde kalınmıştı.

1'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(*) 413 S. Sayılı Basmayazı 14/3/2023 tarihli 72'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bedri Yaşar
Samsun
İmam Hüseyin Filiz
Gaziantep

Zeki Hakan Sıdali
Mersin
Ümit Beyaz
İstanbul

Orhan Çakırlar
Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Samsun Milletvekili Bedri Yaşar.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinin 1'inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Teklifin bu maddesiyle -kanunun amacı- doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı, üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın oluşturulmasına yönelik bir fon kurulmasından bahsediyoruz. Tabii, bu kadar yıkım, bu kadar depremin ortaya koyduğu felaketlerden sonra muhakkak bu fonların kurulmasını biz de destekliyoruz ama diyoruz ki: Siz 1999 depreminden sonra da bir fon oluşturmuştunuz, o fonda -bugün bazı arkadaşlarımız söylediler- orada da 87 milyar toplanmıştı. Aynı şekilde, bu kürsüden imar barışı dolayısıyla 24 milyar toplanmıştı. Şimdi, devletin ve milletin size güveni yok. Yani bu tür kurum ve kuruluşlar, şeffaf bir şekilde yönetilir, şeffaf bir şekilde idare edilir, şeffaf bir şekilde hesap verebilir olursa inanın vatandaşımızın katkısı daha yüksek olur. Bugün AK PARTİ'nin belki yaptığı en olumsuz şeylerden biri, bu kurum ve kuruluşlara olan güveni törpülemek. Özellikle mesela bugün Kızılaya yapılan yardımların baktığınız zaman, yaptığı faaliyetler itibarıyla, gerek farklı vakıflara aktardığı rakamlar gerek çadır satışları... Veyahut da buna benzer kurum ve kuruluşların faaliyetlerinde yeterli şeffaflık olmadığı için insanların yardım etme duyguları otomatikman törpülenmiş oluyor; yoksa bugün -bu fon büyük bir fon- bu fonda gerekli şeffaflık olduğu takdirde çok ciddi mesafeler katedeceğimizi ben düşünüyorum. Aynı şekilde, deprem sigortası var, DASK var; bu fonda da sigorta fonunda da ciddi rakamlar var, bireysel emeklilik sigortasında belli rakamlar var. Biz gerçekten şeffaf bir şekilde, daha bugünden itibaren, deprem bölgesiyle ilgili yaptığımız bütün yatırımları, bütün uygulamaları net bir şekilde toplumun önüne koyduğumuz takdirde bunu seve seve yapacağından hiçbirimizin şüphesi olmasın.

Depremi birinci gününden itibaren buradaki milletvekili arkadaşlarımızın tamamı deprem bölgesine gitti, gördü; biz de gittik, biz de gördük; milletimizin yardım duygularının, hamiyetperver duygularının ne kadar yoğun olduğunu bölgemizde gördük. Her kurum ve kuruluş kendisine göre aşevleri kurmuş, çeşitli faaliyetler yapmaya çalışıyor ama maalesef devlete olan, devlete demeyeyim, iktidara olan güven yerlerde sürünüyor. Onun için bu fon da inşallah amacına uygun harcanır, amacına uygun bütçesi oluşur çünkü yaklaşık 48.500 vatandaşımızı kaybetmişiz, yine, 1 milyon 971 bin vatandaş bölgeden tahliye edildi. Bunun yanı sıra üç dört gün önce ben Maraş'taydım, özellikle sanayi bölgelerini gezdik yani oradaki sanayicilerimiz ne yapıyor, ne ediyor. Enteresan bir şey, bir ziyaretimizde mesela, orada konteyner üreten bir firma "Şu ana kadar devletin benden konteyner talebi olmadı, teklif de almadı." diyor. Hâlbuki bugün, özellikle o bölgedeki sanayicilerimize, o bölgedeki işletmelerimize muhakkak devletin o insanlara öncelik vermesi lazım. İnşaat şirketleri var. Yani bugün o bölge Türkiye'nin yaklaşık yüzde 10'una hitap ediyor. Mümkün olduğunca bizim, oradaki yerel güçleri, yerel üreticileri her hâliyle, her şekilde desteklememiz lazım, oradaki fabrikaların çarkını çevirmemiz lazım.

Yine aynı şekilde orada, özellikle sigorta şirketlerinin sigorta ederken ortaya koydukları rakamları bugün... Deprem felaketinden sonra bir otelciyle görüştük, işte bir rakam üzerinden oteli sigorta ettirmiş, sigorta şirketi gelip diyor ki: "Benim bu rakama itirazım var, yeniden keşifler yapmam, rakamlar tespit etmem lazım, bilançolara bakmam lazım." Hâlbuki prim alırken işin daha en başında bütün rakamlar konusunda mutabakatlar sağlanmış, iş ödemeye gelince işi yukarı sürmek açısından "Bunların sağına soluna bakmamız lazım." diyor. Bu da önemli bir husus. Özellikle sigorta şirketlerinin orada yaptıkları poliçelerin, imzaladıkları poliçelerin karşılığı neyse muhakkak surette bunu ödemesi lazım. Buradan bir kez daha uyarıyorum. Özellikle bölgedeki üreticilerin çok ciddi oranda desteklenmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Yine, diğer bir konu, özellikle Maraş'ın Pazarcık ilçesine gittim, orada Sağlık Bakanlığına 77 dönüm bir alan ayrılmış; taşın üstü, terasın üstü, toplu konutların da yapıldığı bölge. Biz hastaneyi buraya yapmak yerine, tutmuşuz tam tersine tarım arazisinin ortasına Pazarcık Devlet Hastanesini yapmışız. İnanın, bu iki fotoğraf neleri yapıp neleri yapmamamız lazım geldiği konusunu -burada Maraş Milletvekillerimiz de vardır, lütfen baksınlar- en iyi ifade eden fotoğraf; neden buraya yapmalıyız, neden buraya yaptık. Onun için 99'dan bu tarafa... Doğru, ben o zaman da Meclisteydim, Yapı Denetimi Yasası'yla hazır beton mecburiyeti konuldu. Bilim ve teknolojiye inandığımız sürece -siz de söylüyorsunuz- o şartlarda yaptığımız binalarda sorun yok ama sizin yirmi yılda tam tersine fay hatları üzerindeki binaları dönüştürmeniz gerekiyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Bunu yapamadığınızı ifade etmeye çalışıyorum. Bundan sonra da zaten yapmanız mümkün değil. İnşallah, Allah imkân verir, fırsat verir, bu işlerin nasıl yapıldığını bizim de size gösterme şansımız olur diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 60'a göre bir söz talebim var.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Beştaş.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Silvan yolunda depremzedeler için kurulan çadır kente ve Geliye Goderne'deki (Taşköprü) ekokırma ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Diyarbakır'dan aldığım bir habere göre -bizzat gördüm- Silvan yolunda depremzedelere ait çadır kent gibi bir yer kurulmuştu ve maalesef orası tam da Dicle Nehri'nin kıyısında. Aşırı bir yağış var şu anda, su basmış, altyapı eksikliği var ve acil çağrılar var, çadır altları için palet ihtiyacı. Buradan duyurmak istiyorum.

Yine, deprem öncesi, Orman Müdürlüğüne bağlı Lice-Kulp-Hazro üçgeninde, Geliye Goderne'de (Taşköprü) 70 hektar alandaki tüm ağaçların kesilmesi Valilik tarafından talep edilmiş, askeriye kabul etmiş ve şu anda ağaçlar kesiliyor, tam bir ağaç kıyımı var, ekokırım suçu işleniyor ve daha fidan olan ağaçların da kesildiğini bizzat görenler söylediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Son cümlem.

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aynı zamanda, tarihî ve kültürel açıdan önemi bulunan Geliye Goderne'nin iş makineleriyle doğal dokusu tahrip ediliyor. Bu ekokırım suçuna son verin, doğayı daha fazla tahrip etmeyin. Hele hele bu deprem

döneminde bunun önemini bir kez daha anlamış olmalıyız.

Teşekkür ediyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413) (Devam)

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

“Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, doğal afetlere önceden hazırlanılması için gerekli çalışmaların finansmanı, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması, Afet Yeniden İmar Fonu (Fon) kurmak, Fonun yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Özgür Özel

Manisa

Süleyman Girgin

Muğla

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Abdüllatif Şener

Konya

Ömer Fethi Gürer

Niğde

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Konya Milletvekili Abdüllatif Şener.

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; her şeyden önce, bugün Şanlıurfa'da ve Adıyaman'da sel felaketinde hayatını kaybeden yurttaşlarımıza ve depremde 11 ilde hayatını yitiren tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Bugün yine bu deprem felaketiyle ilgili bir düzenleme var. Bu kanun teklifi üzerinde görüşmelerimiz devam etmektedir. Bu kanun teklifinin 1'inci maddesiyle Afet Yeniden İmar Fonu kurulmaktadır. Açıkça söylemek gerekirse böyle bir Fonun kurulması yadigarıabilecek bir durumdur, şu nedenle: Bir felaket ortaya çıktıktan sonra bu felaketle ilgili toplanacak paranın hangi kurum, hangi kuruluş tarafından yönetileceğinin büyük bir deprem felaketinden önce belirlenmiş olması lazımdı. Ülke sürekli sallanıyor, her yüzyılda yüzlerce depremin yaşandığı bir ülkedeyiz dolayısıyla bu deprem felaketleriyle ilgili hazırlıkların felaket öncesinde tamamlanmış olması lazım. Bu Hükümetin yirmi bir yıllık iktidarına rağmen ne kadar hazırlıksız olduğunu gösteren en temel belgelerden biri, bugün görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifidir. Hükümet, hâlâ toplanan kaynakların nerede, nasıl bir araya getirileceğini ve imar altyapı, üstyapı çalışmaları için bu kaynağın nasıl kullanılacağını, nasıl yönetileceğini daha önceden sanki hiç düşünmemiş ve felaketin ardından toplanacak paraların bile nasıl kullanılacağını düzenleyen bir kanun teklifini Meclise getirme ihtiyacı duyuyor. En azından, eski var olan kurumların bu ihtiyacı karşılayamayacağı veya hakkıyla yerine getiremeyeceği düşüncesi var ki böyle bir yeni kanun getirmektedir. Hâlbuki böylesine sık depremlerin olduğu, fay hatlarının yaygın olduğu bir ülke olarak Türkiye'nin depremle ilgili dünyada en iyi kurumsal düzenlemelere sahip bir ülke olması lazım, hazırlıklarını önceden yapması lazım, tüm mevzuatın hazır olması lazım ve dünyanın en mükemmel mevzuatının bu ülkede bulunması lazım. Bunun da ötesinde, depreme dayanıklı binaların en iyilerinin Türkiye'de yapılıyor olması lazım. Bu kadar çok sallanan bir ülkede bu hazırlıkların yirmi yılı geçen bir iktidar dönemine rağmen hâlâ tartışılıyor olması gerçekten yadigarıacak bir durumdur. Kentleşmenin düzgün olması lazım, dünyanın en iyi kentleşmesinin bu ülkede olması lazım. Ama bakıyoruz ki Adalet ve Kalkınma Partisinin belediyelere hâkim olduğu dönemlerde sürekli olarak yeni imar alanları açılmış. Açılan bu imar alanları hep fay hatları üzerinde veya tarım alanlarında genişleme göstermiş ve şu anda yaşadığımız felaketin en önemli nedenlerinden biri olan yanlış imar düzenlemeleri, yanlış yapılan binalar ve yanlış yerlere yapılan bu yapılaşmalar felaketin büyümesine ve artmasına yol açmıştır. Kurtarma çalışmalarının da en mükemmel şekilde bu ülkede bu felaketler yaşanmadan önce organize edilmiş olması lazım. İşte, bekliyoruz... Acaba asker gelip de neden müdahalede gecikti veya “Madenlerdeki işçilerin kurtarma çalışmaları şöyle mi yapılıyor, böyle mi yapılıyor?” diye bunu tartışıyoruz. Hâlbuki profesyonelce, çok hızlı hareket edecek ve deprem enkazı altından bir canlının kurtarılmasını en iyi şekilde başaracak nitelikte yetişmiş çok sayıda profesyonel ekibin var olması lazım veya hazır hâlde bekletilmesi lazım; yok böyle bir şey. Aynı zamanda kurtarma için kullanılan cihazların son model ve en ileri teknolojide Türkiye'de geliştirilmiş olması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Ve bunların bu deprem kurtarma çalışmalarında yaygın olarak kullanılabilir olması lazım. Ama görüyoruz ki ne finansman konusunda ne bu finansmanın yönetilmesi konusunda ne imar planları konusunda ne inşaatlar konusunda ne denetim konusunda ne de kurtarma çalışmaları konusunda mevcut Hükümet yirmi bir yıldır hiçbir hazırlık yapmamış ve maalesef bu kayıpları yaşamamıza yol açmıştır diye düşünüyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan ilk “ve” ibaresinin “ile” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Oya Ersoy

İstanbul

Serpil Kemalbay Pekgözeği

İzmir

Kemal Bülbül

Antalya

Abdullah Koç

Ağrı

Ali Kenanoğlu

İstanbul

Erol Katurcıoğlu

İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu.

Buyurun Kenanoğlu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, depremi ve etkilerini konuşmaya devam ediyoruz. Tabii, bu arada Adıyaman ve Urfa'da meydana gelen sel

felaketinde ölü sayısının arttığına yönelik bilgiler de geliyor, 13 kişi şu ana kadar gelen sayı. Tabii, deprem felaketinden kurtulan insanların bir taraftan da bu sele ve yağmurlara maruz kalması oldukça canımızı acıtan bir konu oldu. Tabii, bütün bunların birer tedbirsizlikten, birer önlem almamaktan kaynaklı olduğunu da ifade etmemiz gerekiyor.

Şimdi, ben Deprem Araştırma Komisyonundaydım, örneğin, bu Komisyona sunulan raporlarda binaların neden yıkıldığıyla ilgili veriler var. Şimdi, bu binalar niye yıkılıyor depremde? Diyor ki:

“İnşasında yeterli mühendislik ve denetim hizmeti olmadığından.

Yönetmeliklere uymadıklarından.

Uygulamada yapılan hatalar, zayıf tasarım, işçilik, malzeme gibi nedenlerden dolayı.

Sonradan yapılan hesapsız müdahaleler.

Zaman ve çevresel şartlara bağlı bozulmalar.

Yetersiz enine donatı yani sargılama ve yetersiz kesme kapasitesi.

Yetersiz bindirme boyu ve detaylandırma problemleri.

Beton kalitesi ve yerleşimindeki sorunlar.

Kolon, kiriş birleşmelerinde yetersiz enine donatı.

Taşıyıcı sistemdeki düzensizlikler.

Yumuşak kat, zayıf kat düzensizliği.

Zayıf kolon, güçlü kiriş düzensizliği.

Kısa kolonlar ve -en önemlisi de- zemin şartlarının hiçbir şekilde dikkate alınmaması.”

Şimdi, bütün bunlara baktığınız zaman buna “kader” deme imkânınız var mı? Burada sayılan şartların tamamı yöneticilerden, yönetimlerden, insanlardan kaynaklı şeyler. Yani bu düzenlemeler kime ait? Tümüyle insanların, yöneticilerin, belediyelerin, idari birimlerin yapması gereken işler. Bunları düzgün bir şekilde yerine getirmedığınız zaman, işte, deprem oluyor ve binalar yıkılıyor.

Ben İstanbul Milletvekili olarak... İstanbul'daki binaların yüzde 70'i 99 öncesinde yapılmış binalar. Ne anlama geliyor? 99 depremi bir milat olarak alındı, yönetmelikler değiştirildi, birtakım yeni yönetmeliklerle binaların yapılması uygun görüldü. Şimdi, bu, şu anlama geliyor: İstanbul'daki binaların yüzde 70'i eski yönetmeliğe göre yapılmış ve riskli binalar yani İstanbul'da yüzde 70 riskli bina var. Binadan bahsediyoruz, bağımsız bölümden değil; yüzde 70 riskli bina çok sayıda bağımsız bölüme de tekabül ediyor. Tabii, başka bir veriye göre de -yani yine bu Deprem Araştırma Komisyonuna sunulan raporlardan bahsediyorum, rastgele veriler değil bunlar- 250 bin bina risk altında yani ya yıkılacak ya ağır hasar alacak ya da işte kolon, kiriş içinde oturamaz vaziyete gelecek. Tabii, bunlar yapılırken büyük oranda -altını tekrar çizerek söylüyorum- zemin yapısına bakılmadan, zemin etütlerine bakılmadan ortaya konan binalar. Ya, esasında zeminlere bakıldığı takdirde bunların sayısının çok daha fazla olacağı görülecektir. Dolayısıyla İstanbul'da 250 bin binanın yıkılacağı yani ya çok ağır hasar göreceği ya da yıkılacağı öngörüldüğü bir yerde karşılaşacağımız felaketin durumunu anlamamız gerekir. Peki, İstanbul'da bu yıkım sonrasında insanlar ne yapacak yani nereye gidecekler? İstanbul'da depremler için toplanma alanları AVM'ler ve mezarlıklar arkadaşlar. Yani bir deprem olduğu zaman depremden kurtulabildiyse, sokağından çıkabildiyse, mahallenden dışarı çıkabildiyse en yakındaki ya AVM'ye gideceksin ya da mezarlığa gideceksin, başka toplanma alanı yok. Niye? Çünkü önceden tespit edilmiş toplanma alanları imara açılmış, buralara binalar yapılmış dolayısıyla toplanma alanı dediğimiz o büyük boş araziler kalmamış. Şimdi, sizin yani İstanbul'da yaşayan insanların depremden kurtulması anında dahi kendilerini o alandan dışarı çıkarma imkânları kalmamış. Bu felaketlerin, bunun yol açacağı felaketlerin tabii ki alınacak tedbirlerle önlenmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Şimdi, İstanbul'da, Deprem Araştırma Komisyonuna sunuma gelen Belediyeye, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına baktığımızda... İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanının muhalif bir partiden olmasından kaynaklı olarak İstanbul'da koordineli bir çalışma da yürütülmüyor yani merkezî iktidar diyor ki: “Benim dediğim olur. Ben belirlerim.” Bütün çalışmaları kendisi yapmaya çalışıyor ama öbür taraftan, biz bu depremde gördük ki merkezî yapıyı ne kadar güçlendirirseniz güçlendirin, yerel zayıf kaldığı zaman yetiştirme imkânınız olmuyor. Şimdi, “Bu depremde yollar çöktü, kardan kapalıydı.” filan, bunların hepsinin problemleri bir tarafa ama diğer taraftan, şu gerçeğe karşılaştık: Demek ki yerel yönetimleri güçlendirmek gerekiyor, yerinden yönetim anlayışını esas almak gerekiyor ve buralarda daha güçlü kurumlar, kuruluşlar oluşturmak gerekiyor ki anında o bölgedeki depreme o bölgedeki insanlar ya da kurumlar yetiştirelsin. Bu olmadığı takdirde, maalesef, büyük depremler büyük felaketlere yol açmak durumunda kalır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 3 tane önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeki Hakan Sıdalcı

Mersin

Ümit Beyaz

İstanbul

Dursun Ataş

Kayseri

İmam Hüseyin Filiz

Gaziantep

Orhan Çakırlar

Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Dursun Ataş.

Buyurun Sayın Ataş.

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen Afet Yeniden İmar Fonu Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, ülkemizin yaşadığı en büyük doğal felaketlerden biri olarak kabul edilen Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan merkezli 2 deprem büyük can kaybı ve yıkıma sebep olmuş, ülkemizin depreme hazırlıksız oluşu ve yönetim zafiyeti yüzündense asrın felaketine dönüşmüştür. Buradan bir kez daha depremde vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, geride kalanlara başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Belirtmek isterim ki İYİ Parti olarak milletimizin acılarını ve yaralarını saracak iradeyi inşa edeceğiz, göz göre göre gelen bu felakete kulak tıkayan, sorumluluğu bulunan herkesin adalet huzurunda hesap vermesini sağlayacağız. Bu, yüce Türk milletine sözümüzdür; enkazın başında çocuğunun kurtarılması için günlerce yardım bekleyen babaya, “5 çocuğumu kaybettim, kimse yoktu!” diye feryat eden anneye, enkazın altındaki ailesiyle konuşa konuşa onları ebediyete uğurlayan çocuğumuza ve kaybettiğimiz tüm vatandaşlarımıza borcumuzdur.

Değerli milletvekilleri, görüşülen kanun teklifi, afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için

gerekli kaynağın sağlanması, bu kaynağın yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması için bir fon kurulmasını amaçlamaktadır. Afet bölgesinin yeniden imarı için fon kurulmasına katılıyoruz ancak getirilen teklifte Fon bütçe dışı tutulmuş, kuvvetli denetimin dışında bırakılmıştır. Ülkemiz daha önce bu bütçe dışı fon uygulamalarından oldukça zarar görmüştür. Nitekim, bu uygulama 2001 ekonomik krizinin sebeplerinden de biri olmuştur. Bu kanun teklifiyle bütçe dışında bir yapı oluşturulmaktadır. Bütçe disiplini uzaklaştırılmasına neden olan Fonun zaten derin bir kriz içinde olan ekonomimize büyük zararlar vereceği de açıktır.

Değerli milletvekilleri, canlı yayınlanan "Türkiye Tek Yürek" kampanyasında büyük bir şovla toplanan 115 milyar liralık yardım parasının bu Fona aktarılmayacağı da belirtilmiştir. Bu paraların büyük bir kısmının kamu bankalarından ve şirketlerin vereceği vergilerden bağışlandığını yani milletin parası olduğunu hep beraber canlı yayında izledik ama bu para tamamen denetim dışı bırakılmıştır, bu paranın akıbetinin ne olacağı, nasıl kullanılacağı, denetiminin nasıl yapılacağı belirsizdir. Milletimiz bu konuda AKP hükümetlerine güvenmemektedir. Nitekim, milletimizin "Deprem vergileri nerede?" sorusu AKP hükümetlerince hep yanıtsız bırakılmıştır. Oysa, deprem için alınan sadece özel iletişim vergisinin 1999-2022 yılları arasındaki toplamı bugün 160 milyar liradır yani "Türkiye Tek Yürek" kampanyasında toplanan miktardan daha fazladır ama bu paranın akıbeti de belirsizdir.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak, bugün, 160 milyar lira deprem vergisi ortada yok; 115 milyar lira bağışın denetimi yok; çadır, battaniye satma telaşına düşmüş bir Kızılay var; AKP'nin arka bahçesine dönmüş, yöneticiliğini imamların yaptığı, saatlerce günlerce enkazlara ulaşamayan, koordinasyonu bile beceremeyen bir AFAD var. Depremi üstünden bir aydan daha fazla zaman geçmiş olmasına rağmen milletin barınma, giyecek, yiyecek sorununu bile çözmemiş bir Hükümet var. Toplanan yardım ve vergiye rağmen kameraların karşısına geçip "Milletten kahvaltılık çay, şeker istiyoruz." diyen bir İçişleri Bakanı var. Evet, şaka değil ama ne yazık ki milletimiz bu kötü yönetimi defalarca gördüğü için şaşırmıyor. Milletimiz, 15 Temmuzda devleti sokaktan topladığı için artık bu başarısız iktidara şaşırmıyor; Hükümetin enkazdan vatandaşı çıkarması gerekirken vatandaşımız Hükümeti enkazdan çıkarmaya çalıştığı için enkaz altında kalmış bu Hükümete şaşırmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN ATAŞ (Devamla) - Damadıyla devleti iflasın eşiğine getirip milletin yastık altındaki dövizine, altınına göz dikenlerin bu beceriksizliğine şaşırmıyor. Pandemi döneminde diğer hükümetler vatandaşlarına yardım yağdırırken, bizim Hükümetimizin millete IBAN attığını gördükleri için bu liyakatsiz, beceriksiz iktidara şaşırmıyor. Milletimiz Hükümetin bu vasatlığına artık şaşırmamakta ama sandıkta hesap soracağı günü de sabırsızlıkla beklemektedir. Çünkü siz FETÖ'ye aldatıldınız; 15 Temmuzda başımıza bombalar yağdı, yüzlerce vatandaşımızı kaybettik, çıkıp helallik istediniz. Çünkü siz pandemide milleti mağdur ettiniz, sonra çıkıp helallik istediniz. Çünkü siz milleti enkaz altında bıraktınız, sonra çıkıp helallik istediniz. Millet size hakkını helal etmiyor, bunların hesabını sandıkta soracaktır, az kaldı diyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

"Fonun kuruluşu

MADDE 2- (1) Bu Kanunun amacının gerçekleştirilmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz Afet Yeniden İmar Fonu kurulmuştur."

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Özgür Özel
Manisa

Ömer Fethi Gürer
Niğde

Süleyman Girgin
Muğla

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan.

Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, evet, 6 Şubat'ta meydana gelen ve 10 ilimizde büyük bir yıkıma sebep olan depremin üzerinden otuz sekiz, otuz dokuz gün geçti ve daha deprem bölgesindeki yaşanan sıkıntılar giderilememişken biz, geçtiğimiz hafta, Plan ve Bütçe Komisyonunda Afet Yeniden İmar Fonunun kurulmasıyla ilgili kanun teklifini görüştük. Fonun amacına baktığımız zaman afet bölgesi ilan edilen alanlarda yerleşim alanları inşa etmek için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılmasının sağlanması olarak açıklandı; çok güzel yani Fon para bulacak; topladığı paraları her türlü imar işleri, altyapı, üstyapı yapacak olan müteahhitlere, projelere kaynak aktarımı yapacak. Fonun sekreteryasını da Hazine ve Maliye Bakanlığı yürütecek. Şimdi, afet durumunu, afette alınması gereken tedbirleri 3'e ayırdığımız zaman değerli arkadaşlar, afet öncesi, afet sırasında yapılması gerekenler ve afet sonrası şeklinde ayırabiliyoruz. Bu Fon afet sonrası yapılacak olan konutlar için oluşturuluyor. Şimdi, tabii ki bu Fonun da belki oluşturulması şu anda konuşulabilir, değerlendirilebilir ama siz afet öncesi alınacak önlemleri zamanında almadığınız için, özellikle şehirleri depreme dayanıklı hâle getirmediğiniz için, afet sırasında arama kurtarma çalışmalarını yönetemediğiniz için, hiçbir hazırlığınız için, hiçbir hazırlığınız için resmî rakamlarla 50 binden fazla vatandaşımızın hayatını kaybettiği ve milyonlarca vatandaşımızın da evini kaybettiği bu felakette, aslında, bu bahsettiğiniz kader planına asıl imzayı siz attınız. Bilimi yok saydınız, liyakati yok saydınız, meslek odalarını, mühendis odalarını yok saydınız. Sonuç ne oldu? Büyük bir yıkım oldu. Şimdi, olası bir depremde, maalesef, işte İstanbul'da, İstanbul şehri de böyle bir büyük yıkımla maalesef karşı karşıya kalacak eğer önlemler alınmazsa ama iktidarınızın üzerinden yirmi yıldan fazla bir süre geçti ve siz İstanbul'u depreme hazırlamadınız, hazırlayamadınız.

Tekrar Fona gelecek olursak "Fonun kaynakları neler?" diye baktığımızda yurt içi ve yurt dışı kaynaklı her türlü bağış, yardım, hibe ve krediler, bütçeye bu amaçla konulacak olan ödenek -yurt içi, yurt dışı para ve sermaye piyasalarından tabii borçlanılarak da kaynak bulunulacak- ve diğer gelirler. Tabii, soru işareti, o "diğer gelirler" nedir, bunu biz anlayamadık Komisyon'da, sorularımıza da cevap alamadık. Şimdi, Komisyon'da Fona sağlanacak kaynakların miktarı konusunu da sorduğumuzda böyle bir hesaplamanın yapılamadığı söylendi ama deprem felaketinin yaratmış olduğu yıkımın maliyeti çeşitli kurumlar tarafından, STK'lar tarafından hesaplanıyor ve 2 trilyon TL'nin üzerinde bir maliyet çıktığını bugün konuşuyoruz hatta 2 trilyon TL'nin üzerinde bir maliyet ama bu Fona ne kadar bir kaynak toplanacağı belli değil, telaffuz edilen rakamlar da çok komik.

Bağış kampanyasını da biliyorsunuz, hepimizin bildiği gibi 115,1 milyar TL toplandı. Yine Komisyon'da sorulduğunda bu kaynağın da Fona aktarılmayacağı, bugünkü durumlar için, bugünkü yaşanan sıkıntılarla ilgili harcanacağı belirtildi. Daha önce deprem vergisi toplanmıştı 88 milyar TL, bunun ne olduğu da belli değil, bütçenin içerisinde çeşitli giderler için harcanıldığı düşünülüyor.

Şimdi şunu söylemek istiyorum değerli arkadaşlar, siz daha bugünü yönetemiyorsunuz. Bugün hâlâ deprem bölgesinde konteyner kentleri kuramadınız, bugün hâlâ çadırların eksikliğinden bahsediliyor. Hâlâ banyo, tuvalet yok, "Tuvalet getiridiler,

tuvaletin suyu yok, elektriği yok.” diyorlar yani hijyen yok, temizlik yok ve böyle bir ortamda bakın sel bastı.

Bakın, bölgeyi sel bastı, çadır kentleri sel bastı. Siz hâlâ konteyner kentleri bile kuramamışken siz bu konutları nasıl inşa edeceksiniz? Şimdi, İçişleri Bakanı da diyor ki: “Ya, şeker lazım, çay lazım, kahvaltılık, terlik, eşofman lazım.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Bakın, bunları söylemesini eleştirmiyorum İçişleri Bakanının ama durumu çok güzel özetliyor, aslında acziyetinizi özetliyor ve aslında samimice bir itirafta bulunuyor. Peki, bu 115 milyar TL'ye ne oldu değerli arkadaşlar, nereye harcandı? Konteyner kent yok, çay, şeker, terlik yok, eşofman yok, tuvalet yok, banyo yok. Nerede bu 115 milyar TL? Bunun hesabını verin.

Aslında, Fonla ilgili söyleyecek çok daha fazla şeyler var ama baktığımız zaman, Fonla ilgili de çok kısa süremde, kalan süremde bir şey söylemek istiyorum: Bu üzerinde konuştuğum 2'nci maddede tuhaf bir durum var, o da burada bir tüzel kişilik tanımı var; “Kamu tüzel kişiliği mi, özel hukuk tüzel kişisi mi?” diye Sayın Kaboğlu da bu konuda aslında sordu, Komisyon da bu konu sorulduğu zaman muallakta bırakılan bir tanımlama var burada. “Fonun yapısı ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” deniliyor ve kamu tüzel kişiliği mi bu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Son cümlemi tamamlayabilir miyim Sayın Başkan? Bitiriyorum hemen.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Kamu tüzel kişisinin ancak bu işi yapabileceği belirtiliyor. Bu maddedeki bu belirsizlikle ilgili lütfen gerekli aydınlatmayı yapınız, neden bu muallakta bırakıldı? Yani eğer şeffafsanız, şeffaflıktan bahsediyorsanız getirilen Fonla ilgili de kafalarda soru işareti kalmaması açısından bu soruları lütfen cevaplandırınız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Anlayışınız için de teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan “için” ibaresinin “amacıyla” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Necdet İpekyüz

Batman

Abdullah Koç

Ağrı

Serpil Kemalbay Pekgözgeü

İzmir

Kemal Bülbül

Antalya

Erol Katırcıoğlu

İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Fon” aslında kelime olarak kullanıldığında kimi zaman yatırımcılar için kimi zaman da korumak amacıyla düşünülen bir şey. Nedir amaç? Aslında ihtiyacı olanlara yönelik kullanılabilecek bir sermaye miktarı; kimi zaman bankalar aracılığıyla yatırıma da dönüşebilir, kimi zaman da burada –tırnak içinde- niyet olarak korumak için düşünülebilir ama biz Türkiye’de biliyoruz ki isimlerle hazırlanan fonlar yaşamın karşılığında hiçbir zaman ihtiyaca yönelik kullanılmıyor. “İşsizlik Fonu.” Bakın, isim ne güzel, İşsizlik Fonu giderek sadece işverene çalışan bir yapıya dönüştü. Siz İşsizlik Fonu’yla ilgili, işsizlerle ilgili konuştuğunuzda veya işine son verilenlerle ilgili konuştuğunuzda hiç kimse yararlanmıyor. Pandemi sürecinde Fonun birçok kalemi tümüyle sermayeye aktarıldı. Şimdi, bunu niye söylüyorum? Fonun gerçek amacına yönelik kullanılması lazım ve hep başından beri söylediğimiz gibi önlemek ve korumak üzerine olması lazım. Ne? Tekrar bu 11 il... Ya, Bingöl hâlâ ne olacağını düşünüyor; Hakkâri ne olacağını düşünüyor; o gün Batman’ı dile getirdim, ne olacağını düşünüyor; İstanbul ne olacağını düşünüyor. Türkiye’de birçok okulla, birçok resmî binayla, deprem alanlarıyla, sele karşı korunması gereken yerlerle ilgili hiçbir çalışma yok. Bu Fon buna yönelik düşünülmüş 11 il için ama şu anda bile derde derman değil, şu anda bile burada bu amaç için toplanan paraların nereye gittiği bilinmiyor. Televizyonlarda kampanya düzenlendi, ciddi para toplandı, o paranın nereye gittiği bilinmiyor. “115 milyar nerede?” denildiğinde kimse hesap veremiyor. Bugün bir açıklama yapılacak ama ne olacağı belli değil.

Bu Fonla ilgili bir diğer şey, bir cepten alınıp diğer cebe veriliyor. Ya, bir de kamu bankalarındaki miktarla reklam, alkış alırcasına “Bağış yaptım.” deniliyor. Bunlar tümüyle yurttaşın, yoksulun, emekçinin cebinden çıkan vergilerdir. İlk günden beri biz diyoruz ki: Gerçek vergi sistemi olmadığı sürece, adaletli vergi sistemi olmadığı sürece, yasalar korumak, önlemek üzerine düzenlenmediği sürece yapacağınız her şey heba olmakta ve yandaş, sermayeye peşkeş çekmeye dönüşmektedir. Neden? Bakın, bu Fonun hazırlanışıyla ilgili bir klasik tarz: Bir felaket mi çıktı, Meclise, komisyona hemen “Bir şey düzenleyelim, bir yasa düzenleyelim, bir komisyon kuralım...” Şu anda ben Deprem Komisyonundayım. Seçime kalmış altmış gün -aşağıda toplanıyor- Deprem Komisyonu toplanacak, bir şeyler çıkartacak. Ya, daha önce çıkmıştı; 99’da çıkmıştı, Düzce’de çıkmıştı, Elâzığ’da çıkmıştı, oradaki alınan kararların hiçbirine uyulmuyor. Bu, Meclise de yurttaşlara da topluma da saygısızlıktır. Şu anda yapılan ne? Tümüyle demokratik kitle örgütlerinden, sivil toplum örgütlerinden bir görüş alınmıyor, var olan bakanlıklar aynı şekilde toplanıyor ve bir Fon oluşturuluyor. Ama bu Fonun temel kurulma amaçlarından biri nedir? Bir felaket durumunda, ihtiyaç durumunda Maliye Bakanlığına bütçeyi yüzde 5 oranında artırma yetkisi verilmiş, bir diğer buna ihtiyaç duyulduğunda Cumhurbaşkanı kendi yetkisiyle bunu yüzde 5 daha artırabiliyor -bir sınır var- burada sınırsız bir yetki veriliyor, borçlanmaya sınırsız bir yetki veriliyor.

Peki, bu borcu kim ödüyor? Tekrar vergi artıracaksın, tekrar vergi koyacaksın, yurttaş, emekçi bunu ödeyecek. Zaten yurttaş perişan, mağdur, açlıkla karşı karşıya, yoksullukla karşı karşıya; yeni bir borçlanma, yeni bir yük getiriyorsun. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çevre, Şehircilik Bakanlığı, Enerji Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Strateji Başkanlığı... Bir fonsa bu Fonun gerçek amacına ulaşması için meslek örgütlerinin, demokratik kitle örgütlerinin de burada denetleyebilmesinde veya içinde yer alabilmesinde kamu açısından, gerçek amacına hizmet açısından yararı var. Yok, yasanın hazırlanma aşamasında yok, uygulanma aşamasında yok, denetim aşamasında yine yok.

Şimdi, denetim için çeşitli maddeler konulmuş -demiş ki: “Bulacağız.”- bu da yurt dışından kredi almak için, borçlanmak için konulmuş. Ya, Sayıştayın daha önce ismini deprem vergisi koyduğunuz şeydeki bulduğu usulsüzlüklerle ilgili herhangi bir işlem yapılmadı. 1 milyon dolardan fazla bir kayıp saptanmış, Sayıştay raporlarına düşmüş, Meclis adına da denetim yapılmış, onlarla ilgili bir işlem yapılmadı ama burada bu Fon denetimden korunacak, formalite gereği bir şey söylenecek, sadece yurt dışından para almak için kullanılacak ve yine önlemeyecek, yine korumayacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye afetlerle her gün karşı karşıya, Türkiye felaketlerle her gün karşı karşıya; bunu önlemek lazım ve dinlemek lazım. Dinlenmiyor. “Ben bilirim, ben her şeyi belirlirim.” tarzı daha az önce Grup Başkan Vekilimizin söylediği... Ya, Diyarbakır’da

bütün kitle örgütlerinin oluşturduğu Kent Koruma ve Dayanışma Platformu dedi ki: "Bu çadır kent olmaz, Dicle Nehri'nin kenarında olmaz, ana yolun kenarında olmaz." Bir anne yaşamını yitirdi trafik kazasında; şimdi çağrı yapıyorlar, teker teker boşaltılmış yağmurdan dolayı. Az önce ben vekilime de söyledim, Adıyaman Tut'ta konteyner uçmuş, içinde insanlar var, sele kapılmış. Siz bunları fonlarla falan önleyemezsiniz, düzenleyemezsiniz. Gerçek yapılacak şey şudur: Bir an önce afet bakanlığının kurulması lazım ve demokratik kitle örgütleriyle, sivil toplum örgütleriyle beraber çalışması lazım.

Saygılar.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 3 tane önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeki Hakan Sıdali
Mersin

İmam Hüseyin Filiz
Gaziantep

İsmail Koncuk
Adana

Ümit Beyaz
İstanbul

Orhan Çakırlar
Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Adana Milletvekili İsmail Koncuk.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün Şanlıurfa ve Adıyaman'da sel felaketinde hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Gerçekten büyük acılar yaşıyoruz. Allah betlerinden korusun, başka bir şey söyleyebilmek elimizden gelmiyor şu anda ama bu yaralar mutlaka sarılmalıdır, devlet her türlü imkânı vatandaşımız için seferber etmelidir. Yani "Yaptık."la, "Yapacağız."la bu işler geçirilemez; bunu vatandaşımız görüyor, yaşıyor, en acı şekilde yaşıyor maalesef.

Bugün Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Adana'ya gelişinin 100'üncü yıl dönümü, kutlu olsun. Gazi yüz yıl önce Adana'da cumhuriyetle ilgili "Bende bu vekayin ilk hissî teşebbüsü, bu memlekette, bu güzel Adana'da meydana gelmiştir." diyerek cumhuriyet fikrinin ilk defa Adana'da aklına geldiğini, düşündüğünü ifade etmiştir. Bu vesileyle, milletimize kutlu olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün Osmaniye'den bir öğretmen aradı dedi ki: "Ya, bizim evimiz ağır hasarlı ama Osmaniye Millî Eğitim Müdürlüğü bizi göreve çağırıyor." Yakınlarını da kaybetmiş, herhâlde annesini, babasını filan da kaybetmiş; göreve çağırılıyor. Biliyorsunuz, bunlar çocuklarını da başka ilde bir okula kaydetmişler. Şimdi, bakın tenakuza yani devlet diyor ki: "Başka ilde çocuklarınızı özel okula filan da kaydedebilirsiniz." diye yüzde 10'luk bir kontenjan da ayırmıştı ama o anneye bugün diyor ki: "Gel görevinin başına dön."

Değerli milletvekilleri, nasıl devlet yönetiyorsunuz ya? Emin olun ben bunu anlayamadım ya. Anlayamadım, çözemedim yani ben kamunun göbeğinde bir insanım, bunu anlayamadım. Bakın, Gaziantep Valiliğinin bir yazısı var, diyor ki: "Bina durumu yıkılma, ağır hasarlı, orta hasarlı olanlar, depremde birinci derecede yakınına kaybedenler ve hastanede olanlar idari izinli sayılacaktır." Gaziantep'te böyle uygulanıyor. Ya, Osmaniye'de ağır hasarlı bina yok mu kardeşim? İşte, bu öğretmenin, beni arayan öğretmenin binası ağır hasarlı, annesini babasını da kaybetmiş. "Gel, göreve dön." deniliyor. Çocuklarını da başka bir okula kaydetmiş bu öğretmen. Şimdi, bu ülkenin Millî Eğitim Bakanı yok mu ya? Sayın Mahmut Özer, sen ne yapıyorsun? Bir idari tasarrufu eşit şekilde uygulamayı bile beceremiyorsun. Sayın Mahmut Özer, lütfen buna el atın.

Dün, yeğenim için Ankara'da ev aradık, hâlen arıyorlar. Değerli milletvekilleri, ev bulamadık ya. O giriş katlar, o eski evler yani 2 bin liraya, 3 bin liraya tutmayacağı evler için 7-8 bin TL fiyat çekiliyor vatandaşa. Devlet yok mu diye sormayacağım ben, Hükûmet yok ya, Hükûmet yok!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ne alakası var ya, ne alakası var!

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Adalet Bakanı mıydı, geçenlerde bir açıklama yaptı "Bu afaki rakamları isteyenlerle ilgili gerekeni yapacağız." diye. Hani nerede? Nerede, nerede? Bugün haber okudum; Ankara'da son üç haftada ev kiralari yüzde 65 artmış, yüzde 65 artmış. Ne oldu bu ülkede ya yani yüzde 65 artacak ne oldu? Memurun, vatandaşın, emeklinin, işçinin, asgari ücretlinin geliri mi yüzde 65 arttı? Ne oldu? Ne oldu biliyor musunuz? Bu ülkede devlet kurumsal yapısını kaybetti; tek problem budur, tek problem budur.

Şimdi bir öğretmen düşünün, bir memur düşünün 10 bin liraya ev kiriliyor, ortalama maaşı 12 bin TL.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Ortalama 12 bin TL maaş alan bir öğretmen, bir memur ya da 6-7 bin lira maaş alan bir emekli bir ayda 8 bin lira, 10 bin lira kiraya verirse nasıl yaşayacak bu insanlar ya, nasıl yaşayacak? Bakın, yirmi bir yıl sonra ülkeyi getirdiğiniz yer burası değerli AK PARTİ'liler. Aziz milletimiz bunun hesabını sormak zorundadır. Her zaman ifade ediyorum, hataların bedelini siyaset kurumu ödemezse millet öder; emekli öder, işçi öder, memur öder, asgari ücretli öder, çiftçi öder, esnaf öder; ödüyoruz. Bedelini ödetelim, bedelini bu beceriksizliği yapanlara ödetelim diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonu Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Fonun yönetimi ve işleyişi

MADDE 3- (1) Fonun Yönetim Kurulu; Hazine ve Maliye Bakanı başkanlığında, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, İçişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı, Sağlık Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Strateji ve Bütçe Başkanı, Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı, Türkiye Mimar ve Mühendisler Odaları Birliği Başkanından oluşur.

(2) Fon, Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde yönetilir. Yönetim Kurulu, fondan kaynak aktarımı yapılacak projeleri, aktarılacak kaynak tutarını ve harcama programlarını belirler.

(3) Fonun kaynakları 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde belirlenen esaslara göre değerlendirilir.

(4) Fonun sekreteryaya hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

(5) Fonun yapısı ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Fon tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Özgür Özel

Emine Gülizar Emecan

Mehmet Bekaroğlu

Manisa

İstanbul

İstanbul

Turan Aydoğan

Süleyman Girgin

Ömer Fethi Gürer

İstanbul

Muğla

Niğde

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Turan Aydoğan.

Buyurun Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Mevlâna'nın sözleriyle başlayacağım: "Gözyaşının bile görevi var, ardından gelecek gülümseme için temizlik yaparmış." Gözümüzün yaşı akıyor ama emin olabilirsiniz ardından gelecek temizlik söz konusu olacak.

Şimdi, öyle bir hâle soktunuz ki tabloyu, meteliğe kurşun atıyorsunuz hazineyi. İçişleri Bakanımız uzun süredir ilk defa doğru bir şey söyledi; terlik istedi, kahvaltı istedi. Ama bugün sizin grup toplantınızda Sayın Cumhurbaşkanını konuşurken cennetten bir vaha çizdi deprem bölgesini anlatırken, "O kadar bin adam orada, şu bu falan, onu da gönderdik, bunu da gönderdik." falandı filandı, bardağın yüzde 10 dolu yanını cennet gibi anlattı grup toplantınızda. Ya, hangisi doğru söylüyor? Kahvaltıya muhtaç olan insanların olduğu bölge mi doğru bölge? Sayın Cumhurbaşkanının rakamları havada uçuşturduğu cennetten bir vaha mı burası? İşin gerçeği şu: Sermayeyi kediye yüklediniz, sermayeyi kediye yüklediniz, şimdi bize de diyorsunuz ki: "Gelin, ciğeri de kediye teslim edin bu Fonla beraber."

Halkımız aslında size cevabı verdi, artık sizi ciddiye almıyor, vergi bile vermiyor size, yardım bile yapmıyor. Kurumların içini öyle hâle getirdiniz ki artık bir orta oyununun oyuncuları gibi çıkıyor konuşuyor kurumların temsilcileri ve halkımız ciddiye almıyor; o yüzden başış yapmıyor. Buradan halkımıza sesleniyorum: Ne olursunuz, o bölge halkı sizin kardeşinizdir, bu vurdumduymaz, bu ne yaptığı belli olmayan, bu hesap kitap bilmeyen, sizin paranızı AFAD'la, Kızılayla çarçur etmiş olan yönetime rağmen orada yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, meslek kuruluşları çok ciddi yardımlar yapıyorlar, halkımızın ihtiyacı var, onlardan elinizi çekmeyin, güvendiğiniz kuruluşlarla yardım yapmaya devam edin; bu zulmü çektiriyorlar, siz çektirmeyin bari.

Ha, bu işin çözümü nedir, onu da söyleyeyim: Bu işin çözümü, kana kana demokrasidir; bu işin çözümü, bu tek adam rejiminden çıkmaktır -elinizi kolunuzu oynatacak hâliniz kalmadı- sizin elinizden bu ülkeyi alarak milleti refaha, feraha ulaştırmaktır.

Para istiyorsunuz; tamam, depremle ilgili vergi toplayalım; topladınız bugüne kadar. Herkes "35 milyar dolar nerede?" diye soruyor size, değil mi? Ben başka bir şey soracağım: Hani 115 milyar yardım topladınız ya, oraya 30 milyar yardımı Merkez Bankasından yaptınız ya; o para gerçekse niye meteliğe kurşun atıyoruz? Yoksa Merkez Bankası, Hazineye gidecek olan, halka ait olan parayı "kaydı" olarak gösterip halkımızın gözünü mü boyadı? Yoksa Merkez Bankasında para yok mu? Yoksa Suudi Arabistan'dan gelecek olan 5 milyar doları mı bekliyorsunuz? Milleti ne hâle soktunuz? Artık farkında olun; milletin sırtındasınız, ağır geliyorsunuz ve devletin itibarıyla oynuyorsunuz. Bu devletin Bakanı kahvaltı için çıkıp yardım ister hâle gelmiş! Bırakın, sizin yerinize doğru yönetecekler ve kaynakları doğru kullanacaklar gelsin, kullansınlar.

Bu yasa teklifiyle alakalı da aynı şeyi yapıyorsunuz. Size defalarca söyledik, dedik ki: "Merkezî idare ancak kentsel dönüşümle ilgili finansla koordinatörlük yapar; müteahhitlik yapmaz, gidip ev yapmaz, bina yapmaz. Bunları yerel yönetimler koordine eder, onlar yaparlar." 2019 yılından önce olsaydı bunu yapardınız. Şimdi bütün yerel yönetimlere düşman olduğunuz için parayı da inşaatı da kendi o kan içici rejiminize araç yapmaya kalkıyorsunuz. Niye yerel yönetimler yapmıyor kentsel dönüşümü? Niye siz finansın koordinasyonunun ötesine geçiyorsunuz? Niye sivil toplum örgütleri yok bu işin içerisinde? Anladık, para bitti. İnşaat sektörü üzerinden bugüne kadar yapmış olduğunuz vurgunun devamını yapacaksınız. Öyle mi? Buna müsaade edeceğimizi zannediyorsanız yanılıyorsunuz; oradan bir defa vazgeçeceksiniz. Ben size şöyle anlatayım bunu: Gelecekle alakalı yapmış olduğunuz hiçbir hesabı tutturamazsınız çünkü seçimlere iki ay kaldı ve o seçimlerin sonucunda yeni bir tablo oluşacak; o tablo nasıl oluşacak bilmiyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Özür dilerim Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) - Samuel Johnson'un söylediği gibi: "Asla size geleceğimizi yedirmeyeceğiz çünkü geleceğimizi bugünden satın almaya kalkarsanız geleceğimiz de bugün gibi karanlık olacaktır." Bu tablonun ne olacağını yine, bir başka Latin atasözüyle size anımsatayım: "Gelecek kontrol altına alınmamak için mücadele eder." Bugün, burada, bu kürsüde, sokakta, her yerde, sivil toplum örgütleriyle, bizlerle, demokrasiye inanan güçlerle verdiğimiz mücadele işte geleceğimizi kontrol altına almanın için mücadeledir. Bunun taçlanacağı yer de 14 Mayıs'tır. 14 Mayıs'ta bu halkın sırtından sizi indireceğiz. O bölgedeki vurgun anlayışınıza da seti çekip bu işi bitireceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin (5)'inci fıkrasında yer alan "ve" ibaresinin "ile" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Şevin Coşkun

Serpil Kemalbay Pekgözegü

Erol Katırcıoğlu

Muş

İzmir

İstanbul

Abdullah Koç

Kemal Bülbül

Mahmut Celadet Gaydalı

Ağrı

Antalya

Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Muş Milletvekili Şevin Coşkun.

Buyurun.

ŞEVİN COŞKUN (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu selamlıyorum.

6 Şubat'taki Maraş merkezli depremlerde 11 kent ve kuzeydoğu Suriye'de yaşamlarını yitirenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar, yaralılara da acil şifalar diliyorum. Dileğimiz, yaraların bir an önce sarılması, doğa olaylarını felaketlere, yıkımlara dönüştüren sorumlulardan adalet önünde hesap sorulmasıdır.

Değerli milletvekilleri, afeti felakete çevirdikleri yetmedi; yaraları sarıp yaşamın yeniden kurulabilmesi için sistemli ve bilimsel bir program yapmak yerine seçim propagandası yapacakları bir rant programı peşine düştüler. Bu teklifte afet bölgesi ilan edilecek alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması ve aktarılması amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu kurulmak istenmektedir. Teklifte Fondan kaynak aktarımı, tutarı, harcama programı gibi tüm yetkiler 5 bakanlığa bırakılmıştır; oysa yetkiler meslek örgütleri, Parlamento ve bilim insanlarıyla paylaşılması gerekirken kendi çıkarlarını önceleyen ve son depremdeki ihmalleri ortada olan saraya bırakılacaktır. Tıpkı 99 depreminden bugüne toplanan 40 milyar dolar deprem vergisi,

İşsizlik Fonu, Varlık Fonu kaynakları gibi Fonla elde edilecek yeni kaynaklar da inşaat rantına feda edilmiştir. İktidarın yaşanan acılar, yıkımlar üzerinden halktan toplanacak kaynaklarla yandaşlarını ihya etme arayışını görüyoruz. “Sesimi duyan var mı?” çığlıklarına kulak tıkayanların, çadır, kan, giysi, gıda satanların ceplerini doldurma telaşını görüyoruz. Yapılması gereken Afet Yeniden İmar Fonunun kurulması değil, yirmi dört yıldır toplanan deprem vergisinin, son depremde “bağış” adı altında toplanan 115 milyar TL’nin her kuruşunun depremedeler için kullanılmasıdır ve bir an önce HDP olarak teklif ettiğimiz afet ve acil durumlara müdahale bakanlığının kurulmasıdır.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat’taki deprem 50 bine yakın kişinin yaşamını yitirmesiyle, 100 bini aşkın yaralının olmasıyla sınırlı değil; yok olan aileler, yerle bir olan kadim bir tarih ve hafıza var. Dondurucu soğukta enkazlardan yükselen yardım çığlıklarına, “Devlet nerede?” diye haykırışlar karşısında iktidarın günlerce sessizliğine depremin ilk gününden itibaren tanıklık ettik. Çok iyi biliyoruz ki günlerce bu sesleri duymayan, görünmeyen, insanları ölüme terk eden iktidarın kendisi bizzat bu enkazın altında kalmıştır. Depremin 38’inci gününü geride bırakıyoruz, enkazlardan hâlâ çıkarılmayan cenazeler var. Daha bugün Adıyaman, Urfa ve Malatya’da çadırları su bastı, 13 kişi hayatını kaybetti, yollar, köprüler çöktü, yaptığınız her şey çürük. Bunlar, doğal felaket değil, iktidarın yönetememesinden kaynaklanan can kayıplarıdır.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat depremi Türkiye’nin deprem gerçeğini bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Deprem riskinin olduğu kentler arasında Kuzey ve Güney Doğu Anadolu fay hatlarının kesişme noktasında Muş, Bingöl, Erzincan, Elâzığ bulunmaktadır. Muş-Varto ilçemizde 1966’daki depremde 2.394 kişi yaşamını yitirmişti; 1992 Erzincan depreminde 653; 2003 Bingöl depreminde 176; 2020 Elâzığ depreminde ise 44 kişi hayatını kaybetti. Bölgenin depremselliği bilindiği hâlde bu kentler afet bölgesi ilan edilmemiştir, can ve mal güvenliğinin sağlanması için gerekli önlemler hâlâ alınmamıştır. Muş’ta “imar barışı” adı altında, gerekli etütler, analizler yapılmadan 245 yapıya izin verilmiştir. Bu da olası bir depremde sele, felakete âdeta davetiye çıkarmaktadır. Ayrıca, arama kurtarma birliğinin Muş’ta kurulması yönündeki talepler yanıtızsız bırakılmıştır. Buradan soruyoruz; Muş’ta risk ve ihtiyaca rağmen bu birliğin kurulması için daha kaç kişinin ölmesi gerekiyor? Son depremde sorumsuzluk, tedbirsizlik, önlemsizlik, yardımların bekletilmesi, engellenmesi ve insanların ölüme terk edilmesine tanık olduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞEVİN COŞKUN (Devamla) – Bunlara rağmen çıkıp bir de helallik istiyorlar. Yaşattığınız hiçbir acının helallığı olmaz, ancak hesaplaşma olur. Kabus gibi çöktüğünüz bugünlerin son bulmasına iki ay kaldı. İnsanlara yaşattığınız acıların vebaliyle ilk seçimde gideceksiniz.

Genel Kurulu selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

4’üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağız.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlemesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeki Hakan Sıdalcı

Mersin

Ümit Beyaz

İstanbul

Ayhan Erel

Aksaray

İmam Hüseyin Filiz

Gaziantep

Orhan Çakırlar

Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Aksaray Milletvekili Sayın Ayhan Erel.

Buyurun Sayın Erel.

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; elimde AK PARTİ’nin 2011 seçimleri öncesinde, genel seçimler öncesinde hazırlamış olduğu bir seçim afişi var. Bu afişe baktığımızda, AK PARTİ yöneticilerinin, başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere, Türkiye üzerinde çok güzel hayallerinin olduğunu görmekteyiz. Bugün baktığımızda, AK PARTİ’nin bu hayalleri, düşleri, idealleri ne kadar gerçekleşmiş, hep birlikte bir kontrol edelim.

2011 yılında yapılan seçimler sırasında Türkiye ekonomisi dünya sıralamasında 17’nci sıradaydı, AK PARTİ’nin hedefi ise dünyanın en büyük 10’uncu ekonomisi olmaktı, maalesef olamadı; AK PARTİ’nin yönettiği Türkiye, dünya ekonomileri arasında bugün 21’inci sırada.

Yine, AK PARTİ’nin bir hayali vardı -ülkemizin yaşadığı en büyük problemlerden biri enflasyon- 2011 yılındaki hedeflerde yapılmak istenen, 2023 yılında enflasyonun tek hanelere inmesiydi, kaldı ki o yıllarda 10,43 idi; aradan on iki yıl geçmesine rağmen enflasyon tek hanelere inmediği gibi kat kat arttı, 2022 enflasyonu TÜİK’e göre yüzde 64, ENAG’a göre de yüzde 137.

AK PARTİ’nin, işsizlik oranını yüzde 5’in altına düşürme hayali vardı ancak günümüzde işsizlik oranı yüzde 10,4’lerde, kaldı ki resmî rakamların dışında, Türkiye’de işsizlik oranının neredeyse yüzde 25’lere ulaştığı hepimizce bilinen bir gerçek.

Yine, gayrisafi yurt içi hasıla 2011’de 772 milyar dolarken 2023 için hedeflenen miktar 2 trilyon dolardı ancak bu, 2021 yılında 806 milyar dolarda kaldı.

Yine ihracatımızı 500 milyar dolar olarak hedeflemiştik, böyle bir hedefimiz ve hayalimiz vardı, geline nokta yarısına bile erişemedik, 231 milyar dolar ihracatımız söz konusu.

2011’de yüzde 49,9 olan istihdam oranının yüzde 50’nin üzerine çıkarılması hedefleniyordu, bu oran yüzde 48’lerde kaldı.

Türkiye’ye gelen turist sayısını 50 milyona çıkarma hedefi konulurken ülkeye bir yılda gelen turist sayısı 31 milyon seviyesindeydi, 2022 yılının ilk üç çeyreğinde bu rakam 21 milyonu aşmadı. Yine, 50 milyonluk turist 50 milyar dolarlık gelir yaratması hayali ve hedefi vardı ancak 2021’de 28 milyar dolar olan turizm geliri 2022’nin ilk üç çeyreğinde 17 milyar dolar seviyesinde kaldı.

“Otoyol uzunluğu 7.500 kilometreye çıkarılacak.” denildi ama bu, sadece 3.500 kilometrede kaldı. Bölünmüş yol hedefi 2023 için 36.500 kilometre idi ancak bu hedefe ulaşmak mümkün olmadı, 6 bin kilometre daha yol yapılabilirdi. Bölünmüş yol derken, Aksaray ile Ortaköy arasında 30 kilometrelik bir bölünmüş yol hikâyesi var, yılan hikâyesine döndü; maalesef, on beş senedir defalarca ihale yapılmasına rağmen, her yere para bulunmasına rağmen Ortaköy ile Aksaray arasındaki sadece 30 kilometrelik yolu yapmadınız. Ortaköylü ve Aksaraylı hemşehrilerimiz iki ay sonra bunun hesabını sandıkta sizden soracaklar, bundan haberinizi olsun.

“Yoksulluk oranı yüzde 10’un altına inecek.” dediniz ancak 2023 yılında hedeflenen oran yüzde 10 seviyesinin altında değildi.

“Kayıt dışı istihdam yüzde 15’in altına inecek.” dediniz, bugün oran yüzde 29 civarında.

“Doktor sayısı 200 binin üzerine çıkarılacak.” dediniz, on iki yılda 200 binin üzerine çıkarılması hedeflenen doktor sayısı

144 binlerde kaldı.

"İstanbul, dünya finans merkezleri sıralamasında iyi bir yere gelecek." iddianız vardı, 2011 yılında 62'nci sırada iken günümüzde 64'üncü sırada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYHAN EREL (Devamla) – "Yerli uçaklar üreteceğiz." dediniz "2023 yılı için en önemli projemiz Türk milletini bir arada buluşturan, birleştiren millet ile devlet arasında en güzel sözleşme olacak olan Anayasa yapacağız." dediniz ama maalesef yapamadınız. Yani AK PARTİ'nin hayalleri ile Türkiye'nin gerçekleri çok farklı. Hele günümüze baktığımızda, vatandaşın temel ihtiyaç maddelerinden etin 300 lira, peynirin 200 lira, sütün 25 lira civarında olduğunu düşünürsek Türkiye'nin gerçekleri AK PARTİ'nin yaşadığı ülkeyle veya yaşadığı ortamla maalesef örtüşmüyor.

Ben, AK PARTİ'li arkadaşlarımı Türkiye'nin gerçekleriyle yüzleşmeye davet ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

"Fonun kaynakları ile finansmanı

MADDE 4- (1) Fonun kaynakları;

a) Yurt içi ve yurt dışı kaynaklı her nevi nakdî bağış, yardım, hibe ve kredilerden,

b) Bütçeye bu amaçla konulacak ödenekten,

c) Fon tarafından kurum ve kuruluşların mevzuatındaki her türlü kısıtlamalardan muaf tutularak yurt içi ve yurt dışı sermaye ve para piyasalarından sağlanan finansman ve kaynaklardan,

ç) Diğer gelirlerden,

d) 6/2/2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş ili olan depremler sonrası genel hayatı olumsuz etkileyen şartların ortadan kaldırılması ve afetzedelerin ihtiyaçlarının karşılanmasını teminen, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurt içinden ve yurt dışından Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına ve Kızılay'a yapılan TL ve döviz cinsi bağış ve yardımların (15/2/2023 tarihinde "Türkiye Tek Yürek" kampanyasında toplanan bağışlar dahil) bakiyesinden oluşur."

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Müzeyyen Şevkin

Adana

Özgür Özel

Manisa

Süleyman GirginMehmet Bekaroğlu

Muğla

Ömer Fethi Gürer

İstanbul

Niğde

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin.

Buyurun Sayın Şevkin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, maalesef sel afeti nedeniyle, yine bir afet nedeniyle 13 vatandaşımızın hayatını kaybettiği bir süreci yaşadık. Ben ölen vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Ama gerçekten, bu ülke artık üçüncü dünya ülkesi gibi afetlerde insanlarını kaybetmemeli arkadaşlar. Biz "AFAD görevini yapmadı." derken işte tam da bunu kastediyorduk. AFAD'ın görevi, deprem öncesi veya afet öncesi, afet sırası ve afet sonrası alınacak önlemlere ilişkin çalışmalar yapmaktır. Maalesef çadırları ve konteynerleri sağlayamayan AFAD bugün de konteynerleri doğru yerleşim alanlarına yerleştiremediği için konteynerde insanların hayatını kaybettiği, çadırların su bastığı bir süreci yaşadık ve insanlar hayatını kaybetti.

Ben bu kürsüden defalarca ifade ettim; arkadaşlar, 7269 sayılı Afet Yasası tam altmış dört yıl önce çıkarılmış bir yasa ve günümüz koşullarına uygun hâle getirilmeli. Yine, bir afet ve iklim değişikliği bakanlığı kurulmasına dair bir önerge sunduk. Daha sonra, 2020 yılında burada bir fay yasaasının çıkarılmasına ilişkin çok değerli Grup Başkan Vekillerimizin de imzaladığı bir kanun teklifi verdik; ne yazık ki bir türlü Meclise gelmedi. Van depremi ve Elâzığ depremlerini art arda yaşadık sonra Değerli Başkanım Özgür Özel'e ben dedim ki: Bakın, bu fay yasa teklifi bir türlü gelmiyor, depremlerde ölümler devam ediyor, lütfen, bunu Meclise indirelim. Ve 37'nci maddeden 2021 yılında indirdik arkadaşlar, ne yazık ki AKP ve MHP oylarıyla bu fay yasa teklifinin görüşülmesi reddedildi. Neydi? 24 il, 500'ü aşkın köyümüz ve 100'ü aşkın ilçemizin doğrudan fay zonları üzerinde bulunduğu ve bunların, bu fay zonlarının jeolojik, jeoteknik, sismik çalışmalar ve mikrobölgeleme çalışmaları yapılarak belirlenmesi, imar planlarına işlenmesi ve buranın sakıncalı alan olarak ilan edilmesine dairi vermiş olduğumuz kanun teklifi. Bugün, Sayın Cumhurbaşkanını diyor ki: "Yerleşim alanlarının büyük çoğunluğu fay zonları üzerindeydi." Peki "Bu fay yasaası çıkarılsın." dediğimizde neden reddediniz arkadaşlar? Tam beş yıldır burada bangır bangır bağırıyoruz bu yasanın çıkarılması için. Bunu çıkarmadınız. Başka ne yaptınız? Arkadaşlar, 1999 depremi, milat olmalıydı. 17.500 vatandaşımızı enkaz altında bıraktık, bir yapı denetim yasaası çıkardık. Peki, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Yasa aslına uygun olarak mı uygulanıyor? Emekli mühendislerin gidip de uzaktan kontrol ettiği bir hâle mi döndüştü? Yapı denetimin gerçekten doğru olarak uyguladığına dair söz söyleyebilecek içinizde herhangi bir kişi var mı? Yine, arkadaşlar, 6306 sayılı kentsel dönüşüm yasaası. Rantı yüksek olan alanlarda kentleri normalde afete dayanıklı hâle getirmek üzere kurgulanmış bir yasaydı ve ne yazık ki rantı yüksek olan alanlarda 3 katlı, 5 katlı binalar yıkılarak buraya gökdelenler dikilmesine evrildi kentsel dönüşüm yasaası. Arkadaşlar, mutlaka bu fay zonlarının çalışılması, bütün altyapı tesislerinin, bütün barajların, tünellerin, havalimanlarının, önemli kara yollarının tamamının jeolojik, jeoteknik etütler yapıldıktan sonra buralara binalar kondurulması gerektiğini söylediğimiz zaman burun kıvırıyordunuz. Bugün Amik Ovası'nın ortasına kurduğunuz havalimanı -tekrar doğanın öcünü alması- fay hattının üzerinde, 1'inci sınıf tarım toprağının üzerinde, yer altı su seviyesi yüksek ve ne yazık ki hem Adıyaman Havalimanı hem Amik Ovası'nın üzerindeki Hatay Havalimanı pert oldu. İki gün ulaşamamanın gerekçesini yolların kapanması, GSM operatörlerinin hayata geçmemesi olarak söylediniz.

Peki, biz, yine, Bayraklı depreminde 117 vatandaşımızın vefatından sonra kurmuş olduğunuz Deprem Komisyonunda tam 500 sayfa, 268 önermenin sunulduğu bir üretim yaptık arkadaşlar. Bunlar neden hayata geçmedi?

Yine, 1999 depremi sonrası kalıcı hâle getirdiğiniz deprem vergileri bazı verilere göre 88 milyarı buluyor; 36,5 milyar dolar olduğu ifade ediliyor. Peki, bunları niçin kentleri riskiz hâle getirmek için harcamadınız? Şimdi bize yeni bir fonla geliyorsunuz.

Arkadaşlar, para denildiğinde çok cevval olan bu Hükûmet, nedense önlem almaya geldiğinde aynı cevallığı göstermiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Hemen tamamliyorum.

Giresun'da, nehrin yatağına gittiniz, TOKİ olarak yeniden bina kurdunuz. Şu anda, selin geleceği günler öncesinden söylenmesine rağmen oralara çadırlar kurdunuz, konteynerler kurdunuz. Arkadaşlar, yapılması gerekenler: Bundan sonra derhâl fay zonlarının çalışılması, bunların imar planına işlenmesi, afet bakanlığının kurulması, kentsel dönüşümün yeniden gözden geçirilmesi, yapı denetiminin de ya sigorta firmaları ya da proje yapan firma tarafından konut bitinceye kadar denetlenecek hâle getirilmesi.

Bakın, İRAP raporları hazırlamıştınız, bunlar neden hayata geçmedi arkadaşlar? İRAP raporları... Adana'da, Hatay'da, Maraş'ta depremin nerede olacağına, büyüklüğüne, zemin sıvılaşmasına, nerede yıkım yapacağına kadar AFAD çalışma yapmış. Niçin buna dönük bir çalışma yapmadınız arkadaşlar? Söylediğimiz zaman kızıyorsunuz ama lütfen bunları hayata geçirin, artık tekniğin, aklın ve bilimin yolunu izleyin diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "nevi" ibaresinin "türlü" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Erol Katircioğlu
İstanbul

Serpil Kemalbay Pekgözeği
İzmir

Abdullah Koç
Ağrı

Mahmut Celadet Gaydalı
Bitlis

Kemal Bülbül
Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Erol Katircioğlu.

Buyurun Sayın Katircioğlu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu 413 sıra sayılı Kanun Teklifi, bir fon yaratmak üzere önümüze gelmiş olan bir kanun teklifi. Değerli arkadaşlar, kanun teklifinin içeriği itibarıyla çok bir problem yok belki ama ben anlıyorum ki iktidar gerçekten hiç aldırmaıyor hiçbir şeye. O kadar söylüyoruz -biz söylüyoruz, millet söylüyor, gazeteciler söylüyor- "Yahu, yanlış yapıyorsunuz." diyoruz ama anlaşılan o ki yanlış yaptıklarına dair hiçbir rezervasyonları yok kafalarında.

Değerli arkadaşlar, bakın, Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Kurum demiş ki: "İlk kazmayı attık." Nereye atıyorsunuz kazmayı arkadaşlar ya? Yine aynı şeyi yapıyorsunuz, bilim insanlarını dinlemiyorsunuz. Bilim insanları ne diyor? Diyorlar ki -hepiniz biliyorsunuz bunu, gazetelerde yazıyorlar- "Bu bölgelerde klasik inşaat yapılmaması lazım. Bu toprağın özelliklerini dikkate alan bir yerden, daha yaratıcı fikirler üretmemiz lazım." ama siz aldırmaıyorsunuz. Bunun bir sebebi var, mahcupsunuz anladığım kadarıyla -ki bunu anlayabiliyorum- çünkü gerçekten de birçok insanın ölümüyle ilgili olarak, maalesef, hızlı davranmadınız. Ki Sayın Cumhurbaşkanımız, biliyorsunuz, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini çok hızlı davranmak için istiyordu, şirket gibi yönetmek için istiyordu ama hayat pek de böyle şirket gibi bir anlayışla yönetilmiyor demek ki. Dolayısıyla da ben burada tekrar eleştiriyorum; evet, tabii ki barınma ihtiyacını karşılamamız lazım bu bölgede evlerini kaybetmiş insanların, bu tabii ki iktidarın yapması gereken çok önemli şeylerden biri fakat değerli arkadaşlar, bunu yapmadan önce bir konuşmanız lazım sanıyorum yani uzmanlara bir danışmanız lazım ama siz hiç aldırmadan gidiyorsunuz.

Peki "Bu Afet Fonunda ne var?" diye baktığımızda Afet Fonunda çok fazla bir şey yok. İşte, bir fon yaratıyorsunuz ama bu Fon zaten... Allah için değerli arkadaşlar, hani benim yaş kuşağım biliyor, 1980'lerden bu yana fonlardan dolayı bu ülke 2001'de inanılmaz bir ekonomik kriz yaşamak zorunda kaldı ve yine bir fon kuruyorsunuz; peki. Fona, evet, işte bir bütçe ödeneği de konulacak, işte yardımlar vesaire de dâhil edilecek fakat asıl önemli özelliği bence dışarıda ve içeride borçlanmanın sınırsız olması yani bu bütçe hakkına da bir anlamda değen bir mesele. Dolayısıyla da bu, bence tartışılması gereken bir konu çünkü sonuç olarak biliyorsunuz hazine en fazla yüzde 5 civarında bir borçlanma yapabiliyor, hadi o da yetmedi diyelim, Cumhurbaşkanını bir yüzde 5 daha artırabiliyor ama o kadar çünkü hukuk devletinde bütçenin de ekonominin de hukukla yönetilmesi gerekir aynı zamanda. Hukukun olmadığı bir yerde -ki ekonomi de dâhil olmak üzere söylüyorum- keyfîlik vardır ve nitekim bugüne kadar fonlarla ilgili olarak bu konuda çalışan insanların rahatsızlıkları nedir? Keyfîliğe izin verilmiş olmasıdır, denetimin yeteri kadar etkin yapılamaması sorundur, vesaire.

Şimdi, diyorsunuz ki: "Sayıştay var, üstüne bir de özel denetim şirketlerine denettireceğiz." Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz Arthur Andersen diye dünyanın 3'üncü büyük denetim şirketi, yıllar önce bir kamu şirketi denetiminde -2001 miydi, hatırlıyorum şimdi tarihini- kasıtlı yanlış yorumlar yaptıkları için Arthur Andersen firması kapanmak zorunda kaldı. Şimdi, ben bunu niçin söylüyorum? Şunun için söylüyorum değerli arkadaşlar, şöyle söyleyeyim: Adalet ve Kalkınma Partisinin siyaseti maalesef, bir kimlik siyaseti olmuştur ve kimlik siyaseti kutuplaştırıcı bir siyasettir ve toplum kutuplaştıkça o kutupların içindeki insanlar o kutupların gözlüğüyle bakarlar hayata dolayısıyla da karşı tarafı görmezler, dinlemezler vesaire.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bunu niçin söylüyorum? Şunun için söylüyorum değerli arkadaşlar: Unutamayacağım bir anekdottur bu. Yanılmıyorsam iki sene önceydi, Sayıştaya bir üye için seçim yapılacaktı; Plan ve Bütçe Komisyonuna geldi. Plan ve Bütçe Komisyonunda biz mülakat yapmak istedik adaylarla, kabul edilmedi ve biz de çıkmıştık hatırladığım kadarıyla fakat ben o sırada Sayıştay için müracaat eden insanların CV'lerine baktım. 13 aday vardı, 12'si imam-hatip mezunuydu değerli arkadaşlar. Ben imam-hatip mezunu olmalarını kınıyor veya onu eleştiriyor değilim, yanlış anlaşılmasın ama insanın aklına şu geliyor: "Acaba Sayıştay üyesi olmak için imam-hatip mezunu mu olmak lazım?" gibi bir soru geliyor akla çünkü ülkeyi kutuplaştırdınız ve bu ağır sonuçlar da oradan geliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

BAŞKAN – 5'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Zeki Hakan Sıdalı
Mersin

Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Adana

Orhan Çakırlar
Edirne

Ümit Beyaz

İmam Hüseyin Filiz

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubumuzun vermiş olduğu değişiklik önergesi üzerine söz aldım. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün 14 Marttı. Öncelikle sağlıklı hayat insanın vazgeçemeyeceği, Anayasa'yla güvence altına alınmış temel bir haktır. Sağlıklı toplum olabilme yolunda var gücüyle çalışan, insanlığa nitelikli yaşam sunmayı amaç edinen ve sağlık hizmetlerinin her alanında fedakârca gayret ve azimle gece gündüz demeden görev yapan, mensubu olmakla onur ve gurur duyduğum değerli meslektaşlarımın ve bütün sağlık çalışanlarının 14 Mart Tıp Bayramı'nı kutluyorum.

Evet, bugün, yine, cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Adana'yı ziyaretinin 100'üncü yıl dönümü, kutlu olsun.

Yine, Adıyaman ve Urfa'da 13 canımızı kaybettik. Kaybettiğimiz, vefat eden insanlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralı olanlara da acil şifalar diliyorum.

Şimdi, bu verdiğimiz önergeyle "Tekliften çekilsin, madde çekilsin." dememizin gerekçesi, özellikle bütçe dışında oluşturulan fonlar, bütçe disiplini ve kuralları dışında harcama yapma yetkisini ortaya çıkardığı için bu tür fon uygulamalarıyla amaçlanan belirli bir hesapta toplanan paraya bütçe ilke ve hükümleri dışında işlerlik kazandırmak olduğu biliniyor. Dolayısıyla bütçe kuralları içerisinde paranın harcanmasının daha doğru olacağını düşündüğümüz için bu teklifte bulunduk ve bu önergemizle bu maddenin tekliften çıkarılmasını istemiş olduk.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 Şubat 2023 tarihinde 11 ilimizde meydana gelen depremde AFAD'ın verilerine göre 48.448 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Buradan bir kez daha depremde şehit olan vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, geride kalanlara sabırlar diliyorum.

Deprem bölgesinin bir milletvekili olarak ifade etmeliyim ki depremin ilk gününden geçen hafta salı, çarşamba ve perşembe günlerine yani Meclisin çalıştığı günlerin dışında olan günlerde Hatay'da ve Adana'da, bölgedeydim. Diğer milletvekillerimiz de Genel Başkanımızın talimatıyla diğer bölgelerde depremzedelerimize yardımcı olup gelen yardımları organize etmeye devam ettiler.

Değerli arkadaşlar, kendi seçim bölgem Adana'da 13 bina yıkıldı, 418 kardeşimiz rahmetli oldu. Ağır ve orta hasarlı 2.182 binaya yıkım kararı verildi. 10.390 bina da az hasarlı durumda olup 7.090 bina ise hasar tespit çalışması yapılmayı bekliyor.

Adana'da apartman fobisi oluştu. Şehir nüfusu, yazlıklara, yaylalara ve diğer illere taşındı. Depremden on saat sonra, 12'nci saatinde Genel Başkan Yardımcımız Metin Ergun Bey'le Hatay'a intikal ettiğimizde gördüğümüz manzarayla şok olduk, Adana için Allah'ıma şükrettim, Antakya sanki dünya harbinden çıkmış gibiydi. Girişte, uğradığımız, yıkılmış bir binanın önünde yakınlarının "Bizi kurtarın!" çığlıkları karşısında yardım bekleyen çaresiz insanları gördük. Lütfen, biraz empati yapalım. Depremden on beş saat sonra yakınlarınız göçük altında ve siz hiçbir şey yapamıyorsunuz. Haberleşme imkânı olmadığı için hemen koordinasyon merkezine giderek 5 vatandaşımızın "Kurtarın!" diye bağırdığı adrese yardım gönderilmesini istedik. Yeterli ekip yoktu. Yardım ancak... 22'nci saatte İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kurtarma ekibi geldikten sonra bu 4 erkek, 1 kadın vatandaşımız o enkazdan İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kurtarma ekibi tarafından çıkarıldı. Depremden kırk sekiz saat sonra Samandağ'da hâlâ kurtarma ekibi yoktu. Bir göçük altında, belinden aşağısı beton altında olan bir vatandaşımızın iki gün boyunca "Kurtarın!" diyerek vefat ettiğini ağlayarak anlatan yakınlarını yüreğimiz parçalanarak dinledik. Üzerine bir beyaz çarşaf atmışlardı. Evet, maalesef durum bu.

Değerli arkadaşlar, yedi gün boyunca gördüğümüzü anlatsam bir ansiklopediye sığmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Devamla) – Buradan deprem bölgesinin bir milletvekili olarak açıkça ilan ediyorum: 1999 depreminden ders çıkartmayıp depreme hiçbir hazırlık yapmayanlar, kurallara, kanunlara aykırı bina yapanlar, yapılmasına izin verenler, yapılanları imar affıyla affedenler, yandaş müteahhitleri besleyenler, milletimize ev diye mezar yapılmasında payı, imzası, talimatı olanlar, oy uğruna denetleme mekanizmasını çalıştırmayanlar, depremde sonra organize olmayıp yetmiş iki saat boyunca milletimizin yardımına gidemeyenler, koordinasyonu sağlayamayanlar, saraydan emir almadan karar alamayanlar, onun yerine toplumla kavgaya tutuşanlar, interneti kesenler, bunların tamamı bu yaşanan felakette sorumlu ve suçludur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Devamla) – Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in İYİ Parti Grubumuzun 2 Ekim 2018 tarihinde ilk toplantısında dile getirdiği gibi kuvvetler ayrılığı yok edildi, hukuk devleti tasfiye edildi, liyakat ilkesinin yerini kayıtsız şartsız biat aldı ama aziz milletimiz bilsin ki İYİ Parti olarak tek bir kişi ve onun sözde hanedan ailesi ile etrafındaki bir avuç insancık tarafından hâkimiyet altına alınmaya çalışılan Türk milleti ve devletini onun gerçek sahibi olan Türk milletine iade edeceğiz ve bunu başaracağız diyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

"Fondan yapılacak kaynak aktarımları

MADDE 5- (1) Kanunun amacına uygun olarak Yönetim Kurulu tarafından karar verilen projeler için, harcama programı kapsamında ve gerçekleştirmelere bağlı olarak ödenmek üzere Fondan, Yönetim Kurulu onayı ile ilgili kurum ve kuruluşlara kaynak aktarılır. Bu şekilde aktarılan tutarlar genel bütçe kapsamındaki idareler için genel bütçeye, diğer idareler için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının bütçesine gelir kaydedilir. İlgili mevzuatı gereğince yatırım programıyla ilişkilendirilmesi gereken giderler için yatırım programı ilişkisi kurulduktan sonra, kaydedilen tutarlar karşılığını ilgili idare bütçelerinde açılacak tertiplere ödenek kaydetmeye ve bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye ilgili idareler yetkilidir.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Cumhurbaşkanlığına belirlenir."

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Özgür Özel

Manisa

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Süleyman Girgin

Muğla

İbrahim Özden Kaboğlu

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu.

Buyurun Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; 5'inci madde üzerinde verdiğimiz önerge okundu ve bunun kabulünü takdirlerinize sunuyoruz.

Gerekçelerimiz Komisyonda öne sürülen gerekçeler, geneli üzerine öne sürülen gerekçeler geçerli. Bu itibarla ben daha çok bu yasa önerisinden hareketle esasen ulusal afet hukuku oluşturma gereği üzerinde duracağım. Bugünkü felaketler, bölgede tanık olduğumuz felaketler esasen 6 Şubatın devam ettiğini, 6 Şubat depreminin sonuçlarının devam ettiğini göstermekte ancak tabii ki hemen belirlenmesi gereken husus şudur: Peki, devam ediyor ve bu fon yasa önerisini felaketin sonuçlarını ortadan kaldırmak için getirmiş bulunuyorsunuz. Peki, neden otuz beş gün önceye aldınız seçimleri? Acaba otuz beş gün devlet güçlerini tümüyle deprem felaketinin ağır sonuçlarını ortadan kaldırmak için kullanmanız daha yerinde olmayacak mıydı? Neden dikkatleri seçimlere yönelttiniz? Tabii, bakın, dikkatleri seçime yönelttiğiniz gibi bütün üniversiteleri kapattınız ve birçok üniversitede öğrencilere on-line ders de veremiyorlar, “Banda kaydedin, öğrenciler oraya giriş yapsın.” diyorlar. Şimdi, üniversiteleri neden kapattınız? Yani 13 milyon afetzede var, onlar adına yaklaşık 10 milyon öğrenciyi evlerine hapsedtiniz. Hayır, bunlar ne deprem felaketinin sonuçlarını temizlemeye elverişli araçlar ne de bu konuda özellikle seçimlerin öne alınması da dikkate alındığı zaman içten olunmadığının, tutarlı olunmadığının bir göstergesi.

Şimdi, bu bakımdan, aslında depreme ilişkin elimizdeki mevzuat son derece geniş bir mevzuat, doğru. Evet, yaklaşık seksen yıllık mevzuat, dağınık, yeterli değil, belki tamamlanması gerekir ama şu anda uygulanmakta olan yasalar ve uygulanmayan yasalar bu elimdeki yaklaşık 20 yasadaki çok daha dağınık. Bu bakımdan, esasen depreme ilişkin düzenlemelerin yapılması, ulusal afet hukukunun oluşturulması, bunun için bütünlük bir yasal düzenlemenin yapılması zamanı şimdi geldi ve geçmekte çünkü öncesi -son yirmi yıldır yani İstanbul depremlerinden sonra, 2002'den bu yana geçen süre öncesidir- ne yapıldı, ne yapılmadı bunun iyi tahlil edilmesi gerekiyor. Çünkü bu yasal düzenleme esnasında ortaya çıkan yıkım sonucunda yapılmak istenenlerin bir parçasıdır. Elverişli mi değil mi bunu tartıştık, konuştuk ama tabii, yeterli olmadığı, amaç sapırmaması olduğu ve geleceğe yönelik olarak da esasen bundan böyle güvenli önlemlerin alınmasına ne derecede elverişli olduğu ayrıca bir tartışma konusu. Bu nedenle bütünlük yasa önerisi esasen öncesinde, deprem öncesinde, felaketlerin öncesinde, anında, esnasında ve sonrasında yapılması gerekenlerin multidisipliner bir biçimde, disiplinler arası bir yaklaşımla saptanması ve yasal kurallara bağlanmasını gerekli kılmakta. Bu konuda Türkiye'de çok ciddi çalışmalar var, afet konusunda, afet tanımları konusunda; ekolojik afet, afet mağduru ve bunlarla ilgili teknolojik tehlikeler, endüstriyel kaza veya afetler bu konularda gerekli altyapı var. Fakat burada, esasen biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak yürütmekte olduğumuz yasa çalışmasında bütün bunlar için öncesi, anı ve sonrasında insan haklarını temel almaktayız ve bunun için ortak sorumluluk ilkesi, ayrımcılık yapmama ilkesi, insancılık ilkesi, yansızlık ve nötrallik ilkesi, önleme ve katılım ilkesi ön ilkelere, öncül ilkelere olarak belirlenmiş bulunuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ancak yine insan haklarını biz sonuna kadar götürüyoruz; yerleşme özgürlüğünden ve konut hakkından, kent planlamasından yapı denetimine kadar bütün bu alanlar esasen insan hakları bakış açılığı düzenlemelerini gerekli kılmakta. Bu konuda da sağlıklı ve nitelikli çevre, afetlere dirençlilik konusunda eğitim, formasyon ve duyarlılaştırma, önceden bilgilendirme, katılım, ifade özgürlüğü, adaletle giriş gibi öncüllerin yanında, tabii ki iş yerlerinde afetlerin önlenmesi, eğlence ve turistik yerlerde afetlerin önlenmesi, kamusal mekânlarda, özellikle okullarda ve hastanelerde hakeza ve alarm uygulamaları, bütün bunlar esasen insan hakları bakışlı yasal düzenlemenin öncülleri veya ortak ilkeleridir diyebiliriz. Ama afet anına ilişkin düzenlemelerde yine insancıl yardım, afet sırasında bilgilendirme ve katılım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, şunu bitireyim izninizle.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan anlayışınız için.

...ve afet anında halkın duruma göre zorla tahliyesi, insan haysiyetine saygı, kişisel haklara saygı, en kırılgan gruplara acil yardım, bu konuda çevreyi korumak ve onarmak için gerekli önlemler ve aynı zamanda toplumsal bağların korunması; afet sonrası öncelikler ise afet etkileri karşısında dirençliliğin güçlendirilmesi, zorunlu önlemler, ekonomik, sosyal ve kültürel hakların korunması, medeni ve siyasal hakların korunması gibi hak ve özgürlükler temelinde devletin sorumluluğu, bireylerin sorumluluğu ve katılım ve iş birliği ilkelerinin bu yasal düzenlemeye dâhil edilmesi. Koca bir AFAD var, onu özerk ulusal afet kurumuna dönüştürmeye ve iller ölçeğinde, ilçeler ölçeğinde, beldeler ölçeğinde ve köyler ölçeğinde afetlere ilişkin karma kurulların oluşturulmasına kadar ayrıntılı ve bütüncül bir yasal düzenleme afet hukukuna ilişkin hazırlıkları devam ediyor.

Saygılarla bilgilerinize sunarım.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan “usul” ibaresinin “yöntem” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Serpil Kemalbay Pekgözeği

İzmir

Dilşat Canbaz Kaya

İstanbul

Erol Katircioğlu

İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

Abdullah Koç

Ağrı

Kemal Bülbül

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya.

Buyurun.

DİLŞAT CANBAZ KAYA (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve bizleri izleyen halkımızı saygıyla selamlıyorum ben de burada.

Urfa, Adıyaman ve Malatya'daki sel felaketi hepimizin de bildiği gibi büyük yıkıma sebep oldu; deprem sonrasında tedbirsizlik, önlemsizlik sonucu 13 kişi yaşamını yitirdi. Hepimiz biliyoruz ki bugün çadırlar sel altında kaldı ve birçok vatandaşımız şimdi selle mücadele etmeye çalışıyor yani tedbirsizlikler yine can almaya devam ediyor.

Değerli arkadaşlar, ben de depremin ilk gününden itibaren bütün arkadaşlarım gibi deprem bölgesine, Hatay'a gittim, Antakya'ya gittim ve orada gördüğümüz manzara... Hem Defne'deki hem Elbistan'daki, Pazarcık'taki, İskenderun'daki ve Samandağ'daki yıkımı bizzat yerinde gördüm yani halkın devlet tarafından nasıl yalnızlaştırıldığına, yalnız bırakıldığına bizzat şahit oldum. İnsanların çaresizliğine, yakınlarının ölümüne nasıl tanıklık ettiğine; soğukla, açlıkla ve hastalıklarla nasıl baş başa bırakıldığına bizzat tanıklık ettim ben de. Tanık olduğumuz sadece halkın acıları değil, tabii ki devlete olan öfkelerine de tanıklık ettik.

Bugün depremin üzerinden otuz sekiz gün geçmesine rağmen hâlâ birçok eksiklikler devam etmekte. Gıda, su, hijyen ürünleri -özellikle kadınlar için- çadırlar, okula gidemeyen öğrenciler ve bugün sel altında ve yağmur altında kalan çadırlar tabii ki. Bakın, hâlâ çadırların olmadığı bölge var, Hatay Harbiye taraflarının, Defne'nin, Elbistan'ın, Pazarcık'ın birçok bölümünde hâlâ çadırlar yok. İnsanlar kendileri kendi imkânlarıyla derme çatma çadırlar yapmaya çalışıyorlar ve ekonomik durumu olanlar -deprem zaten bir sınıf yıkımıdır- imkânları olanlar konteynerlerini aldılar; imkânları olmayanlar da depremde derme çatma çadırlarda kaldılar. Bakın, doğal bir olayı bir felakete, bir felaketi de toplu bir katliama dönüştüren vahşet göz göre göre geldi. Yıllardır bilim insanları uyarı üstüne uyarı yaptı ama iktidar duymazlıktan geldi. Muhalefet milletvekilleri depreme dikkat çeken soru önergeleri verdiler, kanun teklifleri verdiler, cevap dahi verilmedi.

Bakın, dikkatinizi çekmek istiyorum, sadece ben, bir parlamenter arkadaşınız olarak İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'ya -bugün depremin gerçekleştiği şehirler de dâhil olmak üzere- deprem hazırlıkları hakkında tam 35 soru önergesi verdim. Peki, İçişleri Bakanınız ne yaptı? Tabii ki hiçbirine cevap dahi vermedi zaten bir hazırlık yapmadıkları da ayan beyan ortada ve bugün de gördüğümüz gibi. Şimdi, utanmadan, sıkılmadan nasıl bu yaşadığımız felakete "Kader planı." denir? Bu yaşadığımız, bir ihmalden öte, açıkça kitlesel bir katliam. Dün, ne HDP'nin ne de bilim insanlarının uyarılarını dinlemediniz, bugün de sizi Marmara için uyarıyoruz; özellikle de İstanbul için. İstanbul halkı bugün büyük bir riskle karşı karşıya. Bakın, bilim insanları her gün televizyonlarda, her seferinde deprem sonuçları için uyarıyorlar. Böylesi bir felaket senaryosu karşısında AKP ve MHP iktidarı ne yapıyor? Emek ve meslek örgütlerine saldırıyor, her gün yeni rant projelerini ilan ediyorlar. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bir çalışma yapmış, 7,5 büyüklüğünde gerçekleşecek bir depremde İstanbul'da en az 91 bin binanın ağır ya da çok ağır hasar alacağını, 167 bin binanın ise orta hasar alacağını tahmin ediyorlar ve yine, buna göre, 140 milyon ton enkazın çıkacağı tahmin ediliyor. Her an ölümle karşı karşıya kalacak insan sayısını maalesef tahmin etmek bile ürkütücü, bir felaket. Ülkemizi, halkımızı bu tehditle tek başına bırakamayız, bırakamazsınız. Buradan, topyekûn bir mücadeleyle, barınma hakkının finansal bir yatırım aracı olmaktan çıkarılması gerekiyor ve risk altındaki yapıların bir an önce tahliye edilmesi ve buradaki insanların güvenli konutlara taşınması bir zorunluluktur, bunun da ücretsiz bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Arkadaşlar, son zamanlarda AKP ve MHP'liler kentsel dönüşüm üzerinden bir yalan furçası estiriyorlar. Şunu açıkça söyleyelim ki kimsenin kentsel dönüşümüne karşı olduğu falan yok, bunu en çok emekçiler istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DİLŞAT CANBAZ KAYA (Devamla) – Kim sağlıklı, her an yıkımla karşı karşıya olan evlerde kalmak ister? Halk yıllardır oturdukları evlerin büyük borçlarla kendilerine tekrar satılmasına karşı. Halk da biz de ranta ve kâr odaklı barınma anlayışına karşıyız.

Şimdi önümüze bir teklif getirdiler, kısaca adı "afet fonu" bu fonların amaçları dışında kullanıldığını bilmeyen kalmadı. AKP'liler önce deprem vergilerini ne yaptıklarını açıklasın, sonra 2000 ile 2023 yılları arasında toplanan 38 milyar 227 milyon dolar deprem vergisi nerede diye bir hesap versin. Bu sorun fonlarla değil, barınma hakkını temel bir hak olarak tanımakla; ücretsiz, nitelikli, deprem dirençli bir konut politikasıyla ancak çözülebilir diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölüm görüşmelerine başlıyoruz. İkinci bölüm 6 ile 10'uncu maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Muhammet Naci Cinisli konuşacaktır.

Buyurun Sayın Cinisli.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve çevre 10 ilde de vurucu etkisi hissedilen çok şiddetli depremlerin yıkıcılığı hepimizi derinden etkiledi. Tüm Türkiye'ye bir kez daha geçmiş olsun. Depremde ve son günlerde meydana gelen sellerde vefat eden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dilerim, aziz milletimizin başı sağ olsun; geride kalanlara da sağlık, sıhhat ve sabırlar dilerim.

Deprem bölgesi nüfusumuzun neredeyse yüzde 16'sını oluşturuyor, millî hasılamızın yüzde 9,3'ü bu bölgeden kaynaklanıyor, tarım alanlarının yüzde 15'i yine bu bölgede bulunuyor, ihracatımızın yüzde 8,5'i, sigortalı çalışanlarımızın yüzde 11,7'si bu bölgeden sağlanıyor, genel bütçe gelirlerinin yüzde 4,7'si bu bölgeden yine sağlanıyor. Gerçekten büyük bir felaketle, yıkımla karşı karşıyayız. AK PARTİ ama yine her zaman olduğu gibi algı oluşturmak için slogan üretti, "Asrın felaketi." dedi. Doğrudur, asrın felaketidir fakat depremlerde vefat edenler sadece bu nedenle hayatlarını kaybetmediler, asrın felaketinden sonra oluşan asrın rezaleti yüzünden vefat ettiler. Maalesef bir asrın rezaletini yaşadık ve hâlâ yaşıyoruz. Hâlbuki en hazır yakalandığımız deprem bu olmalıydı çünkü 9 Ekim 2019 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık merkezli depremin şiddeti de bilinerek Sayın İçişleri Bakanının başında bulunduğu bir heyet tatbikat yapmıştı. Tatbikatın sonrasında hiçbir hazırlığın yapılmadığı ve koordinasyonun sağlanmadığı yaşadığımız deprem felaketiyle ortaya çıktı. Üzülerken ifade etmeliyim, nerede olacağı ve şiddeti bilinen, ayrıca tatbikatı yapılan bu depremin ilk üç gününde tatbikatı yapanlar ortalıkta görülmediler. Devletimizde görev yapan personelimizin iyi niyetli olduklarından ve ellerinden gelen gayreti gösterdiklerinden zerre şüphe etmiyorum fakat devletimizi ve milletimizi çaresizliğe sürükleyen gerçek sebebin akıllı bir organizasyonun bulunmaması olduğu acı bir şekilde tecrübe edildi. Vatandaşlarımızın "Devlet nerede?" diyerek can havliyle derlerini dile getirmelerinden rahatsızlık değil, mutluluk duyulmalıdır aslında. İnsanımız dar zamanında tabii ki devletini yanında arayacak; zaten aradığı başka kimse de yok. Devlet etme, zor zamanında insanımızın sırtını pek, karnını tok tutmakla olur. "Devlet nerede?" sorusunu devlete hakaret gibi algılamak ise son derece yanlış.

Bundan önceki son büyük depremde devletimiz milletimizin yanında vakit kaybetmeksizin yer almıştı. 17 Ağustos 1999 depremi sabaha karşı üçte oldu; Türk Silahlı Kuvvetleri üç saat sonra 5 merkez oluşturdu, iş makinesi ihtiyacı için 4 istihkâm savaş bölüğü bölgede görevlendirildi. Saat sekizden itibaren, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı 37 helikopter sahada çalışmaya başladı; Ankara Mevki Hastanesi sağlık ekibi ve malzemeleri bu helikopterlerle deprem bölgelerine gönderildi. 18 Ağustos 1999 sabahı olduğunda 2 bin yaralı tahliye edilmişti bile. 2 seyyar cerrahi hastane, 4 seyyar fırın, 4 seyyar mutfak deprem bölgesine acilen gönderilmişti.

Yaşadığımız 6 Şubat 2023 depremlerinde amfibi gücümüzün Foça'daki unsurlarının İskenderun Körfezi'ne intikali yirmi dört saatten daha erken olabilirdi; yetmiş saat sürdü; İspanyol gemileri daha önce geldiler. O zamanın devleti görevini en azından yerine getirmeye çalıştı ve kısmen de getirdi; bugün, içini boşalttığınız devletimizin kurumları ise görevlerini maalesef yerine getiremediler. Devlet kurumları arasındaki bağlar tamamen koparıldığından hiçbir yere müdahale edilemedi. Bundan lütfen ders çıkaralım, bunu bir hakaret diye algılamayalım. Bu yapılan mukaddes devletimizi suçlamak değildir. Keşke devlet aklını AK PARTİ iktidarı taşıyabilseydi.

Değerli milletvekilleri, gündemimizde bulunan kanun teklifiyle bu depreme mahsus afet bölgesi ilan edilen alanların imar çalışmalarına aktarılacak üzere fon oluşturuluyor. Hâlbuki Türkiye bir deprem ülkesi ve görüştüğümüz teklifin daha kapsayıcı ve kalıcı bir uygulamayı sağlıyor olması gerekir. Teklif, Kahramanmaraş depremlerinin yaralarını sarmaktan daha fazlasını içermeli.

Türkiye'deki bütün depremlerin, afet riskli şehirlerin aciliyet sırasına göre iyileştirmeleri ve bundan sonra olacak doğal afetlerin önlemi de alınarak zararı da karşılayacak bir yapıya kavuşturmamız gerekir.

14 Mayıs'ta gerçekleştirilecek seçimler sonrasında, inşallah, iktidar olduğumuzda, şehircilik ve afet yönetimi bakanlığını kurarak çevre ve insan odaklı afet risklerine karşı dayanıklılığı artıran, kent kimliğini yok etmeyen bir anlayışı İYİ Parti olarak bizler tesis edeceğiz. Marmara Bölgesi ve özellikle İstanbul çok büyük bir depreme gebe ve hiçbir hazırlık içinde değiliz. Marmara Bölgesi'nde yoğunlaşan sanayiye farklı farklı Anadolu şehirlerine taşıyıp sektörleriyle anılan marka şehirler hâline getirmemiz şarttır.

Almanya bir tek Frankfurt'tan, Berlin'den ibaret değil; Düsseldorf'u, Stuttgart'ı, Münih'i, her bir şehri kendi sektörleriyle anılır durumdadır ve dünya çapında merkezler hâline gelir. Türkiye'nin Almanya'dan hiçbir eksiği yok. Marmara Bölgesi'ndeki olası bir depremin hasarlarını bertaraf edebilmek için İstanbul'un yükünü hafifletip Anadolu'yu kaldırmak için çalışmalıyız.

Değerli milletvekilleri, Komisyon görüşmeleri sırasında fonun kurulmasıyla ilgili yapılan açıklamalarda "Uluslararası yardım kuruluşlarının isteğini hissettik." ifadesi kullanıldı. Diplomatik bir dille aslında "Yabancılar istedi, biz de yaptık." denilmek istendi. Ne kadar hazin olsa da anlaşılabilir bir durum çünkü iktidara hiçbir kesim artık güvenmiyor ne Türkiye'de ne de yurt dışında.

Bundan bir süre önce, yine yabancı isteğiyle Merkez Bankasında hesap açacak olan yabancı ülkelerin hesaplarına haciz konamayacağı da maalesef bu Meclisimizde kanunlaşmıştı. Ülkemizi ve bizleri rencide eden bu davranışları inşallah değiştireceğiz. İYİ Parti olarak prensipte, afetlerden zarar gören alanların imar çalışmalarına aktarılacak kaynaklara tabii ki karşı değiliz, kurumsal ve ciddi bir anlayışla süreçlerin yönetilmesi taraftarıyız. Bu nedenle biz, bütçe içinde bu kaynağın oluşturulmasını ve denetlenebilmesini savunuyoruz.

Teklifin etki analizini sorduğumuz zaman verilen "Bilmiyoruz." yanıtı ise ne kadar gayriciddi bir sistem ve yönetim içinde bulunduğumuzu gözler önüne seriyor. Vefat edenlerin sayısı da hasarlar da bilinmiyor, ne kadar acı, aslında inanılır gibi değil! Oysa, lağvedilen DPT, 99 depreminden sonra, bir ay bile geçmeden; depremin ekonomik ve sosyal etkileri, muhtemel finansman ihtiyacı; kısa, orta, uzun vadede alınabilecek tedbirler raporunu hazırlamıştı. Devlet hafızası yok edildiği için bu raporu hatırlayamadınız diyelim, peki, 2021 yılı Temmuz ayında yayınlanan Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun raporuna da mı bakamadınız? Bu rapora göre, ülkemizde 10 milyon binada 28,8 milyon konut bulunuyor. Konutların yaklaşık 6,7 milyonu depreme karşı dayanıksız yani her 4 konuttan 1'i çürük. Yapılan gerçekçi hesaplamalar, 100 metrekare net büyüklüğündeki bir konut için ortalama 65 bin dolarlık yeniden yapım maliyetini ortaya koyuyor. 6,7 milyon konutun dönüşümü için gereken para 435 milyar dolar. Sadece bu ipucundan yola çıkarak bölgedeki hasarlı binaların ve konutların sayısından bile etki analizi tespit edilebilirdi.

Sayın milletvekilleri, Kızılayın ve AFAD'ın içine düşürüldüğü durumla birlikte iyice hissedilen büyük güven sorunu yaşıyoruz, kimse bu kurumlara güvenmiyor. Kanun teklifinin gerekçesinde Sayıştaydan bahsedilirken maddelerde Sayıştaydan bahsedilmemesi önemli bir eksiklik. Denetimle ilgili maddeye "Fon, Sayıştay denetimine tabidir." ifadesini muhakkak eklememiz lazım. Ayrıca kanun metninde "Fon şeffaf yönetilecek." diye özellikle belirtilmiş olması iktidarın kendilerinden de emin olmadıklarını çok açık gösteriyor.

Yeri gelmişken Sayın Fuat Oktay'ın "AFAD için toplanan yardım paraları amacına uygun harcanacak." sözünü de çok yersiz bulduğumu ifade etmek isterim. Bir devlet insanının bu toplanan paranın amacına uygun harcanacağını söylemesi öncekilerin amacına uygun harcanmamış olduğunun itirafıdır.

Fonla imar çalışmalarına aktarılacak üzere kaynak yönetimi yapılıyor fakat geçmiş depremlerde yaşanan ve dikkat edilmesi gereken aksaklıkları da hatırlamak gerekiyor. Örneğin Elazığ'da afetler sonrasında teslim edilemeyen konutlar nedeniyle yeni mağduriyetler yaşandı. Deprem bölgeleri TOKİ arazisi hâline geliyor, depremzedeler de TOKİ müşterisi olarak görülüyor. Lütfen bunun önüne geçelim. Depremzedeleri o sıkıntılı halleriyle tekrar dünyanın parasını ödeyerek eski standartlarından uzak konutları satın almak mecburiyetinde bırakmayalım.

Afet Yeniden İmar Fonu'nun kurulmasını görüşüyoruz, Fona kaynak bulunması için de çalışıyoruz. Para ihtiyacının karşılanmasında molozların da değerlendirilmesi gerekiyor. Molozlar alelacele kaldırılıyor ve dökülme standartları belli değil. Kimler bunları topluyor, götürüyor; bilinmiyor. Tabiata hem zarar verilmemeli hem de molozlar ayrıştırılarak tekrar finansal kaynak hâline getirilmeli. Bizim tahminimize göre 20 milyar dolarlık bir değer söz konusu.

Diğer yandan, deprem bölgesinde günden güne ihtiyaçların değiştiği bir süreç yaşanıyor. İlk akla gelen hijyen, çadır ve konteyner ihtiyaçlarının sağlanması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Depremden en çok etkilenen illerden biri olan Adıyaman'a yaptığım ziyaretlerde üniversiteye hazırlanan gençler üniversite hazırlık kitaplarına ve ders çalışabilecekleri alanlara ihtiyaç duyduklarını kaydettiler. Açıkçası bizim aklımıza hiç gelmemişti ve bunu da giderdik. Her yaştan çocuk ve genç ise okullarını soruyorlar. Dikkatlerinize bunu sunmak isterim.

Sözlerimin sonunda, İYİ Parti olarak afet bölgesinin yeniden imarı için özel bir fon oluşması ve elde edilen gelirlerin sadece amaca uygun olarak kullanılmasını desteklediğimizi kaydetmeliyim ancak fonun bütçenin içerisinde oluşturulmasını, böylece denetimin daha kuvvetli olacağını ve bütçe disipliniyle uzaklaşmayacağını ifade eder, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Baki Şimşek.

Buyurun Sayın Şimşek.

MHP GRUBU ADINA BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisi ve aziz Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce Adıyaman ve Şanlıurfa'da yaşanan sel felaketi nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı ve sabır diliyor, bölgedeki vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerini iletıyorum.

Değerli milletvekilleri, 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşanan ve 11 ilde yaklaşık 110 bin kilometrekarelik alanı etkileyen depremler bölgede ciddi yıkıma sebebiyet vermiştir. Ülkemizin son bin yılda yaşadığı en büyük deprem felaketi olan ve "asrın felaketi" olarak adlandırılan bu büyük afet sonucunda binlerce bina yıkılmış, on binlerce bina kullanılamaz hâle gelmiştir. Deprem bölgesinde ve çevresinde güvenli yerleşim yerlerini inşa etmeye yönelik çalışmalara başlanmış olup söz konusu çalışmalar için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesiyle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Afet Yeniden İmar Fonu kurulması amaçlanmaktadır.

Teklifle, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili olan, afet bölgesi ilan edilen alanlardaki plan, yapım ve benzeri her türlü imar işleri, altyapı ve üst yapı çalışmaları için kaynak sağlanması öngörülmektedir. Bu çerçevede, her nevi nakdî bağış,

yardım, hibe, bütçeye konulacak ödenek için yurt içi ve yurt dışı piyasalardan sağlanacak finansman ve kaynaklar Afet Yeniden İmar Fonu'nda bir araya getirilerek ilgili projeler ve harcamalar için kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılacaktır. Deprem sonrası şehirlerimizin hızla ayağa kalkabilmesini temin için kullanılacak Afet Yeniden İmar Fonu şeffaf bir yönetimle işleyecek ve afet sonrası iyileştirmeler için uzun vadeli kaynak sağlayacaktır.

Afet Yeniden İmar Fonu Hazine ve Maliye Bakanı Başkanlığında, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, İçişleri Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Strateji ve Bütçe Başkanlarından oluşan Yönetim Kurulu tarafından yönetilecektir. İlgili bakanlıkların katılımıyla gerekli altyapı ve üstyapı çalışmalarının koordinasyon içerisinde hızlı ve etkili bir biçimde yapılabilmesi sağlanacaktır. Teklifin kapsamında, Fonun yönetimine, kaynaklarına, denetimine ve finansmanına ilişkin hususlar ile Fona sağlanan muafiyet ve istisnalar belirlenmektedir. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan ve sağlanacak olan dış finansmanın Afet Yeniden İmar Fonuna ve genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarına karşılıksız tahsis edilebilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir. Afet Yeniden İmar Fonuyla, doğal afetlerden etkilenen bölgelerdeki yıkımların telafi edilmesinin ve yerleşim yerlerinin altyapısı ile yeniden imarı çalışmalarına kaynak sağlanmasının hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, altından kalkamayacağımız bir enkazın olmadığını milletimiz bizlere göstermiştir. Bu inançtır ki bizlere sarılamayacak yaramızın olmadığını göstermektedir. İnşallah, devlet-millet bütünleşmesinin tarihe not düşeceği yeni bir destanın arifesinde, depremin bıraktığı hasarı hep birlikte ortadan kaldıracak, depremde kaybettığımız insanlarımızın emanetlerine hep birlikte sahip çıkacağız. Ne mutlu ki vatandaşlarımızı bir yıl gibi kısa bir sürede yeni konutlarına kavuşturacak kararlılığı ortaya koyan bir irade vardır. Olağanüstü bir dönemden geçtiğimiz göz ardı edilmemelidir. Devletimizin tüm organlarını milletimizin beklentilerini karşılamak için seferber ettiği görmezden gelinmemelidir. Siyasetin öznesinin milletin beklentilerine cevap vermek olduğu unutulmamalıdır. Liderimiz, Türkmen Beyimiz Devlet Bahçeli'nin de ifade ettikleri gibi, devletin ve siyasetin temel gündemi Kahramanmaraş depreminin ağır ve acıklı hasarını bütünüyle kaldırıp mağdur ve mazlum insanlarımıza analarının ak sütü gibi helalleri olan iyi ve güvenli hayat şartlarını sunmaktır. Deprem sadece 11 ilin değil Türkiye'nin gündemidir. Türkiye'nin tamamında belediyeler, AFAD, çevre ve şehircilik il müdürlükleri, kaymakamlıklar, valilikler yeniden tarama yapmalı, hasar gören veya depreme dayanıksız yapılar tespit edilmelidir. İvedilikle Türkiye'nin tamamının konut alanları, ticaret alanları, tarım alanları yeniden planlamalı, mevcut imar planları gözden geçirilmeli, kentsel dönüşüm -köy, kent, belde- Türkiye'nin tamamında seferberlik anlayışıyla yapılmalıdır. Özellikle depremde yoğun yıkımlar olduğu bölgelerde yeni bir bakış açısı ve vizyonla imar planları yenilenmeli, gerekirse aynı ada içerisinde çoğunluk yıkılmışsa bazı sağlam binalar dahi yıkılarak geniş caddeleri, bulvarları, yolları, parkları olan modern yerleşim alanları yapılmalıdır. Çok katlı imar planları tekrar tüm Türkiye'de gözden geçirilmeli ve mutlaka kat sınırlaması getirilmelidir. İnşaatta betonarme için maliyetten kaçınılmalı, sağlam zeminler üzerinde yeni yaşam alanları düzenlenmelidir. Özellikle kentsel dönüşümde buradan herkes bunun polemliği yapıyor, biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak kentsel dönüşümle ilgili her zaman çözüm önerilerimizi ortaya koymuşuzdur; Hiçbir zaman da Türk milletini aldatacak, kandıracak projelerin altına imza atmamışızdır. Kentsel dönüşüm projelerinde kimlerin o mahallelere, o beldelere, o ilçelere gidip de vatandaş kışkırttığını, bu projelere karşı geldiğini Türk milleti çok iyi bilmektedir. Kentsel dönüşüm projelerinde açılan davalar projeyi durdurmamalıdır. Buna göre yasal düzenlemeler yapılmalı, davalar sadece bedel yönünden açılmalıdır. Yoksa bir kentsel dönüşüm projesi beş yıl, on yıl, on beş yıl gibi bir zaman içerisinde hayata geçirilememektedir. Binlerce davayı kimlerin açtığı da ortadadır.

Sevinçte, tasada, kederde biriz. Bu deprem sonunda da Türk milletinin ne kadar büyük bir millet olduğunu bütün dünyaya gösterdik. Bu duygusal atmosfer içerisinde Milliyetçi Hareket Partisi milletvekilleri olarak bölgenin tamamını dolaştık. İskenderun, Belen, Antakya, Kırıkhan, Hassa, Kumlu, Nurdağı, Maraş, Afşin, Elbistan, Göksun olmak üzere bölgenin büyük bir kısmını ben de dolaştım. Bölgede bugün -herkes her şeyi konuşur- yapılan tespitler var, devletin resmi açıklamaları var. Bölgede farklı sebeplerden dolayı dört beş çeşit yıkımın olduğunu görmekteyiz.

Birincisi; jeolojik olarak zemin sivilaşmasından kaynaklanan ağır yıkımların olduğu bölgeler.

İkincisi; fay hattı üzerinde ve fay hattına yakın olan yine ağır yıkımların olduğu bölgeler.

Üçüncüsü; inşaat, demir, beton kalitesinden, işçilik hatalarından, kaçak inşaatlardan veya proje hatalarından kaynaklanan yıkımlar.

Dördüncüsü de köylerde çok eskiden kerpiç, taş, demir veya beton kalitesinin çok az olduğu, bu şekilde yapılan tek katlı ve 2 katlı evlerin yıkılması.

Bölgede yapılan araştırmalarda, yıkılan binaların yüzde 97'sinin 1999 yılından önce yapılan binalar olduğu tespit edilmiştir. 1999 depreminden sonra gerekli yasal düzenlemeler yapılmış olup Deprem Yönetmeliği çıkarılmasına, daha sonra da hazır beton ve yapı denetim şartları getirilmesine rağmen bunlar hemen uygulamaya konulmamış, aradan birkaç yıl daha geçmiştir. Bugünden sonra herkes depremin Türkiye'nin bir gerçeği olduğunu unutmamalı, depremin bir parçasının da en önemli kentsel dönüşüm ayağının da belediyeler olduğunu unutmamalıdır.

Ben, geçtiğimiz hafta Mersin'de Cumhuriyet Akdeniz Belediyesinin yapmış olduğu kentsel dönüşüm projelerinin açılış törenine katıldım. Gerçekten Mersin'e yakışır bir ilçe belediyesinin Mersin'de neler yapabildiğini ortaya koyan güzel bir proje milletimizin hizmetine sunulmuştur ama -üzülerek görüyoruz ki- Mersin'de birçok mahallede, birçok ilçede kentsel dönüşüm projesi ihtiyacı olmasına rağmen burada bunun siyasetini yapanların tek bir kentsel dönüşüm projesi ortaya koyamadıklarını, bir tek çözüm ortaya koyamadıklarını da özellikle belirtmek istiyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyor, çözüm odaklı önerileri her zaman milletimiz lehine destekleyeceğimizi belirtiyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Oya Ersoy.

Buyurun Sayın Ersoy.

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, depremin üzerinden otuz sekiz gün geçti, 38'inci gündeyiz ve bu Meclise depremle ilgili ilk gelen yasa teklifi, maalesef Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Teklifi. Amacı ne bu teklifin? Doğal afetler nedeniyle afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynakların sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması. Bu Fon depremin yaralarını saracak mı ya da bir daha bir doğal afetin asrın felaketine dönüşmesine engel olacak mı, ne yapacak bunun için?

Bakın, 38'inci günde depremle ilgili sorunlar hâlâ devam ediyor. Deprem bölgesinde insanlar hâlâ sorunların içerisinde ve üstüne de Urfa, Malatya, Adıyaman'da selle beraber halkımız yeniden mağdur oldu. Bırakın kentsel dönüşüm için taş üstüne taş koymayı, bir tuğla koymayı, bu iktidar afet bölgesinde çadır kurma alanlarını bile beceremedi. Maraş Narlı'da çimlik alana, yerel halkın ve demokratik kitle örgütlerinin tüm itirazlarına rağmen, "Bakın, burada yağmur yağarsa sel basar, bu çadırlar sular altında kalır." itirazlarına rağmen oralarda çadırlar kuruldu. Çadırların altında palet bile yok ve insanlar, o çadırlara sığınanlar -battaniyeleri dâhil- su altında kalmış durumda, biz neden bahsediyoruz ve neyi konuşuyoruz.

Hâlâ yurtaşların konteyner kentlere yerleşmesi sağlanmadı. Hâlâ çadırlarda temiz su, hijyen malzemesi, seyyar tuvalet bulunmuyor. Kadınlar hijyen ürünlerine, temiz çamaşırlara hâlâ ulaşamıyor. Uyuz, bitlenme, salgın hastalıklara karşı hijyen olanaklarının artması gerekiyor. İçişleri Bakanı ne yapmış? Ya, gerçekten dalga geçer gibi, bağışla milyarlarca lira toplamasına rağmen halktan şimdi de zeytin, peynir ve terlik istiyor. Siz de bu teklifle, aynen 1999 depreminden sonra, biz depremin enkazı

altında uğraşırken özel iletişim vergisi -o dönemin adıyla deprem vergisi- çıkardığınız gibi, şimdi bu yasa teklifiyle o depremin maliyetinin hepsini halka yaymak istiyorsunuz. Bu teklifin adı budur yani hâlâ halktan para istiyorsunuz ya. Önce bir hesap verin, 1999'dan beri o topladığınız, "deprem vergisi" adı altında toplanılan vergilere ne oldu? 90 milyara yakın para nereye kullanıldı? "Türkiye Tek Yürek" diye bir kampanya yaptınız, bir gecede o 115 milyar lira para topladınız ya, bu paralar nerede kullanılacak? Hâlâ halktan istiyorsanız bu paralara ne oldu, ne yapılacak? Sadece "vergi" "bağış" adı altında topladıklarınızı da bir kenara bırakalım, İstanbul'da son yirmi yılda tamamlanan ve yapımı hâlâ devam eden büyük ölçekli inşaat projeleriniz var. Mevzuata aykırı uygulamalarla, o imar mevzuatını da ayaklar altına alarak, çiğneyerek inşaat firmalarının önünü açtınız ve yeni inşaat sahalarından -çünkü her arsayı, en küçük bir meydanı bir inşaat sahası olarak düşünüyorsunuz- orarlardan, o alanlardan elde edilen 1,4 trilyon lira maddi kazanç var. Bakın, sadece o kazançla bile İstanbul gibi bir yerde, orta ve üzeri riskli yapıların tamamı sadece bu parayla tam 4 kez dönüştürülebilirdi, 4 kez.

Depremlerin ardından uzmanların uyardığı iller var. Aslında bu ülkenin yüzde 98'i fay hattı üzerinde zaten. İzmir, Bingöl, Hakkâri, Erzincan ve İstanbul; ya, gerçekten, bunlar için geçireceğimiz, harcaçacağımız bir dakika bile yok. 2019'da -İstanbul için söylüyorum- bir hasar tespit raporu yayınlandı; o çalışmalara göre, İstanbul'da 48 bin binanın ağır, 146 bin binanın orta hasar alacağı tahmin edildi ama bu arada Büyükşehir Belediyesi İPA hızlı tarama yöntemiyle bir tarama daha yaptı ve aslında sayıların bundan katbekat daha fazla olduğu ortaya çıktı. Sonuçta, 7,5 büyüklüğünde -ki artık öngörüler bunun 9 büyüklüğüne kadar çıktığını gösteriyor- bir depremde şu anda hafif, orta ve yüksek hasarlı bina sayısının 500 bine ulaştığı görülüyor ama bu arada İstanbul'da ne var biliyor musunuz? O sizin "kentsel dönüşüm" deyip de yaptığınız rantsal dönüşümler üzerine... Kentsel dönüşümüne kimse karşı değil ama siz kentsel dönüşümü tamamen rant amaçlı dönüşüm hâline getirdiniz. Bunlar sonucunda İstanbul'da tam 750 bin boş konut var. Bu konutlardan depreme dayanıklı olanlarının kullanımı neden halka açılmıyor? Buyurun, bir yasal düzenleme yapalım; hemen, acilen, şimdi yapalım; depreme dayanıksız evlerde yaşayan yurttaşların bu konutlarda yaşamasını sağlayalım. İşte, halkın çıkarını savunmak böyle bir şeydir. Bunu yaparsanız halktan yana bir dönüşüm yapmış olursunuz.

Bizler diyoruz ki: Depremin yarasını sararken o zenginleştirdiğiniz, yirmi yıl boyunca zenginleştirdiğiniz rantçıları vergilendirelim mesela; onların sırtına bir vergi yükleyelim, onların servetleri, gayrimenkulleri üzerinden artan oranlı bir vergi koyalım ve siz bu yasa teklifini derhâl geri çekin. HDP olarak sunduğumuz bir kanun teklifi var; gelin, onu görüşelim, afet ve acil durumlara müdahale bakanlığı kuralım mesela, Mecliste afet ve acil müdahale ihtisas komisyonlarını kuralım. Evet, deprem bilimsel bir gerçektir, bunların yapılması şart. Bunu bu yirmi yıllık iktidarın yapmayacağını gayet iyi biliyoruz. O nedenle, ben bundan sonrası için öneriyorum bunu, talep etmiyoruz yani biz yapacağız, hep birlikte yapacağız.

Deprem bilimsel bir gerçekliktir. Yüzde 98'i aktif ve farklı deprem kuşakları üzerinde yer alan bir deprem ülkesindeyiz. Teknik gereklilikler yerine getirilirse yani teknoloji, aklın ve bilimin kurallarına uyulursa depreme dayanıklı yapılar inşa edilebilir. Hadi Japonya'ya bakmıyorsunuz, Şili'den ders alın, Şili'ye bir bakın. 2010'da 8,8 şiddetinde üç dakika süren bir deprem oldu ve hayatını kaybeden sadece 800 kişi! Çünkü her depremden sonra ciddi bir dönüşüm yaptı Şili, yeniden inşa etti.

Evet, biz bu otuz sekiz günde şunu gördük, herkes gördü bunu: Yirmi iki yıl boyunca bu iktidarın ne afet öncesi afete hazırlık ne afet anı ne afet sonrasında dair en küçük bir plan, projesi yok ve herhangi bir afet anında ilk ulaşılması gerekenler yıkıldı, siz hâlâ "kentsel dönüşüm" diyorsunuz. Ya, hastaneler yıkıldı, havalimanları yıkıldı, yollar yıkıldı, kamu binaları yıkıldı, iletişim çöktü ya, iletişim. Herhangi bir afet anında ilk başvurulması gereken, ayakta kalması gereken şeyler çöktü. Neden? Yıllarca Antakya için bağırıktı; bilim insanları uyardı, dedi ki: "Bataklığın üzerine havaalanı yapamazsınız." Zaten her kış, en ufak bir yağmur yağdığında kapanan havalimanı depremde kullanılamadı tabii ki. Evet, oysa başta kamu binaları olmak üzere, binaların depreme dayanıklı inşa edilmesi şart. Siz bugüne kadar bilim insanlarını dinlemediniz ama bundan sonra... Böyle bir felaketi asrın felaketi hâline getiren sizsiniz, sizin politikalarınız. Çünkü özellikle 1991'den itibaren başlayan neoliberal politikalar, 2001'den itibaren tamamen inşaatla dayalı büyüme... Rakamlar açıklandı yazın, inşaatla dayalı büyüme oranları, o inşaat şirketlerinin kârları açıklandı; konutu barınma ihtiyacı olmaktan çıkarıp tamamen bir yatırım aracı hâline getiren sizin bizzat inşaatla dayalı büyüme politikalarınız yani neoliberal politikalarınız. Bundan sonra bunlarla yola devam etmek, asrın felaketlerini yeniden yeniden inşa etmek anlamına gelir. Deprem bilimsel bir gerçektir. Bu ölümlerin hepsi bizzat bu politikaların sonucudur. Niye selde, maden kazalarında -tırnak içinde katliamlarında- ve depremde bu kadar insan bu topraklarda ölüyor? Sadece bu topraklarda yaşayan halkların kaderi midir bu? Her yerde oluyor deprem.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

OYA ERSOY (Devamla) - Şimdi deniyor ki: "En büyük uzunluktaki fay kırıldı." Ya, bakın, Allah aşkına, hiçbir şey bilmiyorsunuz bir Google taraması yapın, dünyadaki o büyük depremleri tek tek izleyin, ölüm oranlarına da bir bakın, etrafa hiç öyle imaj çizmeye çalışmayın. Evet, bu halkın yarısı sizin gerçek yüzünüzü biliyordu ama bu depremde diğer yarısı da öğrendi. Artık hiç öyle -gidip de deprem bölgelerinde- kendi bakanlarınızla, kurumlarınızla yoğunluk oluşturarak açıkladığınız beyanlara inanılacağını zannetmeyin çünkü artık kral çıplak! Net... Kral çıplak!

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı.

Buyurun Sayın Arı.

CHP GRUBU ADINA CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün yaşanan sel felaketinde kaybetmiş olduğumuz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Önce şunu hatırlatmak isterim: Geçtiğimiz günlerde, depremin hemen ardından canlı yayında "Türkiye Tek Yürek" kampanyası düzenlendi. Televizyonda bir anlamda şova çevrilen bu yardım kampanyasıyla 115 milyar lira bağış toplandığı ifade edildi. Ancak bu bağışın 30 milyar TL'si Merkez Bankasından, 20 milyarı Ziraat Bankasından, 12 milyarı Vakıfbank'tan ve 7 milyarı Halk Bankasından yani 69 milyar sağ cepten sol cebe aktarıldı.

Peki, öncelikle şunu sormak istiyorum iktidara: Bu toplanan para, şimdi oluşturulmaya çalışılan Afet Yeniden İmar Fonu kapsamına neden alınmaz? Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu konuyu sorduk, dedik ki: Bu toplanan 115 milyar lira bu Fon kapsamına alınıyor mu? "Hayır." cevabı verildi yani Fon kapsamına bu para alınmıyor. Peki, tekrar soruyorum: Bu paranın Fon kapsamına alınmamasının sebebi Fonda toplanacak olan paraların Sayıştay denetimine tabi olması mı ve yine kanunla özel denetime tabi olması mı? Yani, siz, bu bağışla topladığınız parayı denetimden mi kaçırmak istediğinizi burada ifade etmek zorundasınız.

Yine, Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı bugün bir açıklamada bulundu, dedi ki: "115 milyar lira bağış kampanyasında bağışta bulunan oldu ise de bugüne kadar toplanan para 74 milyar." Zaten bu paranın 69 milyar lirasını kamu bankaları ve Merkez Bankası vermiş ise geriye kala kala 5 milyar. Öncelikle tekrar şunu soralım: Bu 74 milyarı kimler verdi? Ve yine şunu sormak istiyorum sizlere: Bu bağışlanan paralardan bugüne kadar 74 milyar lira bankalar dâhil eğer toplanmış ise geri kalan paranın bugüne kadar ödenmemesinin sebebi nedir? Ödenmemesinin sebebi artık size olan güvenin sona ermesi midir? Çünkü eğer güven devam etmiş olsaydı canlı yayınlarda yapılmış olan bu yardım ve bağış taleplerinin yerine gelmiş olması gerekirdi. Ben de

öyle düşünüyorum ki artık toplumda kimsenin size güveni kalmadı ve yardım yapmak isteyen gönüllüler, hayırseverler başka özel teşebbüslere yardımlarını verirken size iktidar olarak yardım yapmaktan kaçınır duruma gelmiş durumdadır çünkü bunun sebeplerini hep birlikte görüyoruz, yaşıyoruz.

Bakın, ülkemizde cumhuriyetle yaşıt bir Kızılay vardı ve hayır kurumu olarak hepimizin bildiği Kızılay kurumunu bir utanç kaynağı hâline getirdiniz. Depremle birlikte insanların en yüksek şekilde çadıra ihtiyaç duyduğu günlerde, bu ülkede -daha 3'üncü günü- deprem bölgesinde insanların açıkta olduğu günlerde, enkaz altında kalan vatandaşın can derdiyle uğraşıldığı günlerde, enkazdan çıktığında sığınacağı çadıra ihtiyacı olduğu o günlerde Kızılay çadırları satmış. Türkiye ilk defa böyle bir utanç sayenizde gördü, yaşadı. 46 milyona -3'üncü gün- 2.050 çadırın satıldığına şahit olduk. Kızılayı hayır kurumu olmaktan çıkarıp ballı kaymaklı koltukların olduğu bir kurum hâline getirdiniz. Kısacası, size güven kalmadığı için bağış kampanyalarında vad edilen paralar ödenmedi, yerine getirilmedi.

Şimdi, Afet Fonuyla birlikte birtakım kaynaklar oluşturulmaya çalışılsa da toplanan ilk paranın bu kapsama dâhil edilmemesi, ayrıca, bu paranın iktidarınız tarafından istenildiği gibi kullanılması sonucunu doğuracaktır yani bu para siyasetinize alet edilecektir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, şunu da söylemek istiyorum: İktidar olarak siz, afetlerde ve özellikle deprem konusunda bugüne kadar samimiyet testinden sınıfta kaldınız. Şimdi "deprem" dedik, deprem toplanma alanlarıyla ilgili geçtiğimiz dönemlerde hep şunlar konuşuldu: Özellikle İstanbul'da çok sayıda deprem toplanma alanlarının bulunduğu yerlerde bugün ne var biliyor musunuz? Bugün sayenizde gökdelenler var, rezidanslar var, AVM'ler var. Meslek odalarının ifadelerine göre, deprem toplanma merkezi olarak kullanılması gereken alanlarda -işte, ifade ettiğim gibi- binalar var ve bu alanları sizin sayenizde yani iktidarınızın marifetiyle yüzde 80 oranında kaybetmiş durumdayız. Bakın, İstanbul'un hemen hemen bütün bölgelerinde çok sayıda AVM, rezidans, gökdelen ortaya çıkmış durumda. Olası ihtiyaç hâlinde bu vatandaşımız nerede toplanacak? İşte, toplanacak alan dahi bırakmadınız, her tarafı binaları dikmiş vaziyete getirdiniz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tekrar şunu söylemek istiyorum: Bakın, kentsel dönüşüm konusu zaman zaman gündeme getirildi. Evet, kentsel dönüşüm konusu çok önemlidir ama kentsel dönüşüm iktidar tarafından zaman zaman rantal dönüşüme çevrildi ve de ilk kurulduğu dönemlerde arazinin değerinin olmadığı dönemlerden bugüne kadar değerlendirilmiş vaziyete geldiğini görünce o bölgeler kentsel dönüşüme alındı ama sonuçta vatandaşın mağdur edildiği bir sisteme dönüştü. İşte bunlardan, en güzel örneklerden bir tanesini yani vatandaşın en mağdur edildiği çarpıcı örneklerden bir tanesini Antalya'da yaşıyoruz.

Bakın, Antalya'da, Kepez bölgesinde, iktidarın marifetiyle ve iktidara bağlı AKP'li Büyükşehir Belediye Başkanı döneminde yapılmış bir kentsel dönüşüm 2016 yılında başladı ve bugüne kadar yedi yıla yakın bir zaman geçti ve vatandaşımız orada mağdur durumda. 3 bine yakın vatandaşımız evine kavuşamadığı gibi kiradan da istediği gibi yararlanamadı ve bugün mağdur durumda. Ama en güzel örneğini size şöyle söyleyeyim: Bugünkü Cumhuriyet Halk Partili Büyükşehir Belediyesi döneminde, yine Antalya Kepez'de, Yeni Hal bölgesinde, daha bir sene bile olmayan bir kentsel dönüşüm bugün sona ermek üzere. İşte, güzel örnek arıyorsanız, rantal değil de kentsel gerçek bir dönüşüm arıyorsanız gidip oraya bakın ki nasıl bir kentsel dönüşüm yapılıyor, örneği orada.

Yine, son olarak şunu söylemek istiyorum değerli arkadaşlar: Bakın, çok sayıda depremzedeyi Antalya'da otellerde, evlerde, konakladığı misafirhanelerde ziyaret ettik. Oradaki vatandaşlarımızın mağduriyetleri gerçekten devam ediyor. Özellikle otellerde kalanlar önümüzdeki süreçte kendilerini ciddi bir mağduriyetin beklediğini biliyorlar. Ama şunu da hemen hemen bütün depremzede vatandaşlarımız ifade ettiler ki bakın, 10 bin TL acil yardım ödeneğini dahi düzenli bir şekilde yapamadınız, çok sayıda vatandaşımız bu parayı alamadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Devamlı) – Çok sayıda vatandaşımız bu 10 bin TL'lik acil yardım ödeneğini alamadı. Hemen hemen, nereden bakarsanız, belki de 10 kişiden 2-3 kişi ancak aldı; geriye kalan sayıdaki vatandaşımıza siz en acil dönemde, en ihtiyacı olduğu dönemde bu 10 bin TL'lik acil yardım ödeneğini dahi verememiş durumdasınız.

Artık, sizin iktidar olarak bu ülkeye verebileceğiniz hiçbir şey kalmadı, vatandaşımız da bunun farkında. Dolayısıyla, bir an evvel iktidardan gitmenizi ve ülkemizin geleceğini derleyip toparlayacak, depremzedelerin yaralarını saracak bir iktidarın en kısa zamanda ülkemizde işbaşına geleceğini buradan ifade ediyorum.

Tüm vatandaşlarımıza saygılar ve sevgiler sunuyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.13

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.46

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Rümeyza KADAK (İstanbul), Necati TİĞLİ (Giresun)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 73'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

İkinci bölüm üzerinde gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk olarak İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray.

Buyurun Sayın Çıray.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; yine bir felaketle karşı karşıyayız. Türk milletine yine başsağlığı diliyorum, geçmiş olsun diyorum.

Son zamanlarda, hakikaten zor zamanlardan geçiyoruz ve hatırlarsınız, ilk yaşadığımız felaket bütün dünyayla beraber pandemi felaketi idi. O pandemi felaketinde, 100'ü doktor olmak üzere 600 sağlık çalışanını kaybetmiştik. Yine en son yaşadığımız bu ikiz depremlerde de 94'ü doktor olmak üzere, meslektaşım olmak üzere 448 sağlık çalışanını kaybettik vatandaşlarımızla birlikte. Bunu ne için söyledim? Dün 14 Mart Tıp Bayramı idi fakat Allah bize bir daha böyle bayramlar değil, hakikaten bayramlar gibi bayram kutlamayı nasip etsin.

Bu süreçte de İYİ Parti olarak biz, bir kriz merkezi oluşturarak, partimizi sivil toplum örgütü gibi çalıştırarak 600'ün üzerinde tırla deprem bölgesine katkıda bulunmak, orada sahra hastaneleri açarak sağlık çalışanlarına da yardımcı olmak için elimizden gelen her şeyi yaptık. Bu süreçte hakikaten diğer meslektaşlarımızla birlikte fedakârane çalışan -kendisi burada yok ama- Sayın Doktor Turhan Çömez'i de hatırlamak istiyorum, ona teşekkür etmek istiyorum.

Ne yazık ki bu siyasi iktidar hiçbir felaketi düzgün yürütemedi, yönetemedi. Orada, depremin olduğu ilk günden itibaren sahada olan arkadaşlarımız oradaki acılara bizzat şahit oldular ve alışılmadık bir şekilde Türkiye'de devletin gördüğü zarar nedeniyle, âdeta bir nevi devletsizlik nedeniyle, başta en organize kuruluşumuz olması gereken Türk Silahlı Kuvvetleri olmak üzere gerekli müdahaleyi yapamadılar. Bunun daha önce de ifade ettiğimiz gibi en temel sebeplerinden biri içinden geçtiğimiz ucube rejimdi çünkü bu içinden geçtiğimiz tek insan, mutlak güçler birliği rejimi birinin diğerinden izin almadan harekete geçmesini

engelleyen bir sistemdi. Geçmiş dönemlerde bürokraside bulunmuş birisi olarak söylüyorum: Eskiden hepimizin cebinde, devletin üst düzey bürokratlarının cebinde, devletin başına bu tür, milletin başına bu tür felaketler geldiği zaman ne yapılacağına dair talimatlar hazır olur, güncellenir ve o felaketle karşı karşıya kalındığında da kimseden izin alınmadan harekete geçilirdi. Nitekim çok deneyimsiz olduğumuz 1999 depreminde dahi Türk Silahlı Kuvvetleri ilk on iki saat içerisinde 34 bin askerini sahaya sürmüştü. Bu, tabii, bizi sadece bu anlamda üzmüyor; Türk Silahlı Kuvvetlerinin düşürüldüğü bu durum, bu organizasyonsuzluk aynı zamanda Türkiye'nin bir millî güvenlik problemi olarak dikkatle üzerinde durulması gereken bir konuyu ortaya koyuyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu süreci yönetmek yerine yine işte algıya oynayarak, âdeta vatandaşın gözünü boyayarak bir süreç yönetilmeye çalışıldı ve bir yandan başarılı olduklarını söylediler, sonra başarısız olduklarını yani siyasi iktidarın başarısız olduğunu Sayın Cumhurbaşkanı 2 defa helalleşme isteyerek ikrar etti. Yani bütün bu işleri dosdoğru yönetebiliyorsanız o hâlde niye helalleşme istiyorsunuz vatandaştan?

Şimdi, hangi alanda olursa olsun duvara toslayan bu iktidar ne yazık ki bu felaketlerde de duvara toslamıştır, yangın felaketinde duvara toslamıştır, daha önceki sel felaketlerinde duvara toslamıştır, depremlerde duvara toslamıştır; o hâlde Türkiye'de bu iktidar artık gereksizdir, bu iktidar varoluş nedenini ortadan kendisi kaldırmıştır. İnşallah, önümüzde yapılacak 14 Mayıs'taki seçimlerde Türk siyasi tarihinde bir yaprak kapanacak; yepyeni, tertemiz bir sayfa açılacak, ciddi, yeni devlet yöneticileri göreve gelecek ve Türkiye rahat nefes alacaktır. O günleri dört gözle bekliyoruz.

Yine, son yaşadığımız felaketten ötürü milletimize başsağlığı diliyor ve yaralılara da geçmiş olsun diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun buyurun, devam edin.

AYTUN ÇIRAY (Devamla) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Dolayısıyla, bundan sonrasına da hazır olmalıyız. Yeni gelecek iktidar da bütün bu yaşananlar çerçevesinde gerekli tedbirleri almalı ve her şeyi gözden geçirmeli. İyi ki böyle bir dönemde yönetici değiliz, iyi ki böyle bir vebal altında kalmadık; bu vebali kaldırmak çok zor çünkü, hem bu dünyada hem öbür dünyada. Yeni gelen iktidara bu konularda göstereceği hassasiyet konusundaki taleplerimizi şimdiden söylemiş olalım.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şahsi adına ikinci söz Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Erbaş'a ait.

Buyurun Sayın Erbaş.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümünde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Adıyaman ve Şanlıurfa'da bugün meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat sabahı tarihimizin en kara günlerinden birine uyandık. 11 ilimizi, 13 milyon vatandaşımızı doğrudan etkileyen, tüm milletimizi derinden yaralayan depremle sadece binalarımız değil, ruhumuz da sarsıldı. Yaşadığımız büyük yıkım ve acı içinde milletimiz öyle müthiş bir dayanışma gösterdi ki yaralarımızı omuz omuza, yürek yüreğe saracağımıza olan inancımız bir kat daha arttı. Enkazları bir an evvel kaldıracamız; millî birlik ve beraberlik eskisinden daha güzel şehirler kurmamıza vesile olacak; milletimiz bilsin ki huzur içinde yaşayacağımız evler inşa edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, milletimiz, ülkemizin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğiyle yüzleşirken Türkiye, en kötü afet senaryosuna dayanıklı yapıları, güçlü iletişim şebekeleri ve sürdürülebilir sistemleriyle üç yüz altmış beş gün hazır olması gerektiğini bir kez daha anladı. Afet öncesi planlama, risk azaltma, erken uyarı, uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri etkin olarak kullanılmalıdır. Afet sonrası yaraları sarma süreci de çok boyutlu, sürdürülebilir eylem adımlarıyla gerçekleşmelidir.

Bu saydığım unsurların en önemlilerinden biri de ulaşımın. 6 Şubat depreminde lojistik ve sağlık hizmetlerinin, arama kurtarma ekiplerimizin ulaşım hızının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gördük. Şehirlerimize, ilçelerimize ve köylerimize ulaşımı sağlayan sağlam ve alternatif yollarımızın önemini bir kez daha anladık. Ankara-Niğde, Niğde-Pozantı ve sonrasında Doğu Anadolu illerimize ulaşan otoyolların varlığı, iş makineleri ve yardımlarımızın iletilmesinde en büyük gücümüz olmuştur. Diğer taraftan, depremden en çok etkilenen illerimizin başında gelen Hatay'da Belen Geçidi'nin İskenderun'dan sonra Defne'ye, Kırıkhan'a ve Reyhanlı'ya ulaşımında tek yol olması, alternatif dağ yollarının da yoğunluktan dolayı tıkalı olması, havalimanının hasar görmesi nedeniyle arama ve kurtarmalarda gecikmeler yaşanmıştır. Bu durum göstermektedir ki deprem bölgesi olan illerimizde alternatif yollar zorunludur.

Değerli milletvekilleri, Kütahya'mızın da yer aldığı Batı Anadolu Fay Hattı, Ege Denizi bölgesinde aktif hâledir. Bu fay hattı en son 30 Ekim 2020'de İzmir'de yıkıma ve can kaybına yol açmıştır. Kütahya ilimiz Gediz-Emet Fay Hattı, Simav Fay Hattı, Kuzey Anadolu Fay Hattı ve Sultandağı Fay Hattı gibi hatların deprem tehdidi altındadır. Bu özelliklerinden dolayı Batı Anadolu'nun en riskli deprem bölgelerinden birinde bulunmaktayız. Bu bağlamda, Kütahya ve ilçelerine ulaşılabilir alternatif yollar da yapılması elzemdir. Bu yolların başında Uşak Banaz'dan başlayıp Simav, Bigadiç, Sındırgı, Balıkesir ve Çanakkale'ye uzanan yolumuz Uşak-Gediz yolu, Abide-Simav yolu, Emet-Tavşanlı-Dursunbey, Seyitömer-Tavşanlı-Bozüyük, Simav-Dağardı-Bursa, Tavşanlı-Domanıç-İnegöl yolları acil şekilde tamamlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, deprem bölgelerine yapılacak soruşturmanın yanı sıra diğer davalarda olduğu gibi Adıyaman'da yıkılan ve evlatlarımıza mezar olan binanın dava süreçlerinde yakından takipçi olacağımızı söylemiştik. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden gelen canlarımızın rahmetli olduğu otelle ilgili soruşturmanın çatı davadan ayrı bir şekilde yürütülmesi kararı alındı. Türk adaletinin hassasiyetine ve vereceği adil kararlarla güveniyoruz. Yaşanan acıları ve vicdanları bir nebeze olsun ferahlatacak her gelişmenin sonuna kadar takipçisi olacağımızı bir kez daha vurgulamak istiyorum. Rabb'im bir daha böyle acılar yaşatmasın, geride kalanlara dayanma gücü versin. Depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, büyük Türk milletine de sabırlar ve başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, son olarak buradan Merkez Hakem Kuruluna seslenmek istiyorum: Biliyorum ki sizin için zor ama biz sadece ve sadece adalet istiyoruz. 700 bin nüfuslu Kütahya'mızın profesyonel liglerinde bir takımı var, Belediye Kütahyaspor. Bizim maçlarımıza atanan hakemlerin gerçekten hakem olup olmadığını merak ediyoruz; özellikle, son maçta gönderdiğiniz hakemi. Hani, eğer Belediye Kütahyaspor'u kafanızda sildiyseniz ya da şampiyonluğu kime vereceğiniz şimdiden belliyse bunu bilelim, sahada ter döken genç sporcu kardeşlerimizi, kulüp çalışanlarımızı, teknik heyetimizi ve yöneticilerimizi ama her şeyden önemlisi, yağmur çamur, kış demeden takımı destekleyen binlerce taraftarımızı boşa yormayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET ERBAŞ (Devamla) - Merkez Hakem Kurulu şunu bilsin ki: Kuruluşun ve kurtuluşun kadim şehri Kütahya, size rağmen bu yıl sahadan alınını teriyle istediğini alacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Soru-cevap işlemi yoktur.

İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önermeleri işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı

oylarınıza sunacağız.

6'ncı madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Arslan Kabukcuoğlu
Eskişehir
İmam Hüseyin Filiz
Gaziantep

Zeki Hakan Sıdalı
Mersin
Ümit Beyaz
İstanbul

Orhan Çakırlar
Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı.

ZEKİ HAKAN SİDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifle, depremde zarar gören bölgelerin yeniden imarı için bir fon kurmak istiyorsunuz, güzel. Bir gecede hayatı altüst olan depremzedelerin ihtiyaçlarının eksiksiz bir şekilde giderilmesinin, onların yaralarının ivedilikle sarılmasının sonuna kadar takipçisiyiz.

Neredeyse depremin ilk gününden beri yardım toplanıyor. Farklı kanallarla toplanan yardımlar yüz milyarlarca lirayı geçti ama gelin görün ki yardım isteyen, “Su gönderin.” diyen, “Çadır yok, sokakta kalıyoruz.” diye feryat eden hâlen büyük bir kitle var. Yani temel ihtiyaçlar bile anlaşıyor ki sınırlı bir şekilde karşılanmış. Tüm bunlar yaşanırken bir yandan “Yardımlar eksiksiz ulaştırılıyor, deprem sınavını alınızın aklıyla verdik.” diyeceksiniz, diğer yandan “Kahvaltı veremediğimiz yerler var.” diyeceksiniz. Şimdi soruyorum size: Bu söylediklerinizin hangisi doğru? Şunu bir vatandaş söylese ne “Ne diye devleti âciz gösteriyorsun?” demediğiniz kalır ne de hainliği ama siz, rahat rahat “Kahvaltılık yok; çay, şeker yok; terlik yok.” diyebiliyorsunuz, sonra da helallik istiyorsunuz.

Depremin ilk anından itibaren koordine olamayan, enkaz altında kalana değil, enkazdan kendi imkânıyla çıkana bile vaktinde ulaşamayan sizler afetin felaket hâline gelmesinin ana sorumlusunuz. Neden afet, felaket oldu? Çünkü ne öncesini ne de sonrasını yönetebildiniz. İktidarınızda devleti ayakta tutan taşıyıcı kolonları birer birer kesip liyakatin yerine yakınlığı, ehliyetin yerine kayırmacılığı koyup önce asırlık kurumlarımızın içini boşalttınız; bu da yetmedi, AFAD gibi içi boş yeni kurumlar yarattınız. O kadar irtibatsızsınız ki 2 kurumunuz birbirinden habersiz. Bunu da zaten sabahki yaşanan selde bile gördük. İçi boş, kontrolü olmayan kurumlarınız yetmezmiş gibi şimdi bir de denetimden kaçırıldığınız fonlarınız geliyor. Şimdi, bunların yeni bir modelini, Afet Yeniden İmar Fonunu görüşüyoruz. Teklif sahipleri Türkiye Tek Yürek Kampanyası'nda toplanan paraların bu Fona aktarılamayacağını söyledi. Bu para Fona gelmiyor, denetime girmiyor, depremzedeye de ne kadar gittiği belli değil. Peki, nereye gidiyor o zaman? Biz sanki bu filmi 15 Temmuz yardım paralarında da görmüştük.

Kıymetli milletvekilleri, görüştüğümüz 6'ncı maddede Fonun denetim süreci üzerine konuşuyoruz. Fonda yurt dışından gelecek yardımlar da olması sebebiyle bağımsız denetim uygulaması getiriliyor fakat hepimizin de çok iyi bildiği gibi bağımsız denetimler içerik denetimi değil yalnızca şekil denetimi. Bu Fonun kurulmasını, afetten etkilenen vatandaşlarımızın yaşam alanlarının yeniden imar edilmesini elbette ki destekliyoruz ancak geçmiş dönemlerde yaşadığımız fon süreçlerinde hepimizin yakından gördüğü aksaklıklar, denetimde yaşanan problemler de göz önünde bulundurulmalı veya bulundurulmalıydı. Bu doğrultuda, İYİ Parti olarak teklifimiz bu Fonun müstakil ve denetimden uzak bir şekilde değil bütçe içerisinde kurulması ki her bir kuruşun nereye harcandığı belli olsun. Böylece yurt dışından gelecek yardımların da yerine harcanıp harcanmadığı takip edilir hem de Fona giren çıkan paralar Sayıştay denetimine tabi tutulmuş olur.

Yeniden imar sürecini konuşurken depremin ülkemizin stratejik sektörlerinden biri olan tarımı da vurduğunu unutmamalıyız. Ülkemizin toplam tarım alanlarının yüzde 16'sı bu deprem bölgesinde. Deprem sebebiyle bölgedeki çiftçilerimiz sermaye varlıklarının büyük bir kısmını kaybetmiş durumda; alet ve makineler başta olmak üzere sulama sistemleri ve tarımsal altyapıları da maalesef zarar gördü. Zaten borç batağında olduğunu bildiğimiz bu çiftçilerimizin gelir kaynaklarını ve refahını kurutmuş durumda. Üretime devam etmeleri için kurumlara büyük görevler düşüyor. Öncelikle çok kapsamlı ve gerçekçi bir hasar tespit çalışması yapılmalı. Unutmayalım, doğru veri doğru çözümün anahtarıdır. Öncelikle hal sistemi, tedarik zinciri gibi aksamalar yüzünden çiftçilerimizin tarlada kalan ürünlerinin alınması için kurumlar hemen harekete geçmeli, mağduriyet giderilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ HAKAN SİDALI (Devamla) – Başkanım, tamamlıyorum.

Üreticilerin üretime devam etmek için ihtiyacı olan tarım araçları temin edilmeli; tohum, gübre, ilaç başta olmak üzere tüm tarımsal girdilere ulaşmaları kolaylaştırılmalı, hatta bir yıl bölgeye destek amaçlı tüm bunlar devlet tarafından üstlenilmeli. Tarımsal iş gücü ve istihdam planlaması yapılarak somut destekler hayata geçirilmeli, aksi hâlde tarımsal üretimin de sürdürülebilirliğinden söz etmek imkânsız olacak ve bu kapımızdaki gıda krizi, yüksek gıda enflasyonu ve yaşadığımız deprem afeti daha da etkili olacaktır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 6- (1) Fon bağımsız denetim standartlarına uygun olarak denetlenir.

(2) Fon kaynakları ve aktarımlarına ilişkin mali veriler en geç üçer aylık dönemler itibarıyla kamuoyuyla paylaşılır. Bu çerçevede, kaynak aktarılan idareler gerekli her türlü bilgi ve belgeyi sağlamakla yükümlüdür.

(3) Fon ayrıca Sayıştay denetimine de tabiidir. Fonun Sayıştay tarafından denetlenmesi sonucunda düzenlenen denetim raporu hesap döneminin kesimini izleyen yılı Ekim ayı sonuna kadar Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülür.

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Ulaş Karasu
Sivas

Özgür Özel
Manisa

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Süleyman Girgin
Muğla

Ömer Fethi Gürer
Niğde

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Sivas Milletvekili Ulaş Karasu.

Buyurun Sayın Karasu.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Başkan, kanun teklifinin 6'ncı maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce bugün deprem bölgesinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından açıklanan deprem raporuna göre, 11 ildeki bağımsız bölüm hasar tespitinde yıkık, acil yıkılması gereken, ağır hasarlı, orta hasarlı bina sayısı 800 bin civarında. Ancak bu rakamlar sürekli değişiyor çünkü tespit çalışmaları yetersiz. Valiler farklı, bakanlar farklı, AFAD farklı, Cumhurbaşkanı farklı rakamlar veriyor. Bakan çıkıyor: "Bir yılda 200 bin konut yapacağız." Cumhurbaşkanı önce "270 bin konut..." sonra, bugün "319 bin konut yapacağız." dedi. Konut sayısında da ihaleler gibi açık artırma var çünkü yaptığınız projeler plansız programsız şekilde ilerliyor.

Şimdi, bölgedeki yeniden yapım süreci için yangından mal kaçırır gibi ihale yapılıyor. 800 bin konutun, şu anda yaptığınız ihale bedellerini baz alırsak ülke ekonomisine maliyeti yaklaşık 75 milyar dolar. Bunun üzerine bir de altyapı, üstyapı çalışmalarını ekleyin, 100 milyar doları aşan bir maliyet karşımıza çıkıyor. Bölgenin bir an önce ayağa kaldırılması gerekirken önemli olan fon kurmak değil, bu finansmanı nasıl sağladığınız, nereden sağladığınız ve ne şekilde kullanacağınızdır; bunların hiçbirini açıklamıyorsunuz. Topladığınız 115 milyar TL'yi dahi bu Fonun içine katmıyorsunuz. İhaleleri 21/b davet usulüyle TOKİ'nin elinde kalan firmalara paylaşıyorsunuz. 23 Şubatta ilk ihaleyi yaptınız, yirmi gün içinde yaptığınız ihalelerde prim başına yüzde 10'luk fiyat farkı oluşmuş durumda. Avan projeler üzerinden, zemin etüdü yapılmadan -planı yok, projesi yok- hangi akılla, mantıkla bu projeleri yapıyorsunuz, herkes şaşkın. "On iki ayda 319 bin konutu bitireceğiz." diyorsunuz. Hangi tedarik zinciriyle yapacaksınız bunu? Hangi iş gücüyle bitireceksiniz? 319 bin konutu yapabilmeniz için 500 bin inşaat işçisine ihtiyaç var. Siz, depremden önce çadırını kurmaktan âcizsiniz, bu kadar işçiyi orada nasıl çalıştıracaksınız?

Beş yıldır bu kürsüden defalarca ifade ettim, ülkemizin en önemli sektörünü yok ettiniz, binlerce inşaat işçisi sayenizde yurt dışına kaçtı. Şu an 1 işçinin Türkiye'deki yevmiyesi 1.500 TL'yi geçmiş durumda. Soruyorum: Nasıl yapacaksınız? Vatandaşlara hayal satmaktan vazgeçin, sizin yaptığınız sadece seçim yatırımı. "Türkiye seçime giderken biz ihaleleri yapalım, yandaşlara parayı dağıtalım, kule vinçleri kuralım, seçim meydanlarında 'İnşaatlara başladık.' diye nutuklar atalım." Tam da sorun burası; siz plansız programsız, öngörüsüz bir iktidarsınız.

Değerli milletvekilleri, TOKİ yirmi yılda kentsel dönüşüm projesi olarak üçüncü derece deprem bölgesi olan Ankara'ya 97.576, Konya'ya 30.555 konut yaparken depremin vurduğu Maraş'a 2.968 konut, Hatay'da ise sadece Payas ilçesine 967 konut yapmış. "Kurt yapmaz bu taksimi kuzulara şah olsa." derler ya, tam da bu iş. AFAD raporunda deprem beklenen bölgeye 967 konut, deprem tehdidinin en az olduğu bölgeye 128 bin konut yaptınız; işte AKP'nin kentsel dönüşüm hikâyesi tam da budur değerli arkadaşlar.

Bu ülkenin kaynaklarıyla sadece "Atatürk" ismini silmek için statlar yenilenir, seçim yatırımı olsun diye millet bahçeleri yapılır, ülkenin en değerli arazileri Emlak Konut eliyle yandaşlara peşkeş çekilir, o arazilere AVM'ler, rezidanslar, lüks siteler yapılır, sonra da çıkıp "CHP kentsel dönüşüme karşı." denilir. Biz kentsel dönüşüme karşı değiliz arkadaşlar, biz sizin bitmek bilmeyen para ve rant sevdanıza karşıyız.

Değerli milletvekilleri, deprem bölgesinde TOKİ'nin açtığı tek bir kalem ihaleyi açıklıyorum size: Gaziantep'te 400 adet köy evi için 925 milyon TL'lik ihale yapılmış; tek bir köy evini 2 milyon 300 bin TL'ye ihale etmişsiniz. Bu ilk maliyetin yüzde 40'ı vatandaşın cebinden çıkacak yani 2 milyon 300 bin TL'lik köy evinin 900 bin TL'sini vatandaş ödeyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ULAŞ KARASU (Devamla) – Depremde eşini, çocuğunu, kardeşini kaybetmiş insanlardan hangi yüzle para isteyeceksiniz? İnsanda biraz, gerçekten, utanma duygusu olur. Ama buradan söz veriyoruz, 13'üncü Cumhurbaşkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu dün Hatay'da ifade etti, 14 Mayıs'tan sonra herkese evlerini teslim edeceğiz, beş kuruş da almayacağız çünkü bizim halkımız bunu hak ediyor, bu millet her şeyin en iyisine layıktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "türlü" ibaresinin "nevi" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

Serpil Kemalbay Pekgözegü

İzmir

Erol Katircioğlu

İstanbul

Abdullah Koç

Ağrı

Kemal Bülbül

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime, bugün Urfa'da ve Adıyaman'da yaşanan sel felaketinde yaşamını yitiren canları saygıyla, rahmetle anarak başlamak istiyorum. Ama bu Meclisin de artık bir başsağlığı dileme meclisi olmaktan çıkıp gerçekten halkın yaralarını saracak, halkın sorunlarına çözüm üretecek, bu afetleri önleyecek bir politika, bir politik hat çizmesi gerektiğinin, buna göre önlem alması gerektiğinin de önemle altını çiziyorum.

Biz daha yeni, çok büyük bir depremi geride bıraktık, üzerinden otuz beş, otuz altı gün geçti; şimdi sel felaketi oldu ama görüyoruz ki aslında ülkede hiçbir şey değişmiyor. Deprem oluyor, ölüyoruz; sel oluyor, ölüyoruz; maden patlıyor, ölüyoruz; çığ düşüyor, ölüyoruz yani ne yaparsak yapalım, bu ülkede yaşamamanın yolunu yurttaş olarak bulamıyoruz. Neden? Çünkü başımızda yüzyılın felaketi olan bir AKP iktidarı var; yandaşlarını doyurmak için, kasasını doyurmak için kendini ranta vermiş bir iktidarla karşı karşıyayız. Siz insanların yaşamları pahasına o iktidar koltuklarında oturuyorsunuz. Bugün deprem bölgesinde ölen her bir canın müsebbibi sizsiniz. Sadece "Bina yıkıldı." diyemezsiniz, sadece "Sel geldi, su aldı, götürdü." diyemezsiniz, "Maden patladı, gazdan zehirlendi." diyemezsiniz; siz önlem almadınız. Siz burada hiçbir zaman gerçek bir kentsel dönüşüm projesi getirmediğiniz, siz rantsal dönüşüm yaptınız. Geçen gün de söyledik; Fikirtepe'ye bakın, Sulukule'ye bakın, İzmir'deki Kadifekale'ye bakın; her birinden, o kent merkezlerinde kalan yerlerden dünyanın rantını devşirdi sizin o 5'li çeteniz, müteahhitleriniz.

Bugün geline nokta ne? Bugün, depremden kurtulan yurttaş Adıyaman'da sel konteyneri götürdüğü için can verdi ya, can verdi. Bugün öyle bir hâle geldik ki bir baba bir başka babanın görüntüsünü ve kızının son dakikalardaki ses kaydını paylaşıyor ve şunu söylüyor: "Allah'ım, inşallah, benim kızım hemen ölmüştür." Yani ölümlümüzün şekli için dua ettiğimiz bir ülke yaratınız ya, "Çocuklarımız, sevdiklerimiz enkazın altında uzun süre kalmamış olsun, imdat dilememiş olsun, donmamış olsun, ağrı çekmemiş olsun." diye dua eden bir ülke yaratınız siz ve şimdi hiç utanıyor musunuz? Gerçekten merak ediyorum ya. Tek bir istifanız yok. Hatay Valiniz istifa etmiş. Niye? Değerli hemşehrilerine çok büyük hizmetler yaptı ya, çok can kurtardı ya, şimdi de milletvekili olarak hizmet edecekmiş. Utanın ya, utanın! Gerçekten bir utanma duygunuz yok mu sizin? Yirmi yıldır kim iktidarda o Urfa'da? Kim Urfa'nın Büyükşehir Belediyesini yönetiyor? Bugün Valiniz açıklama yapmış, "Kent'in değişik yerlerinde dalgıçlarımız

arama kurtarma çalışması yapıyor.” diyor. Bir kentin merkezinde dalgıcın arama yapmasını gerektirecek kadar nasıl su birikintisi olur? Siz altyapıyı neye göre yapıyorsunuz? Neye göre yapıyorsunuz da dalgıçlar insanların cenazelerini arıyorlar? Bu mu sadece? Hayır, sadece bu da değil. Bakın, birçok görüntü var, gerçekten insanı dehşete düşürüyor. Ya, su motoru yok, su motoru olmadığı için kepçeyle su tahliyesi yapılıyor ki araçlara ve onların içindeki cenazelere, insanlara ulaşılsın diye. Peki, siz burada hiçbiriniz bundan sorumlu olduğunuzu düşünüyor musunuz? Bir kişi istifa etmeyi düşünüyor mu? Düşünmüyorsunuz. Niye? Çünkü öyle bir derdiniz yok. Sizin insanları yaşatmak gibi bir derdiniz yok, tek bir derdiniz var o da koltukta oturmak, iktidarınızı devam ettirmek ve ne olursa olsun bu rant, talan, zulüm düzeninizi devam ettirmek istiyorsunuz. Bunu kabul etmediğimizi söylememiz gerekiyor.

Şimdi, bakın, yine, Urfa’da Eğitim Araştırma Hastanesinden görüntüler: Bütün 1’inci katı, bodrum katını, girişi su basmış. Niye su basar? Bir hastaneyi su basar mı ya? Bir hastane afette ilk yıkılan yer olur mu? Olur. Niye? Çünkü iktidarda AKP var, çünkü siz yönetiyorsunuz. Siz malzemeden çaldığınız için, siz ihaleyi yandaşınıza peşkeş çektiğiniz için, siz zemin etüdü yapmadığınız için, siz bütün bu süreçlerden nemalandığınız için hastaneler ilk yıkılan yerler, ilk su basan yerler oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Afet anlarında insanlara sağlık hizmeti sunması gereken yerler sağlık hizmetinin yanından bile geçmez hâle geliyor. Niye? Çünkü siz rantsal dönüşümün bir benzerini de sağlıkta yaptınız. “Sağlıkta dönüşüm” dediniz, vurdunuz paranın sırtına, açtınız bütün kamu hizmetlerini özeline, sermayenin iştahını kabartacak şekilde ve bugün insanların çoğu, depremden kurtulan da selden kurtulan da sağlık hizmeti alamadığı için ölüyor. Bunun vebalini taşıyorsunuz ama hâlâ sorumluluk almıyorsunuz, hâlâ tek bir yetkiliniz tek bir sorumluluk duyup da istifa etmedi. Etmiyorsunuz, etmeyeceksiniz ama biz size söyleyelim, halkımız sizin biletinizi çoktan kesti. Her bir canın ahi üzerinizde ve o ahlar sizi iktidardan düşürecek.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7’nci madde üzerinde 3 tane önerge vardır, önergelere aykırılık sırasına göre işlem alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fahrettin Yokuş

Konya

İmam Hüseyin Filiz

Gaziantep

Zeki Hakan Sıdalı

Mersin

Ümit Beyaz

İstanbul

Orhan Çakırlar

Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizi derinden sarsan Kahramanmaraş depreminin üzerinden kırk gün geçti. Hep birlikte, aziz milletimizin de destekleriyle deprem yaralarını sarmaya çalışıyoruz. Siyasi iktidar olarak bugüne kadar deprem bölgesinde yaptıklarınız gösteriyor ki hiçbir ders maalesef almamışsınız. Yaşadığımız büyük deprem felaketinde tarım arazilerine yapılan binaların büyük bir bölümü çöktü. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sert Kabuklu Meyveler Uygulama ve Araştırma Merkezimiz de talan edilmeye başlandı. “SEKAMER” denilen, otuz yılda kurulmuş bu merkezde dünyada yetiştirilen ceviz genlerinin en önemli 3 çeşidi bulunuyor. Bu kıymetli alana TOKİ konut yapmaya başladı, üstelik üniversite yetkililerinin haberi olmadan. Bakanlık, yapılaşma öncesinde Ziraat Mühendisleri Odasından rapor dahi istememiş. Toplamda 412 dekar arazinin 135 dekarı konut yapımına ayrılmış. Yetkililer, yapılaşmaya açılan ve ağaçların söküldüğü alanın kumlu ve çakıllı bir arazi olduğunu, yanından dere geçtiğini ve alanın bir kısmının doldurma alan olduğunu belirtiyor fakat yapılan bir zemin etüdünün olup olmadığı, yapıldıysa hangi uzmanlar tarafından yapıldığı soruları cevapsız kalmış yani inşaatı uygun olmayan çakıllı ve kumlu bir alana inşaat yapılıyor. Bu hususta Profesör Doktor Mehmet Sütyemez, SEKAMER’in önemini şu sözlerle anlatıyor: “Bu merkez için ceviz çalışmaları ve gen kaynakları Türkiye’de en önemli marka konumuna geldiği gibi dünyada da tanınır hâle gelmiştir. Görüş alınması gereken Bakanlık devre dışı, özel yasalara göre alınması gereken izinler devre dışı, Bakanlık kendi bulduğu ve kim olduğunu bilmediğimiz uzmanlara göre istediği yere konut açabiliyor. Önemli bir gen kaynağı olan bu alana yetkililer sahip çıksın istedik, davet ettik; maalesef kimse şu anda yasayı, yönetmeliği, diğer kurumları umursamıyor. Bilimden ve uzmanlardan tamamen uzak, ‘ben yaptım oldu’ dönemi yaşanıyor.” Yani yirmi yıldır yaşandığı gibi. Bu hususta Jeofizik Yüksek Mühendisi Profesör Doktor Övgün Ahmet Ercan tarım alanlarına inşaat yapılmasıyla ilgili şunları söylüyor: “Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisi altında yeni yerleşim alanları tarım ve sulak alanlar üzerinde açılıyor, bu da deprem açısından son derece sakıncalı. Özellikle, son depremde yıkılan binaların yüzde 60’ı tarım alanlarındadır. Olağan olan da genellikle depremde yıkılmaların yüzde 20’si yerden gelen koşullar nedeniyle, yüzde 80’i ise yapıdan gelen sorunlar nedeniyle olur ama bu depremde tespitin ilk defa çok yaygın olarak tespitimiz yüzde 60’ı yerden gelen sorunlar -yani zemin sorunu- yüzde 40’ı yapıdan gelen sorunlar nedeniyle yıkıldı. Bu, hatalarımızın zaman içerisinde ne kadar büyüdüğünü gösteriyor. Malatya’da, Kahramanmaraş’ta, Osmaniye’de, Antakya’da tarım ve sulak alanlara yapılan binalar sebebiyle yıkımın ne kadar büyük olduğunu görüyoruz. Tarım alanında yapılaşma için tüm araştırmalar ve incelemeler yapılsa bile ben sonucun olumlu çıkacağını düşünmüyorum. Elli üç yıldır bu alanda çalışıyorum, tarım arazisine yönelik söyleyeceğim tek şey, tarım arazilerine kesinlikle konut yapmayınız.” Bilim adamları böyle diyor, ziraatçılar öyle diyor ama sizin umurunuzda değil. Zaten siz yirmi yılda tarım arazilerinin yüzde 16’sının tarım vasfını yitirmesine sağladınız. Yani ne yaptınız? Konutla doldurdunuz yani aslında felaketimizi hazırladınız. Yüzde 16 ne demek? Yani gelecek nesillerimizin bile rızasını kesiyorsunuz, bir de ölüme davetiye çıkarıyorsunuz. Burada defalarca söyledim, Bahri Dağdaş... Türkiye’nin en önemli tarım kompleksini ve birinci sınıf arazilerini parça parça sattınız hâlâ satıyorsunuz ama siz alışkınsınız; satmak üzerine gelmişsiniz, dağıtmak üzerine gelmişsiniz.

Değerli milletvekilleri, siyasi iktidar, ülkemiz büyük bir felaket yaşamışken, deprem yaraları sarılmamışken hâlâ bildiğini okuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – İktidara soruyorum: Nasıl olur da etüt zemini sağlam olmayan yere deprem konutu yapmaya kalkarsınız? Şimdi burada yeniden bir felaket yaşanınca yine kader planı mı diyeceksiniz? Hiç mi ders çıkarmıyorsunuz? Tarım arazilerinin ve böylesi önemli üretim merkezlerimizin kıymetini bilmiyorsunuz. İnsan hayatını hiçe sayan talan anlayışınızı sürdürüyorsunuz. En iyi bildiğiniz iş olan beton yığınını yapmaya devam ediyorsunuz. Bilimi, bilim adamlarını dikkate almıyorsunuz. Sahi siz ne zaman ilime, bilime, bilim insanlarına kulak vereceksiniz? Zaten vermenizi de beklemiyoruz bu saatten

sonra çünkü diyoruz ki: Tarım arazilerimizi yok edemeyeceksiniz, tarım arazilerine konut dikemeyeceksiniz çünkü iki aylık süreniz kaldı, bu dikmeye çalıştıklarınızı da biz sökeceğiz. İnşallah, iki ay sonra milletimizin yaralarını da biz saracağz diyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden imar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 7- (1) Fon, kurumlar vergisinden muaftır. Fonun bu Kanunda sayılan görevleriyle ilgili faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri dolayısıyla iktisadi işletme oluşmuş sayılmaz. Söz konusu muafiyet, Fonun kazanç ve iratları üzerinden 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılacak vergi kesintilerini de kapsar.

(2) Fonun faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve harçlardan, Fona yapılan bağış ve yardımlar veraset ve intikal vergisinden, Fonun faaliyetleri ile ilgili işlemler banka ve sigorta muameleleri vergisinden ve Kaynak Kullanımını Destekleme Fonuna yapılacak kesintilerden müstesnadır.

(3) Fona yapılan nakdî bağış ve yardımların tamamı, 193 sayılı Kanun ile 5520 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir.

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Özgür Özel

Manisa

Burcu Köksal

Afyonkarahisar

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Süleyman Girgin

Muğla

Ömer Fethi Gürer

Niğde

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal.

Buyurun Sayın Köksal.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir kayyum hikâyesi, akabinde de bir cukkalamayı anlatacağım.

Afyonkarahisar seçim bölgemde merkeze bağlı Gebeceler kasabasında AKP'li Belediye Başkanının hapse girmesiyle boşalan belediye başkanlığı için Belediye Meclisinde MHP'li belediye meclis üyelerinin sırf AKP'nin istediği belediye meclis üyesini başkanlık için desteklememeleri üzerine Belediye Meclisinden başkan seçtirmeyip Afyonkarahisar Vali Yardımcısını 2022 yılı Ekim ayında kayyum olarak atadınız. Konu yargıya taşındı, hâlâ sürüyor; o ayrı bir tartışma konusu. Bu hukuksuzluğu yapmayın dedik, bırakın dedik, Belediye Meclisi kendi içinden başkan seçsin, kendileri yönetsinler dedik; kabul etmediniz. “Bizim istediğimiz olmazsa olmaz, halkın iradesi de neymiş.” dediniz, kayyum atadınız. Peki, atanan bu kayyum, Vali Yardımcısı ne yaptı? Belde belediye başkanları yaklaşık 17 bin lira maaş alırken tam 30 bin lira maaş aldı. Bu durumu geçtiğimiz günlerde ortaya çıkardım, belgesiyle beraber yayınladım; işte burada bordrosu, kendisi düzenlemiş bordroyu da 30 bin lira olarak. Ben ortaya çıkarınca apar topar sanki suçu gizlercesine bir karar alıp bundan sonraki belediye başkanlığı maaşlarını depremzedelere bağışladı. Peki, buradan soruyorum: Bundan sonrakileri depremzedelere bağışladı ama ekim ile şubat arasında almış olduğu fazla maaşlar ne oldu? Bunların hesabı sorulmayacak mı? Aramızda hukukçular var, hukukçu arkadaşlar bilir, burada görevi kötüye kullanma ve zimmet suçu oluşmuş durumda. Yürekli cumhuriyet savcılarını buradan göreve davet ediyorum, tüyü bitmemiş yetimin hakkı var bu parada, lütfen gereğini yapın, bir an önce soruşturma açın. 17 bin lira alırken belde belediye başkanları, kayyum olarak atanan Vali Yardımcısının vali yardımcılığı maaşı hariç 30 bin lira maaş almasını hangi vicdana sığdırabilirsiniz? Gebecelerli garip gurebanın hakkı ne olacak? Beytülmale el uzatanın, kul hakkı yiyenin, boğazından haram lokma geçirenin Allah bir türlü belasını versin. Gerçi “Türkiye Tek Yürek” kampanyasıyla toplanan 115 milyar liralık yardımı Sayıştay denetimine tabi tutmamak için Afet Fonuna aktarmayıp denetim dışı bırakanlara ne desek boş! Vallahi şeytana bile pabucunu ters giydirirsiniz!

Kızılıya ait Avrupa'nın en büyük çadır fabrikalarından biri olan Ankara'daki üretim tesisini AKP'li bir iş insanına kiradınız. O da bu fabrikada üretilen çadırları Kızılıya satıyor, Kızılıya da bu çadırları başkalarına satıyor; düzene bak, düzene!

Saraya tanesi 70 bin avrodan atlar alıp vatandaşlardan depremzedeler için peynir, zeytin, çay, terlik istiyorsunuz. Allah muhafaza, seçimi bir kez daha kazanırsanız Timur'un filleri misali bu atları da millete besletirsiniz siz.

Ha, bir de “Depremzedelere kahvaltılık yollayın.” deyip de günde 10 bin kişiye yemek çıkaran Saadet Partisinin aşevini kapatmayı neyle izah ediyorsunuz? Milletin yiyeceği bir tas çorba, 2 kaşık sıcak yemeği de mi çok gördünüz? Ama doğru ya, Suriyeliler için hak gördüğünüz şeyleri bu ülkenin vatandaşları için çok görüyorsunuz siz. 2022 yılında -temmuz ayıydı sanırım-Erdoğan çıktı, Suriye'nin kuzeyinde 250 bin briket ev yapmayı planladıklarını, insanların ilkel çadırlarda yaşamasının ne insani ne de İslami olmadığını söyledi. Şimdi, Suriyelilerin çadırdaki yaşamasını insani ve İslami bulmayan Erdoğan, depremzede vatandaşlarımızın yağmurda, çamurda, soğukta, selde çadırdaki yaşamaktan memnun olduklarını söylüyor, hatta bazı depremzedelere bu çadırları bile çok görüyor. Yine, Suriyelilere 150 milyar lira harcayıp ev yapıyorsunuz, depremzede vatandaşlardan ev için para istiyorsunuz, onlara ev satıyorsunuz. Suriyelilere 40 milyar harcayıp “Gerekirse 40 milyar daha harcarız.” diyorsunuz, depremzede vatandaşlarımız için çay, şeker, peynir, zeytin, terlik bulamıyorsunuz. “Ay'a sert iniş yapacağız.” “Almanya bizi kısıyor.” “Yerli uçağımız göklerde.” “Karadeniz'de çıkan doğal gaz evlerde.” derken “Deprem bölgesine acil kahvaltılık, çay, peynir, zeytin, terlik yollayın.” noktasına geldiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Devamlı) – Siz vatandaşlarını depremde koruyamayan, depremde sonra kurtaramayan, kurtarsa da soğuktan koruyamayan, kurtulanları yerleştirecek düzgün bir zemine sahip bir yer bulamayan, depremde kurtulan vatandaşını selden ve yağmurdan koruyamayan bir iktidar olarak tarihe geçecek ve 14 Mayıs'ta sandığa gömüleceksiniz.

Genel Kurula saygılarımla.

AYLİN CESUR (Isparta) – Satılan çadırları da unutmayalım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde yer alan ilk “ve” ibaresinin “ile” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Serpil Kemalbay Pekgözegü

İzmir

Abdullah Koç

Erol Katırcıoğlu

İstanbul

Mahmut Celadet Gaydalı

Züleyha Gülüm

İstanbul

Kemal Bülbül

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm.

Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Depremi ardından sel vurdu, depremedeler bir kez daha zorlu koşullarda yaşamak zorunda bırakılıyor. Deprem var, devlet yok; sel var, devlet yok. Nerede devlet? Baskıya gelince, gözaltına gelince, tutuklamaya gelince var. Çıkarları için dünyaya yardım götüren Kızılay, ülke için yok; AFAD, ülke için yok. Depremden önce de sonra da sorumluluğu olması gereken bakanlıklar ortada yok.

Binlerce engelli, işitme cihazlarını, tekerlekli sandalyelerini, beyaz bastonunu, cep telefonlarını depremde yitirdi; bunları sağlayacak bir devlet ortada yok. Engelli bireylerin bakımını üstlenecek, ihtiyaçlara erişimini kolaylaştıracak, kamu hizmetlerini ortaya çıkaracak bir devlet yok. Depremden kaynaklı engelli sayısı çok fazla arttı ama hiçbir destek yok. Yatalak bir kadın, ayrı bir çadırı ihtiyacı var ama çadır verecek bir devlet yok. LGBT+'lar hep iktidarın hedefindeydi, yaşam alanları hep güvencesiz bırakılmıştı, depremde çok daha fazla güvencesiz hâle geldiler. Barınma noktalarına alınmadılar, çadır verilmedi, yaşam hakları ellerinden alınmaya çalışılıyor, ihtiyaçları karşılanmıyor, bir kez daha nefret söylemleriyle karşı karşıya kaldılar.

Çadır kent için insanlara ait arazilere el koyuyorsunuz. Afete hazır toplanma alanları yapmamışsınız, kişilere ait kendi çadırlarını kuracak yerlere el koyarak çadır kentler kurmaya çalışıyorsunuz. Çadır kentlere, çadırlara elektrik sayaçları takıyorsunuz. Enkaz altındaki cenazeler yıkım sırasında kepçelerle parçalanıyor; ne ölüsüne ne dirisine saygınız yok, bir mezardan mahrum bıraktınız insanları.

Asbest ve salgın hastalık riski gittikçe yayılıyor ama sizin umurunuzda mı? Halk, deprem bölgesinde en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamıyor; ne içilebilir ne kullanılabilir su yok, yeterli gıda yok, çadır yok, tuvalet yok, banyo yok ve siz yoksunuz aslında. Tüm bunlar yetmezmiş gibi şimdi de yağmurla, selle karşı karşıya kaldılar. 13 kişi hayatını kaybetti, evleri, çadırları su bastı, eşyalar kullanılamaz hâle geldi; yine devlet yok. Gerçekten çok zor mu bu temel ihtiyaçları karşılamak? Hani siz dünya lideriydiniz? Hani her ülkeye yardım götürüyordunuz? Hani sizden büyük kimse yoktu? Peki, kendi halkınıza gelince mi yok oldunuz? Toptan yok olun da kurtulalım bari.

Konuşmada diyorsunuz ki: “6 Şubat depreminin sınanmasından başarıyla çıktık, kalplerimizi, ellerimizi birleştirerek yaralarımızı sardık.” Evet, kısmen bir sarma oldu ama sizin ne kalbiniz ne de elleriniz orada yoktu zira bir kalbinizin kaldığını da zannetmiyoruz. Yaraları kim sardı biliyor musunuz? Halk sardı, halkın dayanışması sardı. Depremi ilk saatinden itibaren halk vardı, demokratik kitle örgütleri vardı, vatandaşlar vardı ama siz yoktunuz. Buna rağmen bir başarı hikâyesi yazıyorsunuz. Hangi hakla yazıyorsunuz ya? Biraz utanmanız olsun. İstifa etmeniz gerekirken, çadırları satan Kızılayın Başkanı istifa etmesi gerekirken yanınıza alıp poz verdiniz. Sorumlular istifa etmesi gerekirken utanmadan milletvekili adayı olmak için istifa etmiş. Hani insan diyor ya “Bu kadarı da olmaz.” Ama ne zaman “Bu kadarı da olmaz.” diyorsak bunların hepsi sizden çıkıyor.

Hakkınızı yemeyelim, var olduğunuz yerler vardı; engellemede vardınız, yardımlara el koymada vardınız. Son olarak da “Kız Kardeşlik Köprüsü” kampanyasının çadırlarına el koymada yine sizi gördük. İzmir Bayraklı’da 2020’de yaşanan depremden sonra geçici barınma merkezinde yaşamını sürdüren depremedelerin Valilik kararıyla çıkarılmasında da sizleri gördük.

Acımız çok büyük evet, yaralarımız çok derin. Halkımıza sesleniyorum: Kolay olmayacak elbette ki hiçbir şeyi unutmak, unutmayacağız da ama birlikte kalkacağız bu acıların altından. Birbirimize güveneceğiz, bu iktidara falan güvenmeyeceğiz, halkımıza güveneceğiz. Yaralarımızı halkın dayanışmasıyla saracağız. Ayakta kalacağız, umudumuzu yitirmeyeceğiz. Enkaz altında kalma riskine rağmen, can güvenliği tehlikesine rağmen o enkazlara girip canları kurtarmaya çalışan arkadaşlarımıza güveneceğiz. Havalimanlarında deprem bölgesine gidebilmek için saatlerce bekleyen, arkasından kilometrelerce yürüyen arkadaşlarımıza, halkımıza güveneceğiz. Yoksul olmasına rağmen, ekmek bulamamasına rağmen bir ekmeğini depremedelerle paylaşmak için mücadele eden insanlara güveneceğiz. Yeni yaşamı birlikte kuracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Zor olacak ama yeni yaşamı emin olun birlikte kuracağız, hiçbir şeyi de unutmayacağız, her yapının hesabını da soracağız. Yitirdiklerimizin, yardım çığlıklarıyla hayatını kaybedenlerin, binbir emekle var ettiğimiz yaşam alanlarımızın yok edilmesinin hesabını soracağız. Anılarımızın, geçmişimizin enkaz altında bırakılmasının hesabını soracağız. Bacağı kesilerek enkaz altından çıkarılan, hastaneye götürülemeyen, acıdan “Ne olur beni öldürün.” diyen kız kardeşimizin hesabını soracağız. “Oğlum, kızım, çocukları öldü, bir torunum kaldı, eşim akli dengesini yitirdi, torunuma bakmak için ben akli dengemi korumaya çalışıyorum.” diyen amcanın hesabını soracağız. Öyle koltuklarınızda rahat oturacağınızı sanıyorsanız yanılıyorsunuz, zulüm iktidarınız son bulacak, tüm kaynaklar halka...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – ...asıl sahiplerine verilecek ve siz bizler için yaptığınız o cezaevlerinde yerinizi alacaksınız.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7’nci madde kabul edilmiştir.

8’inci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İbrahim Halil Oral

Ankara

Orhan Çakırlar

Edirne

Ümit Beyaz

İstanbul

İmam Hüseyin Filiz

Gaziantep

Zeki Hakan Sıdalı

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 413 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Cumhurbaşkanının beklenen imzasının atılmasıyla birlikte ülkemiz seçim sürecine girmiştir. Türkiye’nin bir seçime ve bu seçime birlikte gelecek büyük değişime ihtiyacı vardı. Demokrasinin bir gereği olarak milletimiz 14 Mayıs’ta sandık başına gidecek. Seçimlerin Türk milletinin geleceğine yakışır şekilde toy havasında yapılacağına tüm kalbimle inanıyor ve ümit ediyorum. Alınan seçim kararının vatandaşlarımız ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını Yüce Allah’tan diliyorum.

Sayın milletvekilleri, yirmi bir yıldır Türkiye adaletle hasrettir, yirmi bir yıldır Türkiye huzura hasrettir, “şucu”luk ve “bucu”luk üzerinden ayrıştırılan Türkiye yirmi bir yıldır kardeşliğe hasrettir, en önemlisi yirmi bir yıldır Türkiye demokrasiye

hasrettir.

Değerli milletvekilleri, iktidarın demokrasi terimine o kadar yabancılaştığını görüyoruz ki artık bu millet için bir demokrasi sorunu hâline gelmiştir iktidar. Demokrasinin tanımını öğrenmek isteyenlerin Millet İttifakı'nın aday belirleme sürecini incelemesi tahmin ediyorum yeterlidir. Farklı dünya görüşüne sahip 6 lider, partilerinin ilgili kurumlarından aldıkları yetkiyle Türkiye'nin geleceği için aynı masa etrafında buluştular ve Millet İttifakı'nı kurdular, tek adam rejimine bir son vermek için çözüm aradılar. Bu süreçte demokrasinin bir gereği olarak bazen sert, bazen yumuşak, bazen de zıtlaşmaların olduğu çetin müzakereler yaşandı. Bunlara hepimiz şahit olduk ve iyi ki de olduk, tüm vatandaşlarımız İYİ Partinin "Demokrasi, hürriyetin anahtarıdır." diyerek "Kahr olsun istibdat, yaşasın hürriyet." bilinciyle hareket eden bir liderinin olduğuna şahit oldu. Liderimiz Meral Akşener'in yoğun çaba ve gayretleriyle Millet İttifakı bu süreçten daha da güçlenerek çıktı. Unuttuğumuz "demokrasi" kavramı Millet İttifakı'nın müzakere sürecinde Türk milletine yeniden hatırlatıldı. Geline sonu ortadadır, kazanacak formül bulunmuştur ve Millet İttifakı kazanacaktır inşallah. Ben de bu vesileyle, ittifakımızın adayı olan Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'na başarılar diliyorum, Allah yolunu açık etsin.

Sayın milletvekilleri, iktidarın rant, talan ve betonlaşma üzerine kurulu yönetim anlayışı yüzünden yaşadığımız afet, felakete dönüşmüşken, maalesef, yaşadığımız acı depreme rağmen iktidarın ayrıştırıcı, kutuplaştırıcı, samimiyetten yoksun siyaset dilini kullanmaya devam ettiğine şahit oluyoruz. Arkadaşlar, maalesef, bu samimiyetsizliğiniz Gazi Meclisin yetkisinde bulunan kanun yapma sürecinde de devam ediyor. Söz almış olduğum kanun teklifine ait hangi eksiklikleri sayarak başlamamı istersiniz? Tali komisyonların kanun yapım aşamasındaki önemi ortadayken bu komisyonları çalıştırmamak için sarf ettiğiniz gayret çıkardığınız kanunların kalitesizliğini ifade etmeye yeter de artar bile.

Sayın milletvekilleri, AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Elitaş, kanunda yer alan Fonun ilk kez kurulacağını ifade etti. 1971 Burdur ve Bingöl depremlerinin ardından kurulan deprem fonu ile bugün kurulmasını istediğiniz Afet Fonunun fonksiyonları bire bir, tamamen aynı yani ortada ilk kez AK PARTİ iktidarının icat ettiği bir fon yok. Ayrıca, kanunda kurulacak Fonun sadece Kahramanmaraş depremi sonrasında afet bölgesi ilan edilen şehirlerimizi kapsadığı belirtiliyor. Türkiye'nin fay hatları üzerinde olduğunu sağır sultan bile biliyor. Hâl böyleyken İstanbul, İzmir yani olası bir depremden etkilenecek diğer şehirlerimizi neden bu Fonun kapsamı içerisine almadınız?

Bir diğer önemli konu da yurt dışı finansmanını bahane ederek, bahane göstererek Fonun bütçeden bağımsız bir şekilde yapılandırılmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Öyle görünüyor ki bakanlıkların işlevsiz, bakanların emir eri olduğu tek adam rejiminde millî bütçe de işlevsiz bırakılmak istenmektedir. Süratle ilgili kanunun içeriği düzenlenip kapsamı genişletilmelidir diyerek sözlerime son veriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş

Serpil Kemalbay Pekgözegü

İzmir

Erol Katırcıoğlu

İstanbul

Kemal Bülbül

Antalya

Abdullah Koç

Ağrı

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Burcu Köksal

Afyonkarahisar

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Özgür Özel

Manisa

Süleyman Girgin

Muğla

Gökhan Zeybek

İstanbul

Ömer Fethi Gürer

Niğde

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Antalya Milletvekili Kemal Bülbül.

Buyurun Sayın Bülbül.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Genel Kurul; herkese sevgi ve saygılar.

8'inci maddeyle bahsi geçen Fondaki finansın bahse konu kurum ve kuruluşa tahsisi için Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmesi öngörülüyor, bu talep ediliyor yani. Şimdi, Fondan önce, televizyonda naklen yayınlanan sizin bağış kampanyanızda 115 milyar 146 milyon 528 bin TL toplandığı kamuoyunun, cümle Ümmetimuhammed'in, cümle kâinatın huzurunda söylendi. Şimdi, Cumhurbaşkan Yardımcınız Sayın Fuat Oktay'ın ifade ettiğine göre şu ana kadar 74 milyar 118 milyon 164 bin TL bu hesaba yatırılmış bağışçılar tarafından. Peki, geri kalan 40 milyarı aşkın para niye yatırılmamış bu kadar zaman geçmiş olmasına rağmen? Bir.

İki: Bölgeye gönderilecek konteynerlerin düzenli yapılmadığı, bununla ilgili imalathane bulunmadığı, imalatta sorun olduğu ve bu imalatın Çinlilere sipariş edildiği yolunda basında bilgiler var. Çinlilerin yapacağı konteynerlerde de efendim, lavabo ile banyonun olmayacağı, bildiğiniz düz konteyner olacağı yönünde bilgiler var, nedir bunun doğruluğu?

Bir başka şey, Evrensel gazetesinden Sevgili Eda Aktaş'ın haberine göre -ki biraz önce Züleyha Vekilimiz de bir kısmını söyledi- yirmi sekiz ay önce İzmir'de gerçekleşen deprem için konut yapamayan iktidarınız, hâlâ depremzedeleri konteynerlerde tutarken şimdi yeni depremzedeler gelecek diye mevcut konteynerleri boşaltıyormuş ve bu konteynerlerde de tek başına yaşayan kadınlar çoğunluktaymış -ya da bir iki çocuğuyla beraber yaşayan kadınlar- bunlar apar topar sokağa atılmışlar; hatta, internette yayınlanan, sosyal medyada yayınlanan bir görüntüde kadıncağız diyor ki: "Ben eşyalarımı bile alamadım." Yirmi sekiz ay önce olmuş deprem için kalıcı konut yapamamışsınız, şimdi onun konteynerini şey için kullanıyorsunuz. Velhasılkelam, efendim, deprem yıktı, sel bastı ve bu sel baskınında Hakk'a yürüyen canlarımıza tabii ki rahmet diliyoruz, kalanlara tabii ki inayet olsun, himmet olsun lâkin burada çok çarpıcı bir vaka var arkadaşlar. Sevgili AK PARTİ'liler, bu, sizin için bir tarih göstergedir, bunu bir yere kaydedin; bu, tarihî bir nişanedir, bunu bir yere kaydedin. "Ruhumu bıraktım bir ıssız çölde, bedenim yanıyor Balıklıgöl'de. Kalbimi ortadan ikiye böl de birini alsana Halil-ür Rahman." Halil-ür Rahman makamını mil bastı, çamur bastı. AKP iktidarında oldu bu; bu, sizin için bir göstergedir. Orada yangın, ateş ve suyun çatışması vardı. Şimdi, ateş ve suyu, kutsal Halil İbrahim ve Ayn-ı Zeliha makamını çamurun altında bıraktınız. Yazık size, günah size, vah size! Rahmetli Feridun Yazar ağabeyim yapmış orayı CHP'den 12 Eylül öncesi Belediye Başkanı olduğu dönemde. Onu da buradan rahmetle anmış olalım.

Şimdi, bakınız, hani komşusu aç yatarken tok yatan bizden değildi? Oysa komşusu enkaz altında ölüren sarayında sefa süren, umursamayanlar, siz bizden misiniz, değil misiniz? Komşusu, bırakın aç kalmayı, enkaz altında ölüren bir umursamazlık, bir aymazlık, bir yalanlar dizisi ve arkasından gelen tehdit ve şantajlar. Hani "Devleti yaşat ki insan yaşasın."dı? İnsanlıkâmil bunu ne için söylemişti, buradan defalarca açıkladık, Şeyh Edebalı insanlıkâmil. Siz, insanı katlettiniz, yoksa beraber devleti de mi katlettiniz, yoksa katlettiğiniz devlet miydi? İnsanı yaşatmak böyle mi olur? Kendinizle bir yüzleşin, kendi gerçeğinizle bir yüzleşin lütfen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, yeni kentler kurulacak. Bakın, size bir şey söyleyeyim: Selçuklu devri geçti, Osmanlı devri geçti ve cumhuriyetin tekçilik devri de geçti. Artık burada yerleşiksiniz arkadaşlar; sevgili Türk halkı, Türkiye halkları, artık Anadolu'da yerleşiksiniz, başka bir yere gitmeyeceksiniz, burayı yurt edinin ve burada kadim zamandan beri bulunan halklara saygı duyun, birlikte ortak yaşayalım. Bunu ne için söyledim biliyor musunuz? Yapılacak kentleri baştan savma, eğreti, gecekondu mantığıyla yapmayın. Burası Türk'ün, Kürt'ün, Alevi'nin, Sünni'nin, Arap'ın, Ermeni'nin, inananın, inanmayanın, kadının, mazlumun, masumun, herkesin ortak yurtdur. Ona göre sahip çıkın buraya lütfen.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Gökân Zeybek.

Buyurun Sayın Zeybek.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 8'inci madde üzerine söz almış bulunuyorum.

"Doğal afetler nedeniyle sağlanacak dış finansmanı Afet Yeniden İmar Fonuna karşılıksız tahsis etmeye Bakan yetkilidir." Kim bu Bakan, hangi Bakan? 2021 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülen Deprem Komisyonu Raporu'nda öngörülenlerin hiçbirini yerine getirmeyen bakan mı? Ormanların yağmalanmasına göz yuman bakan mı? Tarım alanlarını parsel parsel imara açan bakan mı? Su havzalarını imara açan bakan mı? Kıyı dolgu alanlarını "turizm tesisi" adı altında yandaşlara peşkeş çeken bakan mı? Kaçak yapılara af getirip riskli yapı stokunun iyileştirilmesi yerine bu yapılarda yaşayan insanlara bu binaları tabutluk hâline getiren bakan mı? Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini tümüyle sistemin dışına iten, mühendislik hizmetini, mühendislik denetimini tamamen gündeminin dışına çıkaran bakan mı ya da betonarme yapıyı Türkiye'nin sanki olmazsa olmaz tek yapı seçeneği hâline dönüştüren AKP iktidarı mı?

Bakın, depremin 38'inci gününde deprem bölgelerine kamyonlar gidiyor. Her kamyonun üzerinde de 1 konteyner ya da 2 konteyner var. Siz, otuz sekiz günde -deprem bölgesinde bir prefabrik fabrika yaparak- bir kamyonu 2 tane konteyner koymak yerine bir kamyonu 20 tane konteyner malzemesini doldurup deprem bölgelerinde kuracağınız mobil fabrikalarda bunu üretmeyi bile başaramamışsınız. Yani Hatay'da deprem oldu ama Dörtöyl sağlam. Nurdağı'nda, İslâhiye'de deprem oldu ama Gaziantep'in bazı ilçeleri sağlam; Osmaniye sağlam. Yani nasıl oluyor da siz riski yönetme konusunda bu kadar beceriksiz oluyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin afetlerde kriz yönetimi konusundaki başarısızlığı bir kez daha tescillendi. O nedenle Türkiye'nin gündemine yeni bir terimi ve yeni bir kavramı yaygın biçimiyle koyup hayata geçirmemiz lazım. Nedir bu? Riski yöneteceğiz arkadaşlar. Riski en aza indirmemiz gerekiyor. Şimdi, düşünün, deprem olan şehirlerin tümüne baktığımızda ama tümüne baktığımızda ne görüyoruz? Nüfusun yüzde 70'i şehirlerde merkeze, merkezin de merkezine dolmuş durumda. Peki, niye biz kırsal alanda yaşayan nüfusumuzu il merkezlerine, büyükşehir merkezlerine getirdik? Çünkü köylerle ilgili planlama anlayışı yanlış. Köy okullarının kapatılmasıyla birlikte eğitim çağına çocukları olan aileler büyükşehirlere göç ettiler ve şehir merkezlerinde ciddi bir nüfus baskısı oluştu. O zaman yapılması gereken şey şu: Nüfusun yaygınlaşması lazım. Türkiye'nin yeniden -26 tane Türkiye'de havza vardır- iklim değişikliğini de dikkate alarak, su rejimini de dikkate alarak, kuraklığı, sel felaketlerini, su taşkınlarını da dikkate alarak havza tipi bir planlamaya, yeni bir şehircilik anlayışına geçmesi şarttır. Şehir merkezlerinde arsası olan büyük arazi sahiplerinin, siyaseti belirleyen arazi sahiplerinin tarım alanları imara açılarak kentin tarım topraklarına doğru büyütlmesinin artık nelere mal olduğunu bugün Şanlıurfa'da gördük. İşte, tarım topraklarının üzerine binalar yaparsanız sel de gelir, dere yatağına yapılan binalardaki insanlarımızı, canlarımızı alır götürür.

Şimdi, bir başka risk Marmara; Marmara'da oluşacak olan, büyüklüğünü tahmin etmekte çekindiğimiz bir depremin yaratacağı risk ulusal bir felakete Türkiye'yi sürükleyebilir. Öylesine büyük bir felaket ki turizmin, sanayinin, ticaretin, Türk ekonomisinin yüzde 50'sinden fazlasını, kısaca bütün yaşamı belirleyen ve Türkiye nüfusunun yüzde 31'inin yaşadığı Marmara Bölgesi'yle ilgili riskleri azaltmak için Afet Yeniden İmar Fonunu açıp kamu kaynakları, kamu finansmanı ve dış finansmanla riskli yapı stokunun hızla azaltılması gerekir.

Sayın Başkan, bakın, bir baraj yapıldığı zaman üç ay sonra diyorsunuz ki: "Bu şehir sular altında kalacak." Yusufeli'nin dört yıl önceden boşaltılması kararı veriliyor. Peki, fay hattının üzerindeki bir yerleşim yerini, bütün bilim insanları "Taşkın." dediğinde deprem olana kadar taşımak neden bir türlü aklınıza gelmiyor?

Yine, riski azaltmaktaki önemli konulardan başka bir tanesi -Marmara Denizi için söylüyorum- bu bölgelerdeki tsunamiden kaynaklanacak olan bir su hareketiyle birlikte limanlarımız, su yapılarımız, bütün taşımacılığımız, deniz taşımacılığımız ciddi biçimiyle risk altındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – İstanbul'da 1500 ve 1700'lerdeki büyük depremlerde o günün bütün donanmalarının yok olduğunu biliyoruz. O nedenle, Marmara başta olmak üzere riskli yapı stokunun bulunduğu bütün yerlerde bu yasa sadece deprem bölgeleriyle ilgili bir düzenleme getiriyor. Ama biz, deprem yaşamamış ama riskin tam göbeğindeki yerleşim yerlerindeki yapı stokunun iyileştirilmesi için... Şu kamu bankalarındaki kredileri açın, artık üç beş insana milyarlarca lira kaynak vermek yerine bunu yoksula açın. 2022 yılında Türkiye'de bankaların deprem riski taşıyan binalar için verdiği dönüşüm kredisi 200 bin liraydı, kira 1.500 liraydı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İmam Hüseyin Filiz

Gaziantep

Ümit Beyaz

İstanbul

Orhan Çakırlar

Edirne

Zeki Hakan Sıdali

Mersin

Behiç Çelik

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Behiç Çelik.

Buyurun Sayın Çelik.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi ve bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, yeni aldığımız bilgiye göre sel afetinde hayatını kaybedenlerin sayısı maalesef 14'e çıkmış durumdadır. Millet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı adayı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'yla birlikte Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener şu anda Şanlıurfa'dadır. Bu vesileyle hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet niyaz ediyorum.

Değerli arkadaşlarım “Afet Yeniden İmar Fonu” adı altında yeni bir fon oluşturmak amaçlı bir teklifle karşı karşıyayız. Arkadaşlar, AKP'nin kafasının çözüm odaklı çalışmadığı bununla da kanıtlanmış oluyor. Bu nedenle denetimden kaçırılan tamamen kabile usulü bir fon yaratmaya niyet ettiklerini böylece anlamış olduk. AKP bizi hiç yanıltmıyor, iktidardan giderayak deprem üzerinden rant devşirmenin temellerini attıklarını düşünüyoruz. İmar Fonundan önce yapılması gereken bir dizi iş vardı. Bir kere, depremi bir kriz yönetimi olarak ele alıp yönetemedikleri bir gerçektir. Eş güdümsüzlük, dağınıklık, yetkisiz yetkililer, yetkili yetkisizler, çökmüş kamu binaları ve altında kalan polisler, Mehmetçikler, doktorlar, kamu çalışanları; daha da önemlisi, bütün bir halkımız.

Diğer taraftan, tüm krizlere yönelik devletin hafızası yok edildi. 2009 yılında 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Kanunu çıkarıldı ama 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetlere Dair Kanun da etkisizleştirildi. Diğer taraftan, 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu lağvedildi. İl İdaresi Kanunu üzerinden her yıl yapılan EMASYA protokolleri kaldırıldı. Böylece, kriz yönetiminin tüm yasal dayanakları tüketildiği için ortada işi yönetecek bir amir ve kriz yönetimi kalmamıştır. Ayrıca, zaman yönetimi hiç yapılmamıştır. Depremzedelerin çevre illere göçü dahi planlanmamıştır. Bilgi ve iletişim sorunu had safhaya çıkmış ancak çözüm bulunmamıştır. Güvenlik ve yargı konusunda geç tedbirler alınmıştır. Barınma ve gıda, yeme içme konularında büyük eksiklikler yaşanmıştır. Tuvalet, duş, çöp sorunları gibi hijyen sorununa bir çözüm düşünülmemiştir; yağmacılara, hırsızlara ve çocuk kaçırmalara karşı tedbirler alınmamıştır. Özellikle Hatay'da ve Suriye sınırı boyunca toprak ve mülk satışlarına yönelik hiçbir tedbir hâlâ söz konusu değildir. Rehabilitasyon, rehberlik, travmaların hafifletilmesi ve normalleşme hususlarında herhangi bir ilerleme yoktur değerli arkadaşlarım.

Depremde yapılacak ilk iş; arama kurtarma, güvenlik, ilk yardım ve ambulans, sosyal yardım, trafik ve ulaşım, yedirme içirme, cenaze işlerinden ibarettir. Sonuç olarak arkadaşlar, büyük ve kadim bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'nin cesametini ve birikimine yakışmayan, bir depremin yıkımına müdahale beceriksizliği gösterdiği gerçeğidir; bizim itirazımız bunadır. Nasıl olur da göz göre göre ilk üç günde enkaza müdahale edilmediği için insanlarımız ölüme terk edilir; bunu kabullenmek mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, söz konusu teklifle, deprem bölgesindeki imar, altyapı ve üstyapı çalışmalarının fonlanması için Afet Yeniden İmar Fonunun kurulması öngörülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Ayrıca, oluşturulacak fonun bütçe dışında tutulduğunu yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimi dışında bırakıldığını üzülen görüyoruz. Depremi bir fırsata çevirmeyi düşünmek akıl tutulmasıdır değerli arkadaşlar. Çok net olarak ifade ediyorum, yirmi bir senedir ülkemizin başına bela olan bu iktidardan ülkemizi kurtarmak Türk milletinin 1'inci önceliği olmalıdır diyorum. Bu görev, Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek gerevidir. Biz bunun idrak ve şuuru içerisindeyiz.

Değerli arkadaşlarım, “Afet Yeniden İmar Fonu” adında fon oluşturmak depreme asla çözüm olmayacaktır. Bu düşüncelerle teklifin maalesef acımıza çare olmayacağını görüyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 9- (1) Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.”

Serpil Kemalbay Pekgözgü

İzmir

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

Abdullah Koç

Ağrı

Erol Katırcıoğlu

İstanbul

Kemal Bülbül

Antalya

Meral Daniş Beştaş

Siirt

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Süleyman Girgin

Muğla

Özgür Özel

Manisa

Utku Çakırözer

Eskişehir

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Ömer Fethi Gürer

Niğde

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Siirt Milletvekili Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Kanun Teklifi'nin görüşmelerini tamamlamak üzereyiz. İki gündür kanun teklifine dair muhalefetimizi, görüşlerimizi, eleştirilerimizi burada milletvekili arkadaşlarım çok ayrıntılı bir şekilde yaptılar. Ben de son görüşlerimizi, neden bu kanun teklifine “hayır” diyeceğimizi kısaca ifade etmek istiyorum.

Her şeyden önce, biz iktidara niye güvenelim ya? Gerçekten tek bir sebep var mı? Ortada bu kadar olay, bu kadar felaket... Daha bugün sel felaketinde 11 insan yaşamını yitirdi. Güvenmemiz için ben hiçbir sebep bulamıyorum ve size güvenmiyoruz. Bu nedenle bu kanun teklifine “hayır” diyeceğiz. Fonlarınıza hiç güvenmiyoruz. Toplanan 36 milyon dolar deprem vergisi nerede ya; nerede gerçekten? Bunu her gün soruyoruz ama bunun bir yanıtı yok. Ne oldu? Çarçur edildi, kaynağı ve nerede olduğu belli değil. İmar affından 100 milyar TL civarı para topladınız, o da yok ortada; iç mi ettiniz, çarçur mu ettiniz, bir yerlerde bankalara mı yatırdınız, yurt dışına mı gönderdiniz, bankalarda hesaplarınız mı var; onu da bilmiyoruz, o da muamma. Şimdi de afet felakete dönüştürülmüş tarafınızca, bunun için yeni bir fon yaratıyorsunuz, bu fon için de bizden destek istiyorsunuz. Daha dün ya, daha dün İçişleri Bakanınız çıkıp “Kahvaltılık ihtiyacı var, terlik ihtiyacı var; şu, şu, şu ihtiyaçlar var.” dedi. Peki, bunun için sizin elinizde gerçekten kaynak yok mu? Gerçekten iktidarın elinde kaynak yok mu? Dün Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Tek Yürek kampanyasından 115 milyar 146 milyon toplandı ve 74 milyar 118 milyon lirasının da yatırıldığını söyledi “İnşa ve ihyaya harcadı her bir kuruşu.” dedi. Bu kadar büyük bir para inşa ve ihyaya harcanmış; hâlâ terlik ihtiyacı var, hâlâ depremzedeler kahvaltı yapamıyor; gerçekten bunu anlamak mümkün değil. O büyük şovla televizyonda yapılan canlı yayınlarda yapılan Tek Yürek kampanyasında da zaten kamu kurumları tarafından bağışlar yapıldı, bir cepten alınıp başka bir cebe konuldu ve şimdi ortada birçok soru var. Bağışlar denetime de tabi değil. Niye değil? “Afet Yeniden İmar Fonu” diye bir kanun teklifi

görüyoruz, birazdan oylaması yapılacak ama Fona dâhil edilmeyen, denetim dışı bırakılan 74 milyar TL bağış var ortada. Neden denetim dışı ya, niye denetlemiyorsunuz; biz bunun hesabını sormaya devam edeceğiz.

Aslında AKP iktidarı bir IBAN iktidarındır, her olayda vatandaşın para istiyor. Ya, vatandaşın vereceği para mı kaldı? Vatandaşın yoksullukla, yoklukla sınındığı, bu kadar acı çektiği başka bir dönem var mı? Şimdi, bu IBAN iktidarından artık terlik isteyen, kahvaltılık isteyen, temel ihtiyaçlar isteyen bir iktidara dönüştünüz. Paraları siz toplayın, cebinize atın, hesabını sordurmayın, sorulan hesaba cevap vermeyin, sonra da –halka deyin ki- “Ne olmuş, biz halktan yardım istiyoruz.” diyorsunuz; böyle bir devlet anlayışı olamaz.

Şimdi, bir de şöyle bir durum var. Biz, bu toplanan bağışların kalem kalem gelip burada açıklanmasını istiyoruz ya. Gelin, bize açıklayın, nereye harcadığınızı söyleyin, tıpkı 36 milyar dolar gibi. Meclisin denetim yetkisi var, bu denetimi yapalım, sormaktan vazgeçelim yani bu konuda sorularımıza hiçbir yanıt yok. Nerede bu bağışlar demekten vazgeçmeyeceğiz.

Şimdi, afet sonrası için bir yasa görüşüyoruz, vekillerimiz çok ayrıntılı anlattı. Afet olacak, tarafınızca felakete dönüştürülecek, sonra bu Fon kullanılacak. Ya, şu anda afeti önlememiz lazım. Urfa'da sel var, Adıyaman'da, Malatya'da deprem bölgesinde sel var; bunu önlemek için bir fon görüşmüyoruz. Bu sel olsun, insanlar ölsün, sonra ne yapabiliriz için bir fon görüşmesi yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ve üstelik Fonu kim yönetecek biliyor musunuz? Çevre ve Şehircilik Bakanına niye yetki verelim ya? Sadece İskenderun'da 500 bina yıkılmış, Hatay'da on binlerce bina yıkılmış; o Çevre ve Şehircilik Bakanı bu Fonun yönetiminde olacak, İçişleri Bakanı bu Fonun yönetiminde olacak, Ulaştırma Bakanı, Twitter'ı bile engellemeye çalışan, bant daraltan Ulaştırma Bakanı, vesaire, yetki istiyor bizden. Size güvenmiyoruz, size güvenmiyoruz ve sizin istediğiniz Fonun oluşmasını öngören bu kanun teklifine tabii ki “hayır” diyeceğiz. Bizim önerilerimizin hiçbirini dikkate almayan ve halkı bu korkunç dönemde yalnız bırakan iktidara bizden vize yoktur.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer.

Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Depremi ardından bugün de deprem mağduru şehirlerimiz Şanlıurfa ve Adıyaman illerimizi sel vurdu. Bu illerimizde yaşayan yurttaşlarımıza geçmiş olsun diyorum, hayatını yitiren 14 yurttaşımızın yakınlarına başsağlığı diliyorum. Kayıpların bulunması ve daha fazla can kaybı yaşanmaması en büyük dileğimiz.

Değerli milletvekilleri, tam otuz sekiz gün oldu ama deprem bölgesinde yaşanan acılar bitmiş değil. Başta “13'ü Cumhurbakanımız Sayın Kılıçdaroğlu” olmak üzere Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri, belediyeleri, örgütleri hem deprem bölgesinde hem de şimdi afet yaşanan sel bölgesinde yaraların sarılması için hep birlikte seferberiz.

Yine, deprem bölgesinden şehirlerimize konuk gelen on binlerce yurttaşımızın acılarının paylaşılması için de kentlerimizde örgütlerimiz, belediyelerimiz ve vatandaşlarımızla seferberlik içindeyiz. Bugün bu kürsüde olma gerekçem de Eskişehir'imize gelen ve bir aydır konuşumuz olan 25 bin depremzedenin dertlerini, sıkıntıların sizinle paylaşmak; eminim, Türkiye'nin dört bir yanına dağılmak zorunda kalan yüz binlerce vatandaşımızın ortak derdi bunlar.

Sayın milletvekilleri, otuz sekiz gün geride kaldı; iktidar enkaz altında ama milletimizin muazzam dayanışması sürüyor. Öyle güzel dayanışma örnekleri var ki Şirintepe Mahallemizde Halit amca Malatya'dan gelen, Gültepe Mahallemizde Satılmış ağabey Hatay'dan gelen ailelere bir dakika dahi düşünmeden kendi oturdukları evleri bırakmış. Halit amca bir akşam bir evladının, öbür akşam diğer evladının evinde kalıyor ama acıları paylaşabildiği için kendini bahtiyar sayıyor. Başka bir hemşehrimiz Alanönü'nde 4 katlı apartmanının tamamını depremzedelere bıraktı. Gülcan ablamız ve gönüllü ekibi mobilyasından tenceresine, halısından kömürüne her ihtiyaç için seferber. Tüm bunların yanında arzu etmediğimiz görüntüler de yok değil. Başını sokacak evi olmadan çok uzaklarda hayat kurmaya çalışan binlerce depremzedemiz normalin 2, 3, 4 katına çıkan kiralara nedeniyle ev bulamıyor ve buradan size sormamı istiyorlar: Bu astronomik kiralara dur diyecek yok mu?

Değerli milletvekilleri, bir başka önemli konu: Depremzedeler kayıplarının yasını dâhi yaşayamamışken bu insanlarımız ilk günden beri bir büyük hayat mücadelesiyle karşı karşıya. Sözde onlara hane başına onar bin lira verilecekti ama yok. Biz Eskişehir'de gittiğimiz her yerde soruyoruz; 1 kişi aldıysa 10 kişi almamış. O zaman soruyoruz: Nerede söz verdiğiniz bu yardımlar, bu acil yardımlar? Hani taşınma yardımı, hani kira yardımı? Oysa şov yaparak topladığınız 115 milyar lira vardı, nerede o paralar? Malatya'dan gelen Nesime amcamız, Hataylı Bahattin kardeşimiz, Hayat ablamızla dün kaldıkları TÜRASAŞ misafirhanesinde dertleştik. Bırakın 10 bin lira yardım almayı, beş kuruşları yok. Onlara ev sahipliği yapan misafirhaneler, yurtlar, kurumlar özveriyle çalışıyor ama sadece 3 öğün yemek vermek yeterli değil. İnsanların büyük sıkıntıları var. Evladına mama, kıyafet, ilaç alamadığından dert yaniyor anne-babalar. İşte, Maraş'tan gelen Hatice ve Bekir kardeşlerimiz; henüz altı aylık evliler, Hatice kardeşimiz hamile, evlerini kaybetmişler, işleri yok, tek kuruşları yok. Hatice kardeşimin parmağındaki evlilik yüzüğünü satmışlar benzin alıp Eskişehir'e ulaşabilmek için. AFAD'ı, kaymakamı, valisi çalmadıkları kapı, gitmedikleri kurum kalmamış ama tek kuruş yardım almış değiller. Tekrar tekrar soruyorum size: Topladığınız o paralar nerede?

Değerli arkadaşlarım, şehirlerimize gelen depremzede kardeşlerimizin aklı da yüreği de memleketlerinde. En büyük sıkıntı hasar tespit raporları. Evi yerle bir olmuş, girecek kapısı olmayan binalara “Az hasarlı.” denmiş. Bölgede hâlâ artçılar devam ediyor, bu insanlar bu evlere nasıl girecek? “Duvarı yıkılmış, kapısı parçalanmış o evlere siz girebilir misiniz?” diye soruyorlar. Hangi göz, hangi vicdan, hangi bilimsel çalışma bu raporu verdiriyor? Allah göstermesin, tekrar yaşanacak bir deprem tehlikesine karşı bu insanlar güvence istiyor, bilimsel rapor istiyor.

Yine, değerli arkadaşlarım, haziran ayında üniversite sınavına girecek, LGS'ye girecek on binlerce depremzede evladımız ve aileleri kaygılı. Test kitapları, ders kitapları, ders çalıştığı bilgisayar, tableti enkaz altında kalan, hâlâ çalışacak bir kitaba ulaşamayan öğrenciler var. “Sınav ücretlerini almayacağız.” demek, “İstediği şehirde sınava girebilir.” demek yeterli değil. Geleceğimiz evlatlarımızın hayatlarını, hayallerini yok etmemeliyiz. Bu ailelerin kaygılarını gidermek de yine bu Meclisin boynunun borcu olmalı.

Değerli arkadaşlarım, depremin ardından şimdi de selin vurduğu yurttaşlarımızı artık daha fazla kandırmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bu milletin, bu halkın dayanışması yaraları sarmaya devam ediyor, edecek; sizin sözünü verip yapmadığınız yardımları da bu millet yapacak, yapmakta; bir tas çorbasını, bir dilim ekmeğini, bir bardak suyunu paylaşıyor, paylaşacak ama bu aymazlığınızı, bu utanmazlığınızı unutmadı, unutmayacak.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Sayın Özel, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, oyumuzun rengiyle ilgili konuşmayı, söz hakkını kullanmıyoruz. Kısaca, şunu ifade edelim: Bir fon kurulması elbette düşünülebilir ama kurulacak bu fonun denetlenebilir olması lazım. Beğenilmeyen, eleştirilen 1999 deprem yönetiminde 14 Eylül 99'da çıkan 576 sayılı KHK'yle deprem için toplanan iç ve dış yardımların Ziraat Bankasında açılacak merkezî bir hesaba kaydedilmesi ve oluşturulan Kriz Koordinasyon Kurulu kararıyla, öncelikle depremden zarar görenlerin iâşe, giyinme, barınma, çadır ve diğer her türlü gereksinimlerinin karşılanması için kullanılması, paraların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığının ise Başbakanlık ve Maliye müfettişleri ile bankalar yeminli murakıplarından Başbakan onayıyla oluşturulacak bir komisyon tarafından üçer aylık dönemler itibarıyla denetlenmesi ve raporların Resmî Gazete'de yayımlanması sağlanmış, böylelikle hem şeffaflık hem hesap verilebilirlik anlamında kamuoyu tatmin edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bugün, toplanan 115 milyar liranın bugüne kadar toplanan kısmının AFAD'da kalacağı, bundan sonra bu Fona geleceği ama eleştirdiğimiz şekilde şeffaf ve izlenebilir, muhalefetin, Sayıştayın katkılarından muaf şekilde bu paraların harcanacağı açıkça görülüyor. Şunu söyleyeyim: "Bu paraları emanet edin, bize güvenin." dediğiniz AFAD 2009'da kuruldu. 2009'dan beri kanunu gereğince acil yardım harcamalarının denetim raporu yayınlanacak. Bu rapor on dört yılda kaç kez yayınlandı dersiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sadece 1 kez. AFAD'ın acil yardım harcamaları denetim raporu sadece 2021'de yayınlanmış. Şimdi, benzer bir cümleyi koymuşsunuz: "Güvenin, bu Fon kendi kendini denetleyecek, denetlettirecek, bu raporları yayınlayacak." Aynı cümleler ama denetim yok. Bu yüzden, afet yönetimine "evet", dayanışmaya "evet", denetimsizliğe "hayır" diyoruz; oyumuzun rengi "hayır"dır, "ret"tir.

BAŞKAN – Teklifin tümü açık oylamaya...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, ben de kısa bir değerlendirme...

BAŞKAN – Buyurun.

35.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "hayır" oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, büyük bir afet felaketi yaşadık; biz yaraların bir an evvel sarılmasını istiyoruz, talep ediyoruz, bunun için de yol gösterici olarak Hükûmete önerilerde bulunuyoruz. Yalnız, bunun için böyle bir fona gerek yok yani mücadele etmek için, para harcamak için kanuni altyapıda herhangi bir eksiklik yok, eksik olan mücadelenin kendisi. Dolayısıyla şu anda, mevcut bütçe sistemi içinde, Afet Kanunu ve AFAD mevzuatı çerçevesinde zaten yapılamayacak bir şey de yok. Dolayısıyla burada yapılmak istenen şey, kamu kaynaklarının veya toplanan bağışların veya bütçeden birtakım kaynakların denetimsiz bir şekilde denetimsiz bir alanda kullanılmak istenmesidir. Bu anlamda, biz mücadelenin hızlı, yerinde, en düzgün şekilde yapılmasını, hatta kamu harcamalarının, bütçenin yeniden önceliklendirilmesini istiyoruz, kamu yatırım programı önceliklendirilmeli. Madem böyle bir felaket yaşadık... Bakın, yatırım programında hiçbir değişiklik yok, bütçe önceliklerinde hiçbir değişiklik yok; esas yapılması gereken bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Toparlayın, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Biz burada bir iyi niyet görmüyoruz. Dolayısıyla bu Fonun kurulması hakikaten yanlıştır, hiçbir şekilde böyle bir Fona ihtiyaç yoktur. Bizim mevcut mevzuatımız afetle etkin bir şekilde, hatta hızlı bir şekilde mücadele etmemize müsaade etmektedir. Bu anlamda, bizim bu kanun teklifine karşı "hayır" oyu kullanacağımızı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Tasnif tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı: 308

Kabul: 237

Ret: 71(*)

Kâtip Üye
Rümeysa Kadak
İstanbul

Kâtip Üye
Sevda Erden Kılıç
İzmir"

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Hayırlı olsun, hayırlı akşamlar.

407 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 407)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

işleri sırasıyla görüşmek için 16 Mart 2023 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.31